

MINISTERUL EDUCAȚIEI, CULTURII ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA

INSTITUTUL DE ȘTIINȚE ALE EDUCAȚIEI

**EVALUAREA CRITERIALĂ
PRIN DESCRIPTORI
ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR**

CLASA I

GHID METODOLOGIC
(ediția a II-a, actualizată și completată)

CHIȘINĂU, 2017

CZU 373.3.091(072)

E 93

Aprobat la Consiliul Național pentru Curriculum (ordinul Ministerului Educației nr. 862 din 07 septembrie 2015).
Ediția a II-a, aprobată la Consiliul Științifico-Didactic al IȘE din 27.12.2017.

Coordonatori:

Lilia POGOLȘA, dr. hab., prof. univ., IȘE
Nicolae BUCUN, dr. hab., prof. univ., IȘE
Valentin CRUDU, dr., MECC
Valentina GAICIUC, MECC

Autori:

Mariana MARIN, dr., conf. univ., IȘE
Valentina GAICIUC, MECC
Ludmila URSU, dr., conf. univ., UPS „Ion Creangă” din Chișinău
Oxana PALADI, dr., conf. univ., IȘE
Nelu VICOL, dr., conf. univ., IȘE
Angela CURACIȚCHI, dr., conf. univ., UPS „Ion Creangă” din Chișinău
Daniela STATE, grad did. sup., Liceul „Columna”, mun. Chișinău
Natalia DARII, grad did. sup., IPȘP „Grigore Vieru”, or. Ștefan Vodă
Valentina ARION, grad did. I., IPG „Ioan Vodă”, s. Hagimus, r-nul Căușeni
Viorica MĂȚILĂ-PARFENI, grad did. sup., IPLT „Mihai Eminescu”, mun. Bălți
Stela BALTAG, grad did. sup., IPLT „Ion Creangă”, mun. Chișinău
Ana VARTIC, DGETS mun. Chișinău

Au colaborat:

Irina LIVIȚCHI, IPLT „Gheorghe Asachi”, mun. Ungheni
Snejana NIKIFORȚEVA, grad did. II, IPLT „Vasil Levski”, mun. Chișinău
Lucia PÎRĂU, grad did. I, IPLT „Mihai Eminescu”, mun. Bălți
Nina MÎNDRU, grad did. sup., IPLT „I. Luca Caragiale”, or. Orhei
Diana GATMAN, grad did. sup., IPG Pelivan, r-nul Orhei
Virginia DRUGUȘ, grad did. sup., IPG „Mihai Eminescu”, or. Telenești
Daniela COTOVIȚCAIA, MECC
Ala NIKITCENKO, MECC
Nadejda DIMITROVA, MECC
Ana STOLETNEAIA, US din Comrat
Tamara DEMCENCO, grad did. sup., IPLT „Aleksandr Pușkin”, mun. Chișinău

Recenzenți:

Ala VITCOVSCHI dr., conf. univ., UPS „Ion Creangă” din Chișinău
Silvia GOLUBIȚCHI, dr., conf. univ., US din Tiraspol (cu sediul la Chișinău)
Aliona BRIȚCHI, dr., US „A. Russo” din Bălți
Rodica AGAFIAN, grad did. I, OLSDÎ Orhei

ISBN 978-9975-59-160-7

© Institutul de Științe ale Educației, 2017
Toate drepturile rezervate

Descrierea CIP a Camerei Naționale a Cărții

Evaluarea criterială prin descriptori în învățământul primar : Clasa I : Ghid metodologic / Mariana Marin, Valentina Gaiciuc, Ludmila Ursu [et al.] ; coord.: Lilia Pogolșa [et al.] ; Inst. de Științe ale Educației. – Ed. a 2-a, actualizată și compl. – Chișinău : S. n., 2017 (Tipogr. “Cavaioli”). – 64 p. : fig., tab.
Bibliogr.: p. 36-37 (31 tit.). – 1000 ex.

ISBN 978-9975-59-160-7

373.3.091(072)
E 93

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE	4
1. EVALUAREA ÎN EDUCAȚIE. ASPECTE LEGISLATIVE ȘI NORMATIVE	5
1.1. Prevederile Codului Educației al Republicii Moldova privind evaluarea rezultatelor școlare	5
1.2. Curriculumul școlar și evaluarea rezultatelor școlare	6
2. EVALUAREA CRITERIALĂ PRIN DESCRIPTORI. CADRU CONCEPTUAL	6
2.1. Conceptul de evaluare criterială prin descriptori	6
2.2. Obiectivele evaluării criteriale prin descriptori	8
2.3. Principiile evaluării criteriale prin descriptori	8
2.4. Caracteristici ale evaluării criteriale bazate pe descriptori	10
2.5. Funcțiile evaluării criteriale prin descriptori	10
3. ORGANIZAREA PROCESULUI DE EVALUARE CRITERIALĂ PRIN DESCRIPTORI ÎN CLASA I	11
3.1. Produse școlare	11
3.2. Criterii de succes	12
3.3. Tipuri de evaluare în contextul ECD. Specificări pentru clasa I	12
4. PROIECTAREA EVALUĂRII CRITERIALE PRIN DESCRIPTORI	15
4.1. Proiectarea eșalonată a ECD	15
4.2. Proiectarea de lungă durată din perspectiva ECD	16
4.3. Proiectarea de scurtă durată din perspectiva ECD	18
5. PRACTICI DE EVALUARE CRITERIALĂ PRIN DESCRIPTORI ÎN CLASA I	20
5.1. Metode, procedee și tehnici de evaluare în contextul ECD	20
5.2. Tehnici de reflecție în contextul ECD	24
5.3. Fișe de lucru pentru elevi în contextul ECD	24
5.4. Instrumente de comunicare socială (părinți, familie, reprezentanți legali ai copilului) a rezultatelor evaluării	26
6. PROCESAREA ȘI INTERPRETAREA DATELOR EVALUĂRII ÎN CLASA I	28
6.1. Documente școlare și instrumente de monitorizare a performanțelor	28
6.2. Verificarea caietelor de lucru ale elevilor	28
6.3. Verificarea probelor de evaluare sumativă	29
6.4. Procedeeul „R” – RECUPERARE	29
6.5. Diagrama de monitorizare a performanțelor elevilor	29
6.6. Tabelul de performanță școlară	32
7. ETICA ȘI DEONTOLOGIA PROFESIONALĂ ÎN PROCESUL DE EVALUARE CRITERIALĂ PRIN DESCRIPTORI ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR	33
7.1. Exigențe etice și deontologice în procesul ECD	33
7.2. Cultura evaluativă a învățătorului	34
BIBLIOGRAFIE	36
ANEXE	
1. Produse recomandate și criterii de succes. Clasa I	38
2. Exemple de produse opționale. Clasa I	43
3. 100 de cuvinte încurajatoare pentru un copil	43
4. Administrarea disciplinei. Limba română, clasa I (extindere ECD, model orientativ)	44
5. Proiectul unității de învățare. Limba română, clasa I (extindere ECD, model orientativ)	45
6. Monitorizarea etapizată a performanțelor. Limba română, clasa I (diagrama învățătorului)	47
7. Sinteza performanțelor. Limba română, clasa I (diagrama învățătorului)	47
8. Administrarea disciplinei. Matematică, clasa I (extindere ECD, model orientativ)	47
9. Proiectul unității de învățare. Matematică, clasa I (extindere ECD, model orientativ)	48
10. Monitorizarea etapizată a performanțelor. Matematică, clasa I (diagrama învățătorului)	50
11. Sinteza performanțelor. Matematică, clasa I (diagrama învățătorului)	50
12. Proiect didactic de scurtă durată. Matematică, clasa I	51
13. Administrarea disciplinei. Educația plastică, Clasa I (extindere ECD, model orientativ)	58
14. Proiectul unei unități de învățare. Educația plastică, Clasa I (extindere ECD, model orientativ)	58
15. Monitorizarea etapizată a performanțelor. Educația plastică, clasa I (diagrama învățătorului)	60
16. Sinteza performanțelor. Educația plastică, clasa I (diagrama învățătorului)	60
17. Plan de recuperare. Modele orientative	60
18. Tabel de performanță școlară	61

ABREVIERI:

MECD Metodologia evaluării criteriale prin de- scriptori, clasa I	EFE Evaluare formativă în etape
ECD Evaluare criterială prin descriptori	EFP Evaluare formativă punctuală
EI Evaluare inițială	EFI Evaluare formativă interactivă
ES Evaluare sumativă	ind. <i>Independent</i>
EA Evaluare anuală	ghid. <i>Ghidat de învățător</i>
	spr. <i>Cu mai mult sprijin</i>

CUVÂNT ÎNAINTE

Astăzi, școala primară tinde să-și schimbe calitativ accentele. Școlariții mici îi sunt deseori asociate cel puțin două caracteristici: unele ce țin de amplul proces al adaptării școlare, iar altele privitoare la activitatea de învățare, care la această vârstă devine prioritară. Elevul este pus în fața unor multiple solicitări, mai ales de ordin intelectual, care vor contribui semnificativ la formarea și dezvoltarea unor deprinderi, capacități și strategii de învățare, ce vor fi supuse ulterior evaluării. Prin urmare, responsabilitatea prioritară a cadrelor didactice cu privire la achizițiile fundamentale constă în stimularea optimă a proceselor psihice implicate în procesul de învățare și în motivarea elevului astfel încât rezultatele obținute în urma evaluării să răspundă standardelor de eficiență a învățării, iar pentru clasa I - cu standardele curriculare proiectate.

Prezenta lucrare propune recomandări întemeiate pe Codul educației al Republicii Moldova, reprezintă un document de reper pentru cadrele didactice care activează la clasa I în vederea asigurării unei evaluări calitative în contextul *Metodologiei privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori în clasa I, actualizată în 2017 și pusă în aplicare din 1 septembrie 2018*. Actualizările și completările realizate asigură continuitatea procesului de implementare a evaluării criteriale prin descriptori în clasele I-III pe baza corelării documentelor elaborate anterior:

- Evaluarea criterială prin descriptori în învățământul primar. Ghid metodologic. Clasa I. (aprobat la Consiliul Național pentru Curriculum, Ordinul nr.862 din 07 septembrie 2015);
- Instrucțiune cu privire la implementarea Metodologiei evaluării criteriale prin descriptori în învățământul primar, clasa I (aprobată la Consiliul Național pentru Curriculum, Ordinul nr. 862 din 07 septembrie 2015);
- Metodologia privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori în clasele I-II (aprobată la Consiliul Național pentru Curriculum, Ordinul nr.623 din 28 iunie 2016);
- Metodologia privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori, clasa a III-a (aprobată la Consiliul Național pentru Curriculum, Ordinul nr.70 din 05 septembrie 2017).

În consensul dat, ghidul de față își propune:

- Confirmarea concepției ECD prin actualizarea și completarea noțiunilor de bază și în contextul continuității în clasele I-III;
- Explicitarea psihopedagogică a impactului evaluării pentru autonomia școlarului mic;
- Inițierea în proiectarea didactică eșalonată din perspectiva ECD;
- Utilizarea coerentă a produselor școlare, criteriilor și descriptorilor în cadrul strategiilor de evaluare: formelor, metodelor, tehnicilor, instrumentelor de evaluare;
- Optimizarea procesării datelor evaluării în documente școlare și instrumente de monitorizare a performanțelor elevilor;
- Interpretarea rezultatelor obținute în activitatea de evaluare formativă și managementul recuperării ameliorative;
- Valorificarea rezultatelor școlare ale elevilor în vederea diferențierii și individualizării învățării;
- Oferirea recomandărilor practice din perspectiva realizării eficiente a evaluării criteriale prin descriptori la clasa I și a deontologiei profesionale în procesul evaluativ.

Autorii

1. EVALUAREA ÎN EDUCAȚIE. ASPECTE LEGISLATIVE ȘI NORMATIVE

1.1. Prevederile Codului Educației al Republicii Moldova privind evaluarea rezultatelor școlare

Codul Educației al Republicii Moldova [1] stipulează următoarele prevederi asupra evaluării rezultatelor școlare în învățământul primar:

Articolul 16. *Evaluarea și scara de notare.* (5) În învățământul primar, evaluarea rezultatelor învățării este criterială și se efectuează prin descriptori.

Articolul 3. Noțiuni principale. În sensul prezentului cod, următoarele noțiuni principale semnifică:

descriptori – criteriile calitative de evaluare care descriu modul de manifestare a competențelor elevului și permit determinarea gradului de realizare a acestora (minim, mediu, maxim). În conformitate cu nivelul atins, descriptorii permit acordarea de calificative (suficient, bine, foarte bine).

Articolul 152. *Prezentul cod intră în vigoare în 30 de zile de la publicare, cu excepția:* d) art. 16 alin. (5), în partea ce ține de evaluarea rezultatelor învățării prin descriptori, care se pune în aplicare din anul 2015, începând cu clasa I.

Schimbarea care se produce nu este întâmplătoare, întrucât, tot mai intens și pe bună dreptate, se vorbește despre suprasolicitarea școlară a elevilor din ciclul primar. Micii școlari acuză dureri de cap, apatie, dezinteres față de învățare, la general, și față de școală, în special. În contextul în care acțiunile de evaluare dețin în școală o pondere însemnată, aproximativ 40% din munca profesorului (Ion Radu, 1995), acestea generează presiuni psihologice considerabile asupra elevului.

Tradiționala întrebare *Ce notă ai luat?* poate și trebuie să fie înlocuită cu alte întrebări ce țin de aspectul reflexiv al învățării. Prezentăm câteva exemple: *Ce nou ai învățat azi? Ce ai mai vrea să afli la școală? Unde ți-a fost mai dificil? Ce ai învățat de la colegi? Ai cerut ajutor de la învățător? Dar de la colegi? Când anume? Pe cine ai ajutat să învețe mai ușor? Cu cine ai vrea să colaborezi cel mai mult? Cu cine crezi că nu vei putea colabora? De ce? Cu cine dintre colegi ai fi putut să colaborezi, să comunici mai bine? În ce moment te-ai simțit azi fericit la școală? Dar trist?* Diferența majoră vizează eliminarea caracterului comparativ al evaluării – anularea comparării rezultatelor între elevi.

Excluderea notelor anulează, de fapt, ierarhizările și pune accent pe dezvoltarea spiritului de echipă, urmărind eficientizarea învățării. Totodată, în demersul implementării se solicită respectarea principiului confidențialității. Elevului și părintelui li se vor asigura recomandări cu un caracter personal, astfel încât schimbările calitative să se producă în cadrul unei comunicări eficiente. Evaluarea calitativă se va referi la motivarea accentuată a elevului pentru învățare. Nota va fi înlocuită cu descriptori de performanță raportați la criteriile de evaluare anunțate anterior învățării.

Excluderea notelor este argumentată din perspectiva particularităților de vârstă ale elevilor din ciclul primar. Vârsta școlară mică este dominată de o motivație extrinsecă, iar pentru succesul școlar, dar și formarea armonioasă a personalității, este importantă motivația intrinsecă.

Școlarul mic percepe nota drept o laudă sau o pedeapsă, o atitudine pozitivă sau negativă a cadrului didactic. Nota acordată școlarului mic reprezintă, în exprimarea lui D. Ungureanu [23], o teroare. Copilul nu este în măsură să se autoevalueze prin notă. Astfel, acordarea notelor la vârsta școlară mică sprijină, cu precădere, motivația extrinsecă, iar introducerea descriptorilor urmărește dezvoltarea motivației intrinseci în contextul asigurării continuității la nivelurile preșcolar și primar.

Din punct de vedere didactic, nota școlară este o modalitate de codare a nivelului performanței școlare sub formă cifrică, în conformitate cu reguli anterior precizate și constante în timp. Notarea presupune, așadar, căutarea la nivelul performanței școlare a unor caracteristici corespunzătoare unui model de referință ideal al performanței vizate și utilizarea, în acest sens, a unei scale de măsură riguros construite, respectiv scala de intervale. Specific scalei de intervale este faptul că originea scalei este una convențională, neexistând un punct 0 impus de natura fenomenului măsurat, așa cum și nivelul maxim al scalei respective este tot convențional. Aceasta înseamnă, de fapt, că nu putem afirma despre un elev de nota 5 că este de 2 ori mai slab decât un elev de nota 10.

Calificativul, la fel ca și nota, exprimă sub formă convențională nivelul de congruență dintre perfor-

manța școlară și standardele docimologice, cu deosebirea că, în acest caz, modalitatea de codare nu este una cifrică, ci una bazată pe formulări lingvistice de genul „foarte bine”, „satisfăcător” etc. Precizare: în cazul semnificării prin acordarea de calificative, evaluatorul recurge la o scală de măsură care nu mai este una de intervale, ca în cazul notei, ci una ordinală. Astfel, notele nu sunt înlocuite prin calificative. Importanțele decizii evaluative se referă la descriptorii de performanță raportați la criteriile de evaluare.

1.2. Curriculumul școlar și evaluarea rezultatelor școlare

Evaluarea școlară trebuie privită ca parte integrantă a curriculumului, care produce efecte asupra elevilor, cadrelor didactice, factorilor de decizie responsabilizați în procesul de învățământ și a altor agenți educaționali, dar nu ca o activitate juxtapusă predării și învățării.

În condițiile curriculumului centrat pe competențe, menit să răspundă cerințelor actuale ale vieții sociale și profesionale în care demersul didactic este orientat pe achizițiile concrete ale elevilor, evaluarea în învățământul primar necesită implementarea unor instrumente pasibile de a pune în evidență rezultatele elevilor în termeni de competențe.

Proiectarea curriculară centrată pe competențe asigură un cadru optim pentru ca evaluarea să se realizeze în situații cât mai autentice (reale), iar nivelul competenței să se poate stabili pe baza unor indicatori de performanță organizați în jurul unor criterii clare și transparente. Acest nou sistem de evaluare permite operaționalizarea principiului egalității de cerințe.

Evaluarea asigură realizarea conexiunii inverse la nivelul structurii acțiunii didactice, în vederea auto-reglării acesteia. Circulația informației obținute pe baza aplicării metodelor de evaluare specifice, dinspre elevi către cadre didactice, reprezintă o modalitate de feedback, deoarece în baza acestei informații se iau deciziile necesare pentru optimizarea procesului de învățământ, a activităților de predare-învățare. Pentru o valorificare optimă a efectului de către învățător, decizia trebuie să se producă cu rapiditate, prin intermediul evaluării curente. Astfel, evaluarea este implicată continuu în activitatea de predare și de învățare, facilitând succesul formării elevului și înfăptuind gestionarea didactică a învățării, ameliorarea predării-învățării.

Curriculumul pune în evidență în primul rând procesul și apoi produsul învățării, de aceea accentul trebuie să cadă pe evaluarea formativă (continuă). Un proces didactic centrat pe elev va crea contextul educațional care va permite valorificarea potențialului individual al elevului și cel al clasei de elevi în scopul realizării autoevaluării și evaluării reciproce. O astfel de abordare formează poziția activă a persoanei, sporește gradul de implicare și responsabilitate, punând în funcțiune un mecanism eficient de învățare „a ști să faci”, „a ști să fii” și „a ști să conviețuiești alături de alții”.

Obiectul de referință al evaluării îl constituie finalitățile procesului educațional exprimate în competențe, iar mecanismul de evaluare relevă standardele de eficiență a învățării. Din perspectiva evaluării, standardele de eficiență a învățării reprezintă interfața dintre curriculum și evaluare, vizând nivelul atins de elevi în structurarea competențelor.

2. EVALUAREA CRITERIALĂ PRIN DESCRIPTORI. CADRU CONCEPTUAL

2.1. „Conceptul de evaluare criterială prin descriptorii

În evoluția conceptului de evaluare identificăm trei categorii de definiții [apud 22, p. 5]:

- definițiile „vechi” puneau semnul egalității între evaluare și măsurare a rezultatelor elevilor (evaluare = măsurare);
- definițiile PPO (ale Pedagogiei prin obiective) interpretează evaluarea în raport de obiectivele educaționale (evaluare = congruența cu obiectivele educaționale);
- definițiile „noi”, actuale, moderne, concep evaluarea ca apreciere, ca emitere de judecăți de valoare despre ceea ce a învățat și cum a învățat elevul, pe baza unor criterii precise, bine stabilite anterior (evaluare = emitere de judecăți de valoare).

Evaluarea criterială prin descriptorii (ECD) este concepută în cheia noilor abordări ale evaluării – ca apreciere, ca emitere de judecăți de valoare despre ceea ce a învățat și cum a învățat elevul, pe baza unor criterii precise, bine stabilite anterior și raportate la descriptorii de performanță individuali. Judecățile de valoare în cheia ECD reprezintă lista de comentarii descriptive ale performanțelor bazată pe analiză, sin-

teză, propuneri, încurajări, feedback-uri. Descriptorii de performanță concretizați în forma unei scale de apreciere au avantajul practic de a argumenta judecățile de valoare, întemeindu-le în mod sistematic.

În contextul Codului Educației al Republicii Moldova, ECD este abordată ca un proces dinamic, holistic, continuu și complex de determinare și valorificare a particularităților individuale de învățare ale copilului în vederea sporirii performanțelor lui individuale. Astfel, **ECD reprezintă un sistem de eficientizare permanentă și diferențiată a predării, învățării și evaluării prin introducerea criteriilor și descriptorilor, fără acordarea notelor.**

- **Criteriile de evaluare** sunt seturi de calități importante care se regăsesc în produsele învățării și care trebuie să se prezinte ca un sistem: „criteriu = calitate a procesului și produsului învățării de către elev”.
- **Descriptorii** reprezintă criterii calitative de evaluare care descriu modul de manifestare a competențelor elevului și permit determinarea gradului de realizare a acestora (minim, mediu, maxim); constituie indicatori operaționali direct observabili în **comportamentul performanțial al elevilor și la nivelul rezultatelor și produselor activității concrete a acestora.**

Astfel, descriptorii generali pentru învățământul primar descriu modul de manifestare a competențelor elevului în procesul realizării finalităților curriculare pe două dimensiuni interconținute:

- **dimensiunea cumulativă** (decizională) vizează nemijlocit performanțele elevului la disciplinele școlare și permite *atribuirea calificativelor: foarte bine, bine, suficient*;
- **dimensiunea formativă** (formatoare, dinamică) vizează comportamentul performanțial al elevului și permite *stabilirea nivelului de performanță: independent, ghidat de învățător, cu mai mult sprijin.*

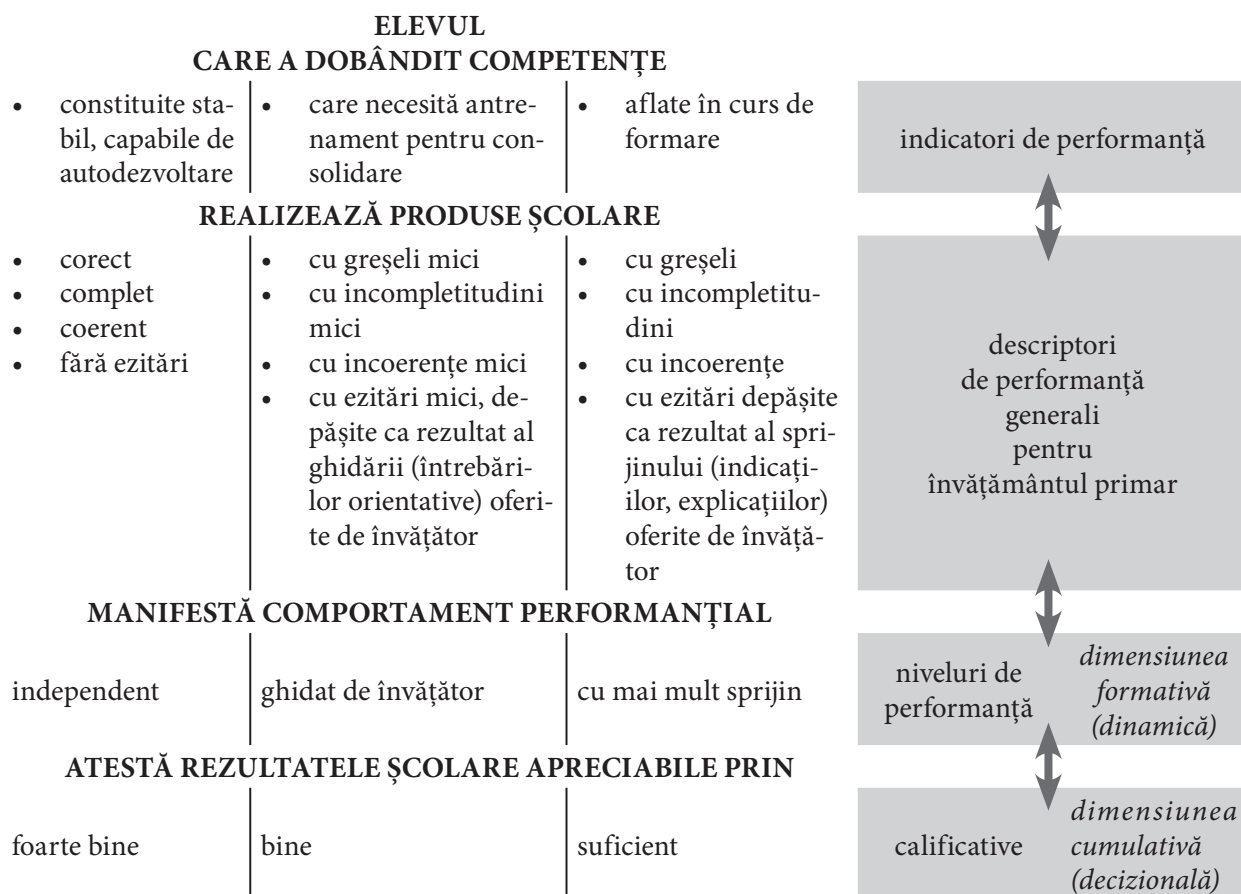

Figura 1. Corelarea dimensiunilor formativă și cumulativă ale aprecierii rezultatelor școlare în contextul ECD

ECD se înscrie în paradigma evaluării formatoare, de aceea în clasele primare se acordă prioritate dimensiunii formative a aprecierii rezultatelor școlare – comportamentului performanțial al elevului. Această dimensiune se urmărește la toate disciplinele școlare prin monitorizarea dinamicii nivelurilor de perfor-

manță *independent, ghidat de învățător, cu mai mult sprijin* în procesul evaluării formative.

Dimensiunea cumulativă este abordată la anumite discipline școlare prescrise prin Metodologia privind implementarea ECD în clasa respectivă – prin acordarea calificativelor *foarte bine, bine, suficient* la evaluările sumative. **Aprecierea rezultatelor evaluării sumative în clasa I nu se focalizează pe dimensiunea cumulativă: nu se acordă calificative la niciuna dintre disciplinele școlare.** Astfel, școlarului mic i se oferă șanse sporite pentru edificarea comportamentului performanțial de succes într-un ritm confortabil și în contextul individual al formării personalității.

Pentru copiii cu CES se folosește același sistem criterial în evaluare, dar aplicat pe baza planului educațional individualizat.

2.2. Obiectivele evaluării criteriale prin descriptori

Baza metodologică a ECD este *evaluarea pentru învățare*, iar **obiectivul principal** rezidă în îmbunătățirea rezultatelor obținute individual sau în grup, contribuind la motivarea pentru învățare, la (auto)corectarea greșelilor, prin urmare la o evoluție a dezvoltării personalității școlarului mic.

Atingerea obiectivului principal în procesul ECD determină următoarele **obiective**:

- **trierea informației** cu referire la progresul, lacunele și obstacolele de învățare întâlnite de elev; interpretarea informației în baza unor criterii stabilite în prealabil;
- **diagnosticarea, în măsura posibilităților**, a factorilor care se află la originea dificultăților de învățare atestate la elevi;
- **adaptarea activităților** de instruire și de învățare, în funcție de interpretarea informației culese.

2.3. Principiile evaluării criteriale prin descriptori

Fiind subordonat interesului superior al copilului, ECD se fundamentează pe un sistem unitar de principii.

- **Principiul centrării pe personalitatea celui evaluat (educat), pe caracteristicile sale individuale și de vârstă**
 - Evaluatorii adaptează procesul de evaluare la varietatea contextelor în care se desfășoară.
 - Evaluarea trebuie să fie accesibilă tuturor participanților.
 - Învățarea este activitatea comună a învățătorului și elevului direcționată spre autorealizarea elevului și dezvoltarea calităților lui personale în procesul studierii oricărei discipline de studiu.
 - Elevilor li se oferă mai multă autonomie și control asupra alegerii subiectelor de studiu, a metodelor și a ritmului de învățare.
 - Elevul urmează a fi implicat în luarea deciziei vizând ce, cum și când va învăța.
 - Se asigură și se susțin procesele de autocunoaștere, autoedificare, autorealizare și autoevaluare a personalității copilului, dezvoltând individualitatea lui irepetabilă.
 - Se ia considerare dezvoltarea psihosomatică a copilului, se ține cont de temperamentul, caracterul lui, toate acestea fiind implicate în activitatea de evaluare prin acțiuni de autoevaluare.
 - Cadrul didactic nu se limitează la înregistrarea succesului/insuccesului elevului, ci îi acordă ajutor pedagogic imediat, eventual în mod individualizat și diferențiat, iar elevul se implică efectiv în reglarea pedagogică a propriei instruirii.
 - Obiectivele, conținuturile, strategiile și tehnologiile de evaluare sunt flexibile, în funcție de caracteristicile subiecților și ale situațiilor de evaluare, fără a contrazice prevederile curriculare.
 - Informația despre evaluare trebuie să fie pertinentă, putând a fi obținută prin utilizarea diverselor baze, prin depășirea stereotipurilor, eliminarea clișeelelor în formularea rezultatelor.
- **Principiul motivării pentru învățare**
 - Elevii nu învață ca să fie evaluați, dar sunt evaluați ca să învețe.
 - Evaluarea nu este stresantă pentru elevi, dar oferă prilejul unei bucurii de a demonstra că învățarea a fost calitativă.
 - Evaluarea solicită o activitate creativă.
 - Prin evaluare nu se solicită criterii de apreciere rigidă.
 - Pentru o motivare eficientă, evaluarea nu necesită restricții regulamentare dure.
- **Principiul participării la procesul evaluării (copil/părinte/reprezentant legal al copilului)**
 - Evaluarea reprezintă un demers interactiv.
 - Acțiunile evaluative se vor face cu știrea sau chiar la cererea celor evaluați sau a reprezentanților

(tutorilor) acestora, rezultatele evaluărilor aducându-se la cunoștința celor interesați, operativ și în forma corespunzătoare.

- Elevii cunosc criteriile urmărite în demersul de evaluare sau chiar contribuie la stabilirea lor, reușind astfel să le interiorizeze foarte bine.
- **Principiul relevanței și eficienței**
 - Evaluarea include, obligatoriu, contextualizare sub aspecte de aplicabilitate practică și socială.
 - Dovezile de evaluare sunt colectate ca rezultat succesiv al unor sarcini relevante.
 - Se urmărește dezvoltarea convingerilor elevilor asupra modalității în care subiectul predat concordează cu scopurile lor personale.
 - Se oferă elevilor oportunitatea de a-și valorifica experiențele anterioare.
 - Sinonimele relevanței sunt: aplicabilitate, conexiune, relevanță, materialitate; antonime: inaplicabilitate, irelevantă, neconexare la problema în cauză etc.
- **Principiul confidențialității**
 - Rezultatele evaluării sunt comunicate copilului și părintelui fără a le face publice.
 - Măsurile de ameliorare se discută individual, fără a eticheta elevul în fața colectivului.
 - Nu se fac comparații și nu se discută cu părinții altor copii rezultatele clasei în general și nici în particular.
- **Principiul succesului**
 - Eșecul nu este prevăzut.
 - Cadrul didactic asigură condițiile pentru ameliorare până la înregistrarea succesului.
 - Orientarea evaluării vizează schimbarea pozitivă a elevului, formarea/dezvoltarea lui în ritm propriu, centrarea acțiunilor de evaluare pe rezultatele pozitive și nesancționarea celor negative.
 - Învățătorul nu solicită criterii de apreciere rigidă.
 - Evaluarea nu este stresantă pentru elevi, dar favorizează încrederea lor în forțele proprii.
 - Actul evaluativ nu se reduce doar la colectarea unor informații și formularea unor judecăți, ci condiționează luarea unor decizii privind adaptarea strategiilor educative la particularitățile individuale și de vârstă ale elevilor, la demersurile educative sociale etc.
- **Principiul transparenței**
 - Acțiunile evaluative se realizează cu știrea sau chiar la cererea celor evaluați sau a reprezentanților (tutorilor) acestora, rezultatele evaluărilor aducându-se la cunoștința celor interesați în mod operativ și în formă corespunzătoare.
- **Principiul priorității autoevaluării**
 - Sub aspect formativ, autoevaluarea este prioritară în raport cu evaluarea de către învățător sau colegi.
 - Învățătorul va crea sarcini de autoevaluare și va oferi copiilor posibilitatea de a aprecia produsul muncii lor în raport cu criteriile de evaluare.
 - Înaintea evaluării de către învățător, elevul va fi stimulat pentru autoevaluare.
 - Se încurajează autonomia în învățare și evaluare.
- **Principiul flexibilității în alegerea instrumentelor de evaluare**
 - Învățătorul va alege instrumentele de evaluare la dorință, însă acestea vor fi cât mai potrivite contextului concret al evaluării.
- **Principiul corelării evaluării formative cu cea sumativă**
 - Pe parcursul unității de învățare, cadrul didactic realizează evaluări formative curente în timpul lecțiilor, dar și evaluări formative de tip cumulativ, în etape, care trebuie să fie corelate cu evaluarea sumativă în contextul obiectivelor și sarcinilor.
 - În procesul evaluării formative se asigură condiții de recuperare/reînvățare, ameliorare, dezvoltare, „pregătind” astfel succesul evaluării sumative.
 - Realizarea evaluării sumative, la fel, trebuie să fie urmată de activități diferențiate de recuperare/reînvățare, ameliorare, dezvoltare.
- **Principiul integranței procesului educațional de predare-învățare-evaluare**
 - Se accentuează corelația și interacțiunea reciprocă dintre predare, învățare și evaluare.
 - La finele procesului de instruire, învățătorul și elevul sunt deopotrivă responsabili de succes.
 - Evaluarea nu este un element aparte al procesului educațional, ea nu se situează la sfârșitul procesului.
 - Evaluarea condiționează predarea, rezultatele evaluării procesului condiționând imediat alegerea metodelor de predare.

- Evaluarea contribuie la învățare prin procedee de autoevaluare, iar metodele de evaluare se valorifică pentru învățare.

2.4. Caracteristici ale evaluării criteriale bazate pe descriptori

- *Stimulatoare*. Este centrată pe interesul superior al copilului; oferă posibilitatea tratării diferențiate.
- *Centrată pe judecăți de evaluare*. Îl ajută pe elev să învețe, făcându-l conștient de ceea ce se întâmplă: ce învață? cum învață? de ce reușește să învețe? Dezvoltă capacitatea de autoevaluare la elevi; sesizează punctele critice în învățare; permite elevului să-și remedieze erorile și lacunele imediat după apariția lor și înainte de declanșarea unui proces cumulativ.
- *Oferă feedback formativ*, rapid, reglând din mers procesul. Îl ajută pe elev să învețe, iar pe învățător să predea. Este ipostaza procesului educațional, care oferă conexiunea inversă (răspunsul) internă și externă pentru activitatea de predare, realizată de învățător, și activitatea de învățare, realizată de elev, și face posibilă interacțiunea eforturilor ambilor actanți (învățătorului, elevului). Este un mecanism de autoreglare a activității didactice. Constituie o sursă de informare pentru învățător și elev și un temei de a lua decizii pentru îmbunătățirea procesului educațional. Are rolul de gestionare didactică a învățării, de ameliorare a predării-învățării. Se profilează ca un proces care susține activitatea realizată de către învățător și elev, prin asigurarea feedback-ului cu referire la calitatea efortului întreprins.
- *Autentică*. Angajează elevii în situații reale de viață; evaluează elevii în acțiune, în cadrul procesului de învățare; este contextualizată, bazată pe legătura dintre experiențele concrete de viață și ceea ce se învață.
- *Colaborativă*. Este holistă, dar acceptă și modelul analitic (întregul este mai important decât partea); este interactivă, angajează elevii în înțelegerea evaluării; este orientată spre ajutorul pedagogic imediat.
- *Dezvoltativă*. Prezența evaluării în toate etapele procesului educațional este asigurată prin realizarea tuturor strategiilor: inițială, formativă, sumativă. Măsoară performanța actuală, oferă date calitative; reduce timpul destinat actelor evaluative ample, sporindu-l pe cel destinat învățării; instrumentele evaluării formative permit stimularea proceselor cognitive la elevi.
- *Transparentă*. Criteriile de evaluare trebuie să fie anunțate anterior și să constituie un model de învățare autoreglată. Descriptorii oferți de către pedagog în cadrul fiecărei evaluări trebuie să fie comunicați elevului și părinților.
- *Unitară*. Evaluarea trebuie să urmărească și să opereze cu aceleași obiective, criterii, metodologii pentru toți copiii.
- *Multimodală*. Are valențe explicative, diagnostice și prognostice/predictive.

2.5. Funcțiile evaluării criteriale prin descriptori

Evaluarea produce efecte asupra elevilor, cadrelor didactice, factorilor de decizie responsabili, altor agenți educaționali. Diversitatea efectelor este determinată în baza funcțiilor evaluării și a implicațiilor pe care le au acestea în activitatea cadrelor didactice și a elevilor:

Funcțiile evaluării	Perspectiva cadrului didactic	Perspectiva elevului
Constatativă	Indicator de bază al gradului de optimizare a predării și în sprijinirea învățării	Aprecierea nivelului de pregătire și raportare a rezultatelor la cerințele profesorului
Diagnostică	Evidențierea și interpretarea lacunelor existente în pregătirea elevilor, identificarea cauzelor	Interpretarea rezultatelor în termenii capacităților proprii și optimizarea autoevaluării
Prognostică	Anticiparea progresului elevilor; reconsiderarea strategiilor didactice	Evaluarea șanselor și optimizarea stilului de muncă, dozarea efortului
Motivațională	Organizarea în funcție de performanțele elevilor	Stimularea sau diminuarea efortului în funcție de dinamica rezultatelor

Decizională	Support pentru plasarea elevilor în ierarhia clasei sau în raport cu standardele didactice
Informațională	Mijloc de informare a elevilor, părinților și a societății cu privire la randamentul școlar realizat

În contextul funcțiilor etalate ale evaluării, se reliefează **funcțiile ECD:**

- **Funcția de bază** este cea de *support al învățării*: își propune să intervină în procesul individual de reglare a rezultatelor prin și pentru succesul elevului.
- **Funcții centrale**: *verificare; decizie; reglare; autoreglare.*
- **Funcții principale**: *constatare* (cunoaștere): ce este? cum este? *diagnosticare* (explicare): cum se explică? din ce cauză? *prognosticare* (ameliorare): cum poate fi ameliorat? care va fi starea viitoare?
- **Funcții specifice**: *informare* a sistemului social privind activitatea de învățământ; *mediere* a relației dintre produsele sistemului școlar și nevoile societății; *asigurare a feedback-ului* necesar funcționalității interne activității de învățământ (reglarea).

3. ORGANIZAREA PROCESULUI DE EVALUARE CRITERIALĂ PRIN DESCRIPTORI ÎN CLASA I

3.1. Produse școlare

Obiectul evaluării în școala primară îl constituie rezultatele școlare individuale ale copilului.

Spectrul rezultatelor vizate este determinat de curriculumul școlar centrat pe formarea de competențe. De fapt, nu evaluăm competențe, dar „urme” vizibile ale acestora, adică produsele prin care se ajunge la rezultatele elevilor [17, p.130].

Produsul școlar reprezintă un rezultat școlar proiectat pentru a fi realizat de către elev și măsurat, apreciat de către cadrul didactic, elevul însuși, colegii și, eventual, părinții. Termenul *produs* ca formă în care informația este stocată și procesată este enunțat în Modelul lui Guilford, alături de *conținut* și *proces*. În acest context, produsul relatează despre tipurile de informații pe care le procesează de la tipurile de conținut. Produsul este rezultatul operațiunii efectuate de individ și este compus din două elemente „dimensiuni”: conținutul – element asupra căruia se va efectua operațiunea; operațiunea – activitate intelectuală produsă de individ care se aplică obiectului [18, p. 27]. Reieșind din interpătrunderea și inseparabilitatea acestor două dimensiuni, se admite formularea produselor școlare atât pornind de la conținut (de ex.: Poezia recitată), cât și de la operațiune (de ex.: Citirea cu voce a unui text cunoscut).

Relația finalități curriculare – produse școlare:

Competențe specifice	nivel de disciplină pe ciclu de învățământ
Sub-competențe	nivel de unitate de conținut pe clasă
Produse școlare	nivel de activitate de evaluare la lecție

O competență/sub-competență poate fi evaluată prin mai multe produse, și invers: același produs poate permite evaluarea mai multor sub-competențe. Acest fapt oferă libertate fiecărui cadru didactic în alegerea produselor în conformitate cu posibilitățile, condițiile și resursele disponibile. Lista produselor școlare are caracter deschis și poate fi completată continuu, dar este recomandabil de a identifica produsul adecvat, proiecția cea mai veridică pentru fiecare caz concret.

În Anexa 1 se prezintă produsele școlare recomandate pentru disciplinele obligatorii în clasa I. În listele pe discipline, fiecărui produs școlar i se atribuie un număr de ordine (P1, P2, P3 etc.). Numerația respectivă va fi utilizată în proiectările didactice de lungă și de scurtă durată, în instrumentele de monitorizare a performanțelor elevilor.

La disciplinele opționale, învățătorul are posibilitatea de a formula propriile produse școlare după modelul disciplinelor obligatorii înrudite. Pot fi propuse produse opționale și în cadrul disciplinelor obligatorii – un produs opțional într-un modul, prin corelare cu o finalitate curriculară. Produsul opțional poate fi selectat din lista exemplurilor propuse în Anexa 2 sau elaborat personal.

3.2. Criterii de succes

Fiecare produs școlar este însoțit de un sistem de criterii de succes. **Criteriile de succes prezintă pentru elevii criteriile de evaluare, fiind formulate în limbaj accesibil**, pe scurt, folosind verbe, de obicei la persoana I singular. Sintagma „criterii de evaluare” se utilizează doar de către cadrele didactice în medii profesionale, la scrierea rapoartelor, lucrărilor metodice, articolelor etc. În activitatea concretă cu elevii se va opera doar cu criterii de succes.

Exemplu	Produsul școlar P12: Citirea cu voce a unui text cunoscut	
	Criterii de succes (pentru elevi)	Criterii de evaluare (pentru cadre didactice)
	Pronunț corect fiecare cuvânt.	Pronunță corect fiecare cuvânt.
	Articulez corect toate cuvintele.	Articulează corect toate cuvintele.
	Citesc expresiv, cu intonația potrivită.	Citește expresiv, cu intonația potrivită.

Produsul școlar și sistemul aferent de criterii alcătuiesc împreună o unitate integră și inseparabilă, care va fi utilizată în cadrul diverselor situații didactice: în proiectare; la elaborarea instrumentelor de evaluare; la completarea instrumentelor de monitorizare a performanțelor elevilor. Produsele școlare opționale, de asemenea, vor fi propuse în unitate cu un sistem de criterii. Propunerea se va argumenta în funcție de necesitățile și interesele elevilor sau alți factori, învățătorul asumându-și responsabilitatea pentru impactul asupra elevului. În proiectările didactice, produsul opțional se va marca cu asterisc și se va prezenta deplin, împreună cu criteriile de succes.

Cadrul didactic trebuie să asigure cunoașterea și înțelegerea de către elevi a criteriilor de succes și a descriptorilor de performanță.

- Criteriile de succes se anunță anticipat elevilor într-un limbaj accesibil, trebuie explicate, pot fi stabilite/negociate cu elevii.
- Pentru a asigura accesibilitatea corespunzătoare vârstei elevilor, criteriile de succes pot fi reinterpretate/reformulate în funcție de nivelul experienței relevante, dar și de perioada anului școlar.
- Cadrul didactic va afișa criteriile de succes în cursul activităților în care acestea sunt vizate, astfel încât elevii să și le însușească treptat, dar nu va abuza în acest sens, nu va transforma sala de clasă într-o expoziție permanentă de panouri și planșe. Suprasăturarea spațiilor cu elemente destinate percepției vizuale induce fenomenul de „gunoi vizual” și are efecte opuse celor intenționate.

ATENȚIE! Criteriile de succes nu sunt prevăzute pentru a fi memorate de către elevi. Sunt instrumente de sprijin și ghidare în autoformare, nicidecum materie de învățat pe de rost.

- Criteriile de succes vor servi drept repere pentru o activitate conștientă. Cadrul didactic va valorifica criteriile de succes și descriptorii de performanță în contextul unor metode și tehnici de învățare-evaluare centrate pe interactivitate, pe judecăți de valoare și pe autoreglarea învățării. Astfel, criteriile de succes pot repera anumite suporturi oferite elevilor, de exemplu: fișe sau grile de autoevaluare/evaluare reciprocă, fișe de învățare etc.
- Cadrul didactic va valorifica criteriile de succes și în realizarea unor tehnici de feedback pentru reglarea imediată/permanentă a învățării, de exemplu: reușit s-a dovedi a fi...; ți-aș recomanda...; te felicit pentru... etc.

3.3. Tipuri de evaluare în contextul ECD. Specificări pentru clasa I

Din punct de vedere al situațiilor de evaluare, se evidențiază:

- **evaluarea instrumentală** – realizată în condiții special create ce presupun elaborarea și aplicarea unor instrumente de evaluare (test însoțit de matrice de specificații și barem de corectare/verificare/apreciere; probă orală, scrisă, practică sau combinată, fișe de evaluare, grile de autoevaluare sau evaluare reciprocă etc.);
- **evaluarea non-instrumentală** (neinstrumentală) – realizată în circumstanțe obișnuite pe baza observării activității elevilor și a feedback-ului imediat, fără folosirea anumitor instrumente de evaluare, fiind destinată sensibilizării partenerilor angajați în proces (cadrul didactic și elevii) la

manifestările comportamentului performanțial al elevilor, în vederea prevenirii și combaterii dificultăților și eficientizării procesului didactic.

ECD accentuează **caracterul reflexiv** al evaluării non-instrumentale, care trebuie asigurat în contextul ghidării autoevaluării și evaluării reciproce pe baza criteriilor de succes aferente produsului vizat. În cazul evaluării instrumentale, condiții de reflecție se asigură în cadrul activităților diferențiate de postevaluare.

În funcție de momentul unui act evaluativ într-un parcurs de învățare, se disting: evaluarea inițială – predictivă; evaluarea formativă – continuă; evaluarea sumativă – finală. Respectând semnificațiile acestor strategii de evaluare, MECD diferențiază **trei tipuri de evaluare formativă**: evaluarea formativă în etape; evaluarea formativă punctuală; evaluarea formativă interactivă [11, 19, 15].

Ținând cont de caracterul formativ al evaluării inițiale, în figura 2 se ilustrează frecvența, consecutivitatea și valoarea tipurilor de evaluare.

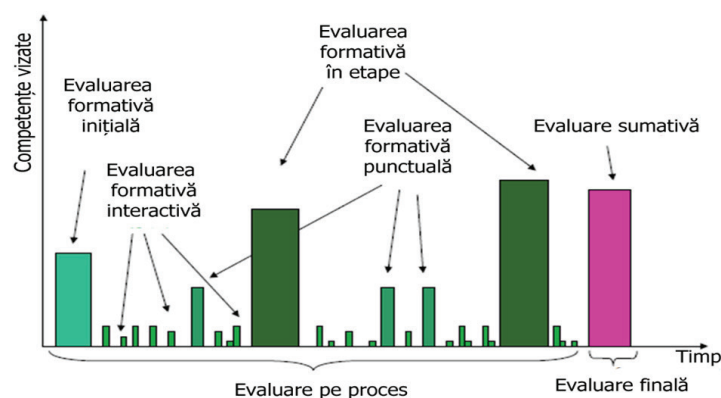

Figura 2. Modelul temporal al evaluării formative și sumative (M. Houart, 2001)

► Evaluarea inițială:

- este de tip formator;
- poate să se raporteze la finalitățile curriculare însușite anterior, determinate ca fiind necesare pentru succesul elevilor în noul parcurs de învățare; poate avea caracter de diagnosticare a experiențelor la un anumit subiect sau la o anumită unitate de învățare;
- poate fi noninstrumentală, dar și instrumentală – pe baza unor instrumente de evaluare alese în funcție de contextul specific: probă orală, scrisă sau practică; test; interogare evaluativă în forme diverse (de ex.: dictare matematică; dictare cu aprecierea valorii de adevăr; joc didactic „Așa – da, așa – nu” etc.); pot fi utile diverse tehnici interactive („Știu – Vreau să știu – Învăț” etc.);
- are caracter reflexiv și creează elevilor condiții de autoevaluare și autoreglare a învățării;
- este ghidată de învățător, care își asumă responsabilitatea corectării ulterioare a parcursului de învățare al elevului prin combaterea și prevenirea dificultăților;
- prevede apreciere pe bază de descriptori, cu utilizarea cuvintelor încurajatoare (Anexa 3).

Evaluări inițiale în clasa I:

- la începutul fiecărei unități de învățare;
 - la începutul semestrului 2 – în cazul în care continuă o unitate de învățare din semestrul 1.
- Notă: La Matematică, evaluarea inițială la debutul anului școlar se realizează la finele modului 1 (evocativ).*

► Evaluarea sumativă:

- se raportează la sub-competențele stipulate pentru unitatea de învățare parcursă;
- este instrumentală, elevii fiind conștienți de demersurile evaluative întreprinse;
- este ghidată de învățător, care își asumă responsabilitatea „pregătirii” elevului prin evaluări formative; astfel, elevul percepe evaluarea sumativă drept un moment așteptat, dar nu unul care poate provoca tensiune și frică;
- este succedată de activități diferențiate de postevaluare (reînvățare/recuperare, antrenament, dezvoltare), în cadrul cărora se asigură condiții pentru reflecție;
- la Limba română și Matematică, numărul evaluărilor sumative se decide în baza recomandărilor Scrisorii metodice pentru învățământul primar elaborată de MECC pentru anul în curs; la celelalte

- discipline, evaluări sumative se realizează doar la sfârșit de semestru;
- în clasa I, prevede apreciere prin descriptori; se admite și indicarea punctajului acumulat;
 - punctajul acumulat sau nivelul de performanță (independent, ghidat de învățător, cu mai mult sprijin) poate fi înregistrat în diagrama învățătorului.

Evaluări sumative în clasa I:

	semestrul 1	semestrul 2	total
Limba română	2 (scris, la fine de unități de învățare)	4 = 2 (scris, la fine de unități de învățare) + 1 (oral) + 1 (anuală, scris)	6 = 4 (scris) + 1 (oral) + 1 (anuală, scris)
Matematică	1 (scris, la fine de modul)	4 (scris) = 3 (la fine de module) + 1 (anuală)	5 (scris) = 4 (la fine de module) + 1 (anuală)
Celelalte discipline	1 (semestrială)	1 (semestrială)	2 (semestriale)

Notă: La Matematică, evaluarea anuală se realizează în cadrul modulului 6 (recapitulativ).

► **Evaluarea formativă în etape:**

- se raportează la câteva dintre sub-competențele stipulate pentru unitatea în curs de derulare (de obicei, 2-3 sub-competențe, în funcție de contextul concret);
- totalitatea sub-competențelor vizate prin evaluările formative în etape trebuie să acopere integral lista sub-competențelor vizate prin evaluarea sumativă la sfârșitul unității de învățare; astfel, sunt necesare cel puțin 2 evaluări formative în etape pe parcursul unei unități de învățare;
- este instrumentală și presupune valorificarea produselor selectate pentru fiecare dintre sub-competențele vizate (de obicei, 1-2 produse la o sub-competență, în funcție de context);
- are caracter reflexiv și creează elevilor condiții de autoevaluare și autoreglare a învățării;
- este ghidată de învățător pe baza criteriilor;
- presupune acțiuni de recuperare pentru asigurarea succesului imediat.
- prevede apreciere prin descriptori, cu utilizarea cuvintelor încurajatoare;
- rezultatele evaluărilor formative în etape pot fi înregistrate în diagrama învățătorului, în tabelul de monitorizare etapizată a performanțelor; astfel, se oferă posibilitatea de apreciere a gradului de realizare a fiecărui produs școlar prin stabilirea nivelului de performanță (independent, ghidat de învățător, cu mai mult sprijin) pe bază de descriptori; stabilirea nivelului mediu pentru toate produsele evaluate într-o probă de evaluare în etape nu este relevantă pentru valorificarea rezultatelor, inducând mai mult o apreciere cumulativă decât formativă;

Evaluări formative în etape în clasa I

la Limba română și Matematică
circa 2-3 pe parcursul fiecărui modul,
„pregătind” evaluarea sumativă
de la sfârșitul modulului;

la celelalte discipline
1 la finele fiecărui modul,
„pregătind” evaluarea sumativă
de la sfârșitul semestrului.

► **Evaluarea formativă punctuală:**

- se raportează la una dintre sub-competențele stipulate pentru unitatea respectivă;
- este instrumentală și presupune valorificarea unui produs selectat pentru sub-competența vizată (în funcție de contextul concret, pot fi și două produse);
- are caracter reflexiv și creează elevilor condiții de autoevaluare și autoreglare a învățării;
- este ghidată de învățător pe baza criteriilor;
- presupune acțiuni de recuperare pentru asigurarea succesului imediat;
- prevede apreciere prin descriptori, cu utilizarea cuvintelor încurajatoare;
- rezultatele evaluărilor punctuale pot fi înregistrate în diagrama învățătorului, în tabelul de monitorizare punctuală a performanțelor; astfel, se oferă posibilitatea aprecierii progresului elevilor în realizarea unui produs școlar prin urmărirea în dinamică a nivelurilor de performanță (independent, ghidat de învățător, cu mai mult sprijin) pe bază de descriptori.

► **Evaluarea formativă interactivă:**

- se raportează la obiectivele lecției;
- este non-instrumentală și presupune un feedback:
- emoțional (de ex.: zâmbet; gesturi de aprobare; mimică de încurajare);
- de conținut (de ex.: *ai scris corect; ai fost original; ai citit cu o intonație potrivită; ai rezolvat corect; fii atent în continuare la utilizarea liniei de dialog*);
- de activitate (de ex.: *te-ai implicat; ai fost activ; ai apreciat obiectiv colegul; ai susținut atmosfera de lucru în grup; am încredere că poți să te implici; ai nevoie de un pic de curaj*);
- mizează pe autoevaluare și evaluare reciprocă;
- este ghidată de către învățător pe baza criteriilor, cu utilizarea cuvintelor încurajatoare și a descriptorilor.

4. PROIECTAREA EVALUĂRII CRITERIALE PRIN DESCRIPTORI

4.1. Proiectarea eșalonată a ECD

Proiectarea demersului didactic la o disciplină școlară solicită cadrului didactic gândirea în avans a derulării evenimentelor la clasă, o prefigurare a predării, învățării și evaluării, eșalonată pe două niveluri intercondiționate:

- *proiectarea de lungă durată* (pentru un an școlar, un semestru, o unitate de învățare): proiectarea modului de administrare a disciplinei; proiectarea unităților de conținut;
- *proiectarea de scurtă durată*: elaborarea proiectelor de lecție (sau altă formă de organizare, de exemplu, excursie).

Se prevede atât operarea unor elemente de extindere a proiectării didactice eșalonate din perspectiva ECD, cât și optimizări care duc la anumite restrângeri. **Managerii nu vor impune imediat variantele extinse de proiectare, dar vor susține și vor promova implementarea treptată a acestora în vederea acumulării firești și armonioase a experienței.**

Cadrele didactice au dreptul să realizeze la începutul anului școlar doar proiectarea administrării disciplinei, iar proiectarea unităților de învățare să o realizeze pe parcurs, pe măsura finalizării implementării proiectului unității anterioare. Adoptând inițial varianta tradițională a proiectului unui modul, învățătorul o va putea completa pe parcurs în cheia extinderilor propuse, dobândind, astfel, experiență.

Prin contrapunerea nivelurilor de proiectare, se evidențiază elementele prin care se va realiza implementarea proiectării eșalonate a ECD:

Proiectarea de lungă durată		Proiectarea de scurtă durată
<i>Proiectarea administrării disciplinei</i>	<i>Proiectarea unităților de învățare (a modulelor)</i>	<i>Proiectarea lecțiilor</i>
Competențele specifice disciplinei	Sub-competențele prevăzute pentru modul	Sub-competențele selectate pentru lecție Obiectivele lecției
Sucesiunea unităților de învățare în an	Sucesiunea subiectelor tematice în modul	Sucesiunea evenimentelor instrucționale (sau a etapelor ERRE)
Eșalonarea timpului: nr. total de ore pe an; nr. de ore per modul	Repartizarea timpului: nr. de ore alocate la modul; perioada calendaristică pentru fiecare subiect tematic	Administrarea timpului: durata lecției; durata fiecărei etape a lecției
	Resurse: nr. paginilor respective din manualul aprobat de MECC; alte resurse la discreție	Strategiile didactice: forme; metode, procedee și tehnici; mijloace Strategiile de evaluare: tipul evaluării; instrumentul de evaluare; produsele vizate (doar în cazul evaluărilor instrumentale)*
Eșalonarea evaluărilor (inițiale; formative în etape; sumative) pe parcursul anului*	Repartizarea evaluărilor (inițiale; formative în etape; sumative) în cursul modulului* Repartizarea produselor pentru evaluările formative în etape în cursul modulului*	Descrierea demersului proiectat

* extindere din perspectiva ECD

4.2. Proiectarea de lungă durată din perspectiva ECD

Proiectul de lungă durată:

- include proiectarea administrării disciplinei și proiectele unităților de învățare;
- este un **document managerial** care se întocmește de către cadrul didactic la începutul anului școlar pentru fiecare disciplină de învățământ și admite operarea unor ajustări, dezvoltări pe parcursul anului, în funcție de dinamica reală a clasei de elevi;
- trebuie să constituie un **instrument funcțional** care să asigure un parcurs ritmic al conținuturilor și evaluărilor în cheia paradigmei ECD, punctat pe structura anului școlar și orientat spre realizarea finalităților curriculare de către elevii clasei.
- este oportun să poarte un **caracter personalizat** realizând o confluență a normativității didactice cu creativitatea și competența profesională a pedagogului – benefică, întâi de toate, pentru elev; proiectările de lungă durată editate pot fi folosite ca repere pentru demersul personalizat.

► Proiectarea administrării disciplinei

Disciplina:

Competențele specifice:

1.
2. etc.

Resurse bibliografice:

1.
2. etc.

Model
extindere ECD

Administrarea disciplinei:

Nr. de ore/săptămână	Nr. de ore/an

Unitățile de învățare (modulele)	Nr. de ore/modul	Evaluări			Observații
		EI	EFE	ES	

Indicații pentru completarea rubricilor

- **Disciplina** – se scrie denumirea disciplinei în conformitate cu Planul-cadru.
- **Competențele specifice disciplinei** – se transcriu din curriculum disciplinar (v. *Concepția didactică a disciplinei*).
- **Resurse bibliografice** – se listează produsele curriculare utilizate:
 - produse curriculare principale: curriculum disciplinar, manualul școlar aprobat de MECC;
 - produse curriculare auxiliare: ghiduri metodice pentru cadrele didactice, instrucțiuni metodologice, caiete de activitate independenta pentru elevi, culegeri de teste etc.

ATENȚIE! Auxiliarele pentru elevi se vor alege în mod judicios, ținând cont de prevederile curriculare, posibilitățile de armonizare cu manualul aprobat de MECC, necesitățile și preferințele elevilor, posibilitățile financiare ale părinților. Aceste suporturi nu sunt obligatorii, iar alegerea lor se va consulta cu managerul pentru învățământul primar. Managerul va exclude abuzul de suporturi auxiliare, precum nici nu va impune procurarea unor anumite suporturi.

- **Nr. de ore/săptămână** – se scrie în conformitate cu Planul-cadru.
- **Nr. de ore/an** – se calculează în funcție de structura anului școlar care este stabilită pentru fiecare an școlar în parte de către MECC al Republicii Moldova.
- **Unitățile de învățare** (modulele) – pot fi eșalonate preluând denumirile unităților de conținut din curriculum la disciplină (v. *Repartizarea conținuturilor pe clase și unități de timp*) sau denumirile capitolelor (modulelor) din manualul aprobat de MECC pentru anul în curs.
- **Nr. de ore/modul** – se proiectează orientativ, ținând cont de: recomandările din curriculum la

disciplină (v. *Repartizarea conținuturilor pe clase și unități de timp*); conținuturile respective din manual; complexitatea conținuturilor; ritmul de învățare al elevilor etc.

- **Evaluări** – se proiectează numărul de evaluări inițiale (EI), formative în etape (EFE) și sumative (ES) în fiecare modul; astfel, cadrul didactic va putea să-și clarifice dacă repartizarea orelor pe module îi va permite să deruleze eficient procesul ECD; totodată, se creează o viziune de ansamblu asupra procesului didactic la disciplină.

ATENȚIE! Numărul de evaluări sumative la Limba română și Matematică se proiectează ținând cont de recomandările *Scrisorii metodice pentru învățământul primar* din anul școlar în curs. La celelalte discipline se vor proiecta evaluări sumative doar la sfârșit de semestre, iar la fine de module se vor realiza evaluări formative în etape.

- **Observații** – modificările care, eventual, survin pe parcursul anului școlar.
- Cadrul didactic are libertatea de a completa tabelul *Administrarea disciplinei* cu alte rubrici care îi pot facilita activitatea de proiectare. De exemplu: poate face o demarcație între semestre; poate include rubrica *Săptămâna* destinată repartizării orientative pe săptămâni a orelor rezervate la modulul (de ex., S₁, S₂...etc. sau prin precizarea perioadelor calendaristice).

În anexe se oferă modele orientative de proiecte ale administrării disciplinelor Limba și română (Anexa 4), Matematică (Anexa 7), Educația plastică (Anexa 12), cu extinderi din perspectiva ECD.

► **Structura proiectului unei unități de învățare** va avea următoarea rubricăție:

Unitatea de învățare:.....
Nr. de ore alocate:.....

Sub-competențe	Detalii de conținut	Nr. ore	Data	Resurse	Evaluare	Observații

Indicații pentru completarea rubricilor

- **Unitatea de învățare** (sau modulul) – se trece numărul de ordine și denumirea unității, în conformitate cu eșalonarea din tabelul *Administrarea disciplinei*. Proiectarea unității de învățare poate fi realizată atât la începutul anului școlar, cât și pe parcurs – pe măsură ce se finalizează implementarea proiectului unității anterioare.
- **Nr. de ore alocate** – se trece numărul corespunzător din tabelul *Administrarea disciplinei*.
- **Sub-competențe** – în variantă schematică, se transcriu numerele de ordine ale tuturor sub-competențelor prevăzute pentru modulul dat în curriculum disciplinar (de exemplu: 3.1; 3.2; 3.3 etc.); dacă se consideră necesar, se transcriu din curriculum.
- **Detalii de conținut** – se eșalonează subiectele tematice pentru unități de 1-3 ore, care pot fi preluate din manualul aprobat de MECC, din lista de conținuturi din curriculum disciplinar; apoi, în funcție de specificul disciplinei, creativitatea pedagogului și alți factori, se explicitează parcursurile elevilor la fiecare lecție – mai succint sau mai desfășurat.
- **Data** – se trec datele calendaristice pentru fiecare subiect tematic indicat în coloana anterioară, ținând cont de structura anului școlar.
- **Resurse** – se indică paginile din manual și, eventual, din suporturi didactice auxiliare, pentru fiecare subiect tematic. La discreția învățătorului, pot fi notate și alte elemente (materiale didactice, forme de organizare a activităților ș.a.)

La nivelul unității de conținut, nu este obligatoriu de a proiecta metodele și formele activității didactice la lecții. La dorință, referințe la acest aspect pot fi făcute în detalierea conținuturilor.

- **Evaluare** – se vor indica lecțiile în cadrul cărora se proiectează: evaluarea inițială (EI); evaluarea formativă în etape (EFE); evaluarea sumativă (ES), inclusiv cea anuală (EA).
 - La început de an, semestru, modul, se proiectează o EI.
 - La disciplinele *Limba română* și *Matematică*, la finele fiecărui modul este obligatorie o ES, după care se rezervează timp pentru activități postevaluative diferențiate. Pentru un modul voluminos, pot fi proiectate două ES – una secvențială, alta finală. La celelalte discipline, ES se vor

realiza doar la semestru, iar la fine de module se vor desfășura EFE.

- Repartizarea EFE în cursul modulului se va face în corespundere cu ritmul de învățare al elevilor, alți factori eventuali. Se vor proiecta cel puțin două EFE pe parcursul finalizat prin ES (la fine de modul sau secvențială).

ATENȚIE! Este important ca totalitatea produselor școlare supuse evaluării formative în etape pe parcursul unității de învățare să asigure o acoperire fidelă a sub-competențelor care vor fi vizate prin evaluarea sumativă la finele unității (conform curriculumului disciplinar, „evaluările realizate la finele modulului vor demonstra posedarea sub-competențelor” respective).

Pentru fiecare EFE se vor indica produsele selectate. De exemplu, abrevierea EFE (P1, P2) înseamnă că evaluarea formativă în etape se va realiza pe baza produselor P1 și P2 din lista produselor școlare recomandate la disciplina respectivă (Anexa 1).

- Evaluările formative punctuale (EFP) și cele interactive (EFI) au ca funcție prioritară învățarea. De aceea nu este neapărat necesar de a le proiecta la nivel de modul, dar la nivel de lecții. În cazul în care este dificil de a acoperi prin EFE toate sub-competențele vizate la modul, se admite proiectarea evaluării unor sub-competențe prin EFP. Înregistrările respective se vor face în rubrica *Observații*.

Pentru a verifica dacă produsele sunt selectate bine, se recomandă confruntarea cu sub-competențele prevăzute la modul, de exemplu, în formă tabelară (de ex. tabelele *Detalii Evaluare*, din Anexele 5, 8, 13).

În anexe se oferă modele orientative de proiecte ale unei unități de învățare la disciplinele Limba și literatura română (Anexa 5), Matematică (Anexa 8), Educația plastică (Anexa 13), cu extinderi din perspectiva ECD.

Un cadru didactic experimentat și creativ poate ajunge la variante personalizate ale interpretării proiectului la nivel de modul din perspectiva ECD.

4.3. Proiectarea de scurtă durată din perspectiva ECD

Proiectul didactic al unei lecții oferă o schemă rațională a desfășurării lecției, pornind de la trei repere interconținute: ceea ce ne propunem să realizăm – *obiectivele lecției*; elementele necesare pentru a realiza ceea ce ne-am propus – *conținuturi și strategii didactice* (forme; metode, procedee și tehnici; mijloace); modul în care măsurăm eficiența învățării – *strategii de evaluare*.

► Tipul lecției și ECD

Elaborarea proiectului didactic începe cu încadrarea lecției în unitatea de învățare, ceea ce implică stabilirea tipului de lecție, iar tipul lecției este corelat cu tipul de evaluare care poate fi valorificat la lecție. Din perspectiva ECD, această corelare se configurează în modul următor:

- activitățile de evaluare formativă interactivă pot și trebuie să fie realizate la orice tip de lecție, vizând diferite aspecte, inclusiv cele metacognitive;
- evaluările formative punctuale se pretează cel mai bine în lecțiile de aplicare, iar evaluările formative în etape – la lecțiile de analiză-sinteză; însă, în funcție de rezervele de timp ale modulului și de alți factori, cadrul didactic poate alege o altă variantă dintre cele posibile.

► Antetul proiectului de scurtă durată

Antetul proiectului unei lecții va fi completat cu rubrica „Strategii de evaluare” în care vor fi proiectate:

- **tipul de evaluare** (inițială/formativă interactivă/formativă punctuală/formativă în etape/sumativă);
- **instrumentul de evaluare** (probă scrisă/probă orală/probă practică/test/proiect etc.); metode, procedee și tehnici utilizate.
- **produsul(ele) evaluate** – doar în cazul evaluării instrumentale (evaluare formativă punctuală; evaluare formativă în etape).

- **Subcompetențe:** 3.1.; 3.2 etc.
- **Obiectivele lecției:**
La sfârșitul lecției, elevul va fi capabil:

Model 1

O₁:

O₂:.....etc.

- **Strategii didactice:**
forme:.....
metode, tehnici și procedee:.....
mijloace:.....
- **Strategii de evaluare:**
- **Bibliografie:**

Exemple de completare a rubricii *Strategii de evaluare*:

a) Strategii de evaluare:

- evaluare inițială: dictare matematică (P3); autoevaluare (grilă);
- evaluare formativă interactivă.

b) Strategii de evaluare:

- evaluare formativă punctuală: probă orală (P1); autoevaluare (procedeele cromatic);
- evaluare formativă interactivă.

c) Strategii de evaluare:

- evaluare formativă în etape: probă scrisă (P4, P6, P10); autoevaluare (grilă);
- evaluare formativă interactivă.

d) Strategii de evaluare: evaluare sumativă: test.

e) Strategii de evaluare: evaluare formativă interactivă; evaluare reciprocă (fișe).

Antetul proiectului de lecție poate fi organizat și în formă tabelară. Această formă permite explicitarea corelării elementelor incluse. Forma tabelară poate fi recomandată pentru publicații și lecții publice, dar poate fi aplicată, la discreția învățătorului, și în proiectele zilnice ale lecțiilor:

Sub-competențe	Obiectivele lecției <i>La sfârșitul lecției, elevul va fi capabil:</i>	Produsul(ele) evaluat(e)	Criteriile de succes

- **Strategii didactice:**
forme:.....
metode, tehnici și procedee:.....
mijloace:.....
- **Strategii de evaluare:**
- **Bibliografie:**

Model 2

► **Proiectarea demersului didactic al lecției**

Proiectarea lecției poate fi realizată atât în baza secvențelor instrucționale eșalonate în corespundere cu tipul lecției (tabelul 1), cât și în baza fazelor lecției cadru Evocare – Realizarea sensului – Reflecție – Extindere (ERRE).

Tabelul 1. Tipurile de lecție din perspectiva formării competențelor. Secvențe instructionale

Lecția de formare a capacităților de dobândire a cunoștințelor	Lecția de formare a capacităților de înțelegere a cunoștințelor	Lecția de formare a capacităților de aplicare a cunoștințelor
<ol style="list-style-type: none"> Organizarea clasei Verificarea temei pentru acasă. Reactualizarea cunoștințelor și a capacităților Predarea-învățarea materiei noi Consolidarea materiei și formarea capacităților: la nivel de reproducere Evaluarea curentă, instructivă, pentru materia nouă Bilanțul lecției. Concluzii Anunțarea temei pentru acasă 	<ol style="list-style-type: none"> Organizarea clasei Verificarea temei pentru acasă. Reactualizarea cunoștințelor și a capacităților Consolidarea materiei și formarea capacităților la nivel: <ol style="list-style-type: none"> de reproducere; productiv Evaluarea curentă, instructivă Bilanțul lecției. Concluzii Anunțarea temei pentru acasă 	<ol style="list-style-type: none"> Organizarea clasei Verificarea temei pentru acasă. Reactualizarea cunoștințelor și a capacităților Consolidarea materiei și formarea capacităților la nivel: <ol style="list-style-type: none"> productiv; de transferuri în alte domenii Evaluarea curentă, instructivă Bilanțul lecției. Concluzii Anunțarea temei pentru acasă
Lecția de formare a capacităților de analiză-sinteză a cunoștințelor	Lecția de formare a capacităților de evaluare a cunoștințelor	Lecția mixtă
<ol style="list-style-type: none"> Organizarea clasei Verificarea temei pentru acasă Analiza-sinteza materiei teoretice studiate (sistematizarea, clasificarea, generalizarea) Analiza-sinteza metodelor de rezolvare studiate la nivel: <ol style="list-style-type: none"> productiv, cu transferuri în alte domenii; creativ Evaluarea curentă, instructivă Bilanțul lecției. Concluzii Anunțarea temei pentru acasă 	<ol style="list-style-type: none"> Organizarea clasei Instrucțiuni privind realizarea lucrării de evaluare Realizarea lucrării de evaluare Bilanțul lecției. Concluzii Anunțarea temei pentru acasă 	<ol style="list-style-type: none"> Organizarea clasei Verificarea temei pentru acasă. Reactualizarea cunoștințelor și a capacităților Predarea-învățarea materiei noi Consolidarea materiei și formarea capacităților la nivel: <ol style="list-style-type: none"> de reproducere; productiv, cu unele transferuri în alte domenii Evaluarea curentă, instructivă, pentru materia nouă Bilanțul lecției. Concluzii Anunțarea temei pentru acasă

Gradul de desfășurare a proiectului se va decide de cadrul didactic de comun acord cu managerul responsabil pentru învățământul primar. În anexa 11 se oferă un exemplu de proiect desfășurat de scurtă durată.

Luând în calcul experiența ultimilor ani, generalizăm câteva **aspecte care necesită atenție în proiectarea didactică a lecției din perspectiva ECD:**

- Proiectarea juicioasă a strategiilor de evaluare.
- Echilibrarea ponderii activităților specifice ECD în contextul triadei predare-învățare-evaluare, excesul fiind la fel de nociv ca și insuficiența.
- Asigurarea unei baze solide a competențelor profesionale legate de didacticile disciplinelor, aceasta fiind premisa incontestabilă a eficienței proiectării didactice din perspectiva ECD, care trebuie să persiste în vizorul cadrelor didactice și a managerilor responsabili pentru învățământul primar.

5. PRACTICI DE EVALUARE CRITERIALĂ PRIN DESCRIPTORI ÎN CLASA I

5.1. Metode, procedee și tehnici de evaluare în contextul ECD

Metoda de evaluare reprezintă calea pe care o urmează, pe care o parcurge învățătorul împreună cu elevul/elevii săi în demersul evaluativ.

Metodele de evaluare pot fi clasificate în funcție de diverse criterii. După criteriul istoric, se diferențiază:

- *metode tradiționale de evaluare*: evaluarea orală; evaluarea scrisă; evaluarea prin probe practice; testarea (prin teste docimologice).
- *metode moderne, alternative/complementare de evaluare*: observarea sistematică a comportamentului elevului în activitatea școlară; portofoliul; investigația; proiectul; autoevaluarea.

► **Observarea sistematică a comportamentului elevului** oferă cadrului didactic posibilitatea de a evalua:

- *cunoștințe și capacități* însușite de elev;
- *atitudinea elevilor față de sarcina dată*: concentrarea asupra sarcinii de rezolvat, implicarea activă în rezolvarea sarcinii, punerea unor întrebări pertinente învățătorului, îndeplinirea sarcinii, revizuirea procesului de îndeplinire și a rezultatelor;
- *comunicarea*: discutarea sarcinii cu învățătorul în vederea înțelegerii acesteia.

Observarea este „una dintre metodele de cunoaștere a personalității umane, care constă în consemnarea metodică, fidelă și intenționată a diferitelor manifestări de comportament individual sau colectiv, așa cum se prezintă ele în fluxul lor natural de manifestare.”¹ „Această metodă oferă mari resurse de cunoaștere a elevului în raport cu interesele și preocupările acestuia, cu motivația pentru studiu și cu posibilitățile sale raportate la cerințele vieții școlare. Ea pune direct în evidență ceea ce toate celelalte metode de evaluare oferă numai indirect și anume cunoașterea interesului și a atitudinii elevului față de învățare. Îndeplinirea sistematică a îndatoririlor școlare, oferta de răspuns pe care o fac în timpul lecțiilor, dorința de a participa la ceea ce întreprinde pe parcursul acestora și alte manifestări de acest fel sunt semnificative pentru pregătirea elevilor.”²

În linii generale, **etapele observării** sunt următoarele:

- *Pregătirea cadrului didactic în vederea observării, cu mobilizarea resurselor spirituale și tehnice de care dispune*: lansarea unei/unor ipoteze; documentarea în problemă; precizarea obiectivului/scopului urmărit; pregătirea instrumentelor necesare (grila de observare).
- *Observarea propriu-zisă*: diminuarea subiectivismului prin observări repetate și confirmări pe alte căi/modalități; păstrarea caracterului natural al fenomenului studiat; menținerea discreției (elevii/elevul trebuie surprins în modul său natural de manifestare, să nu știe că este obiect de studiu); notarea imediată a observațiilor, dar nu în fața elevilor.
- *Prelucrarea și interpretarea datelor*: stabilirea elementelor esențiale; stabilirea raporturilor, a relațiilor cauzale; desprinderea generalului, a concluziilor.

Condițiile unei bune observări solicită: stabilirea clară a scopului, a obiectivelor urmărite; selectarea formelor ce vor fi utilizate, a condițiilor și mijloacelor necesare; elaborarea unui plan riguros de observare; consemnarea imediată a celor observate (protocol de observare); efectuarea unui număr optim de observări; desfășurarea în condiții cât mai variate; asigurarea discreției (elevii/elevul să nu-și dea seama că se află sub observare).

Ca orice metodă, observarea are **avantaje și limite**:

- *avantajul* esențial constă în surprinderea fenomenelor psihopedagogice în ritmul și în modul lor natural de manifestare; observarea se realizează asupra comportamentelor reale în clasă; ea este necesară și eficientă în orice situație educațională;
- *dezavantajul* constă în aceea că, dintre toate metodele, se pare că este cea mai subiectivă, fapt ce face absolut necesară completarea datelor obținute din observare cu date obținute prin alte metode; în plus, observarea este o metodă de evaluare care cere mult timp.

► **Portofoliul** s-a impus din nevoia promovării unei metode de evaluare flexibile, complexe, integrate, ca alternativă viabilă la modalitățile tradiționale. Semnificația adoptării portofoliului ca metodă alternativă constă în aceea că oferă cadrului didactic și elevului, deopotrivă, o metodă care să îmbine pe deplin funcțiile formativă și informativă ale evaluării.

Portofoliul este definit prin câteva **caracteristici**:

- este o selecție a lucrărilor reprezentative care pun în evidență progresele elevului în învățarea școlară, în funcție de obiectivele propuse;
- această selecție poate include observații pertinente ale învățătorului în situații de învățare și de evaluare;

1 I. Holban. *Cunoașterea elevului: sinteză a metodelor*

2 I.T. Radu, 2000, pag. 225

- elevul participă la elaborarea portofoliului său, alegând chiar el lucrări reprezentative pentru progresele sale;
- elevul poate să se autoevalueze în anumite situații de învățare sau de evaluare și să reflecteze asupra achizițiilor sale;
- într-un portofoliu pot să figureze trasee ale momentelor de reglare semnificativă.

Se recomandă ca fiecare elev să dețină un **portofoliu de performanță școlară** bazat pe produsele recomandate și criteriile aferente de succes, în care, drept dovadă de înregistrare a performanțelor, se vor aduna lucrările scrise/practice, testele, probele, fișele de evaluare, autoevaluare etc. Totalitatea lucrărilor cumulate în portofoliu pe durata învățării definește dezvoltarea achizițiilor elevului și exprimă *ceea ce știe elevul* (ca informație), precum și *ceea ce știe să facă* în mod concret, practic. Evaluarea acestor variabile permite optimizarea demersului formativ. Astfel, portofoliul va funcționa în calitate de metodă alternativă de evaluare.

► **Autoevaluarea** este o metodă alternativă de evaluare care se pretează pe orice tip de evaluare în contextul ECD, dar și o capacitate care relevă raportul persoanei față de ea însăși cu privire la procesul și rezultatele activității, faptelor proprii apărute în calitățile de personalitate.

Funcțiile autoevaluării sunt:

- de constatare (ce știu bine, ce știu mai puțin bine?)
- de mobilizare (am reușit să fac mult, dar la tema respectivă mai am rezerve)
- de proiectare (ca să nu am probleme în continuare, trebuie să repet următoarele).

Funcțiile date determină **condițiile necesare pentru educarea capacității de autoevaluare**:

- prezentarea sarcinii de lucru (produsului) și a criteriilor de succes;
- încurajarea elevilor pentru a-și pune întrebări legate de modul de realizare a sarcinii (conștientizarea criteriilor);
- aplicarea controlată a unor grile de autoverificare;
- încurajarea evaluării în cadrul grupului sau al clasei (evaluarea reciprocă);
- completarea unui chestionar (fișă de autoevaluare) la sfârșitul unei sarcini de lucru relevante.

Realizarea schimbării de la aprecierea cantitativă la cea calitativă impune o reorientare a activității de autoevaluare în cadrul orelor, astfel încât să stăvilească obișnuința înrădăcinată de a aprecia doar cât știe elevul și să favorizeze o nouă abordare – saltul de la *cât* la *cum*. Pentru exemplificare, contrapunem:

abordări cantitative	abordări calitative
<ul style="list-style-type: none"> • Cât ai realizat din cele propuse? • Apreciază-ți rezultatele obținute. • Cum ți-a reușit sarcina? (foarte bine; bine; suficient) 	<ul style="list-style-type: none"> • Cât de mulțumit/satisfăcut ești de realizarea sarcinii? • Apreciază-ți modul în care ai realizat sarcina. • Cum ți-a reușit sarcina? (independent; ghidat; cu sprijin)

► **Semaforul** (procedeul cromatic) se aplică pentru exprimarea modului în care elevii înțeleg un nou concept sau sarcină de lucru:

- la dispoziția elevilor se pune un set de trei cartonașe colorate în luminile semaforului;
- la solicitarea cadrului didactic, elevii ridică un cartonaș: verde – dacă înțeleg, galben – dacă nu sunt siguri, roșu – dacă nu înțeleg;
- secvența poate fi reluată sau cei care au ridicat cartonașul verde pot fi solicitați să furnizeze explicații colegilor, eventual într-o activitate în grupuri mici, omogene (elevi care au ridicat cartonașe de trei culori).

Folosind în acest mod învățarea prin cooperare, cadrul didactic oferă elevilor posibilitatea de a se implica în învățare, de a ajunge la soluții în mod independent, ghidat sau cu mai mult sprijin. Învățătorul va interveni când ghidarea sau sprijinul sunt solicitate, sau când constată că un anumit grup nu avansează în activitate, sau abordarea este greșită.

Procedeul cromatic poate fi utilizat și în contextul autoevaluării, și al evaluării reciproce. În acest context, **atenționăm cadrele didactice la necesitatea diversificării procedeelelor folosite pentru exprimarea judecăților de valoare**. Utilizarea în permanență a culorilor semaforului induce elevilor asocieri nedorite, de exemplu: „astăzi am primit verde”; „am realizat sarcina pe roșu” etc. Important este ca elevul să se învețe a-și aprecia comportamentul performanțial (independent, ghidat, cu sprijin) și să fie motivat pentru a-și spori nivelul. Pot fi create multiple alternative eficiente și aplicabile de rând cu procedeul cromatic. De

exemplu: sublinierea/bifarea/încercuirea cuvântului respectiv; colorarea cu creionul simplu a uneia dintre trei imagini pe care sunt scrise nivelurile; reprezentarea nivelului printr-un cod dat (emoticoane, figuri geometrice, litere etc.) etc.

- **Răspunsul la minut** este o tehnică bazată pe întrebări clare care solicită răspunsuri scurte și exacte. Se convine cu elevii că răspunsurile nu vor fi comentate și nici corectate. Ca rezultat, cadrul didactic va putea identifica aspectele care trebuie reluate sau clarificate.
- **Cu ochii închiși** – o tehnică bazată pe concentrare, dar și relaxare, potrivită atunci când elevii sunt un pic agitați:
 - se propune elevilor să lase capul pe masă, dar să țină pixul în mână pe o foaie;
 - se adresează o întrebare care are ca răspuns o literă/un număr/un cuvânt scurt; de obicei, întrebarea vizează un concept-cheie al lecției;
 - elevii scriu răspunsul, lasă pixul și continuă să se relaxeze; între timp, învățătorul trece printre bănci și observă răspunsurile scrise;
 - după 3-5 minute, timp în care toți reușesc să se odihnească, se anunță răspunsul corect, iar elevii se autoapreciază.
- **Fără mâini ridicate** este o tehnică cu efect de încurajare. Învățătorul adresează o întrebare/sarcină, lasă elevilor timp de gândire, poate să le sugereze să discute în perechi sau în grupuri mici. Odată cu solicitarea răspunsului, atenția se transferă (într-un manieră cât mai firească) către anumiți elevi – cei timizi, tăcuți sau neîncrezători în forțele proprii.
- **Corectarea în pereche** este o tehnică care se pretează pe contextul evaluării reciproce:
 - după realizarea individuală a unei lucrări/probe/sarcini, se face schimb de caiete/fișe;
 - fiecare elev contrapune cele realizate de coleg cu **grila de verificare** prezentată pe tablă/fișă/ecranul proiectorului;
 - la final, elevii pot consemna pe caietul citit impresii, observații, recomandări; la înapoierea caietului, acestea pot fi discutate în pereche.

Se constată atenția sporită acordată atât de cel care este dator să analizeze, cât și de cel care ia cunoștință de aprecierile primite. Astfel se realizează concomitent evaluarea acțiunii celuilalt și propria sa evaluare.
- **Gândește-Perechi-Prezintă** este o tehnică de lucru în perechi, care poate fi utilizată în contextul evaluării pentru învățare:
 - *Gândește*: întâi elevii lucrează individual, timp de 3-5 minute, asupra sarcinii propuse;
 - *Perechi*: apoi, elevii discută în perechi rezultatele obținute în mod individual, formulează o variantă comună (îmbinând ideile sau aoptând o variantă mai reușită, cizelând-o) și o notează conform cerințelor pe o fișă/poster;
 - *Prezintă*: la final, fișele/posterele completate în perechi se afișează și se contrapun în mod frontal; câteva perechi își argumentează soluțiile; se elucidează și se (auto)corectează eventualele greșeli; se realizează aprecieri valorice asupra rezultatelor activității.
- **Turul galeriei** este o tehnică de lucru în echipe, care, de asemenea, poate fi valorificată în contextul evaluării pentru învățare:
 - fiecare echipă realizează sarcina propusă pe un poster;
 - posterele se afișează pe pereții sălii, la anumită distanță unul față de altul, pentru a permite circulația ulterioară a echipelor;
 - la semnalul învățătorului, echipele circulă prin sală, de la un poster la altul, le examinează și notează direct pe ele propunerile sale;
 - după încheierea circulației, echipele își examinează posterele și realizează o prezentare finală a produsului.

5.2. Tehnici de reflecție în contextul ECD

Reflecția este o activitate importantă în procesul de formare a competențelor, la general, și în contextul ECD, în special. Prin reflecție, elevii își consolidează cunoștințele noi și își restructurează activ schema cognitivă inițială, pentru a include în ea noi concepte. Pornind de la ideea că învățarea înseamnă schimbare care se manifestă sub forma unui alt mod de a înțelege, de a se comporta, a gândi, această schimbare are loc doar atunci când cei care învață se implică activ în restructurarea tiparelor vechi, pentru a include în ele noul. Reflecția, ca etapă de final a lecției, importantă în procesul de formare a competențelor, urmărește:

- asigurarea condițiilor pentru ca elevii să exprime în propriile lor cuvinte ideile și informațiile atestate/asimilate;
- generarea unui schimb sănătos de idei între elevi, prin care să-și dezvolte vocabularul și capacitatea de exprimare;
- crearea contextului pentru exteriorizarea atitudinilor în raport cu cele învățate.

În continuare propunem tehnici de reflecție aplicabile în contextul ECD, care pot fi procesate de către învățători într-o modalitate personalizată și ținând cont de specificul clasei I: gradul de însușire a citit-scrișului, dar și nivelul de maturitate școlară.

- **Întrebări de echilibrare** cognitiv-informațională. Sunt întrebări formulate de elev din dorința de a-și clarifica informația sau de a și-o îmbogăți.
- **Întrebări de control sau de confirmare.** Sunt întrebări convenționale care nu aduc nici un spor informațional pentru cel care le formulează, întrucât acesta cunoaște deja răspunsul lor¹. După criteriul gnoseologic, aceste întrebări pot fi clasificate astfel:
 - reproductiv-mnemotehnice: *Ce ați văzut/auzit? Ce ați aflat? Ce ați reținut?* etc.
 - reproductiv-cognitive: *Cum? Ce? Unde? Când? Ce anume?*
 - procesuale: *Cum? În ce fel? Cum altfel? Cât anume?*
 - finalist-deliberative: *De ce? Din ce cauză? În ce scop?*
 - relaționale: *Ce legătură este între ... ? Ce se întâmplă dacă ... ?*
 - de comparare: *Ce asemănări/deosebiri sunt între ... ?*
 - de clasificare: *De câte feluri ... ?*
 - de ordonare: *Al câtelea ... ?*
 - de sinteză procesuală: *În concluzie ... ?*
- **Întrebări de atitudine** (sau de poziție/opinie):
 - opiniale: *Ce crezi? Cum consideri? Care este părerea ta? Cum interpretezi?*
 - opționale: *Care/cine/ce ... dintre ... crezi că ... ?²*
- **Completarea unor propoziții lacunare:** *Azi am descoperit... Acum am înțeles... Nu am înțeles... Un lucru pe care l-am învățat... Nu voi uita niciodată că ... Mă voi strădui să ... Sunt convins(ă) că pot să ... Mi-a părut captivant să ... Mai greu mi-a părut ... Știu cu siguranță că ... A fost mai greu să ... Cel mai simplu s-a dovedit a fi ... Nu mi-a fost clar ... M-am descurcat ușor la ... A fost interesant să ... Deja știu că ... Nu voi greși niciodată la ... etc.*
- **Alege floarea.** Elevii aleg o floare și comentează alegerea în funcție de cum au lucrat pe parcursul lecției. De exemplu, pe flori poate fi scris: independent; ghidat de învățător, cu mai mult sprijin, cu interes, cu străduință, cu dificultate etc.
- **Declar lumii întregi!** La un microfon improvizat, elevii pe rând desprind esențialul din lecția desfășurată. Discursul începe cu enunțul: „Declar lumii întregi!”

5.3. Fișe de lucru pentru elevi în contextul ECD

Instrumentul de evaluare prezintă o probă, o grilă, un chestionar, un test de evaluare care „colectează” informații, „produce” dovezi semnificative despre aspectele sau rezultatele luate în considerare. El se compune din itemi care solicită tehnici de declanșare/prezentare/redactare a răspunsurilor și servește pentru a culege informații despre felul cum au învățat și ce au învățat elevii, a analiza aceste informații, a le interpreta, a comunica judecățile formulate etc.

Ținând cont de faptul că baza metodologică a ECD este evaluarea pentru învățare, instrumentele de evaluare trebuie să constituie și ghiduri de învățare pe baza criteriilor de succes aferente produsului evaluat.

În continuare propunem exemple de fișe de lucru pentru elevii clasei I în contextul ECD, care pot fi

¹ apud D. Ungureanu

² apud I. Cerghit

procesate de către învățători într-o modalitate personalizată. Se recomandă a fi analizate cele propuse, iar fiecare învățător să-și creeze propriul sistem de instrumente, care să faciliteze integrarea micilor școlari în demersul ECD.

ATENȚIE! În clasa I este deosebit de important de a adapta fișele de lucru pentru elevii la gradul de însușire a citit-scrisului, dar și la nivelul de maturitate școlară al elevului.

► **Fișă „Emoticoane”.** *Disciplina: Limba română. Produsul școlar P16: Transcriere de text*

Elevii primesc fișa împreună cu sarcina, învățătorul explicând modul de aplicare. După activitatea de transcriere, elevii vor reveni la fișă și vor exprima gradul de satisfacție personală referitor la modul în care au reușit să îndeplinească sarcina, schițând în mod corespunzător buzele pe emoticonul respectiv. Pe parcursul activității, învățătorul trece printre rânduri și monitorizează activitatea. După verificare, învățătorul completează coloana respectivă și anexează fișa la lucrare, pentru a contrapune la lecția următoare rezultatele activității de transcriere (lucrarea verificată) și fișa completată de elev și de învățător, în vederea educării capacităților de autoevaluare la elevi.

Atenționăm la faptul că în fișă nu este utilizat termenul „criterii de succes”, dar se propune o formulare accesibilă „pașii spre succes”.

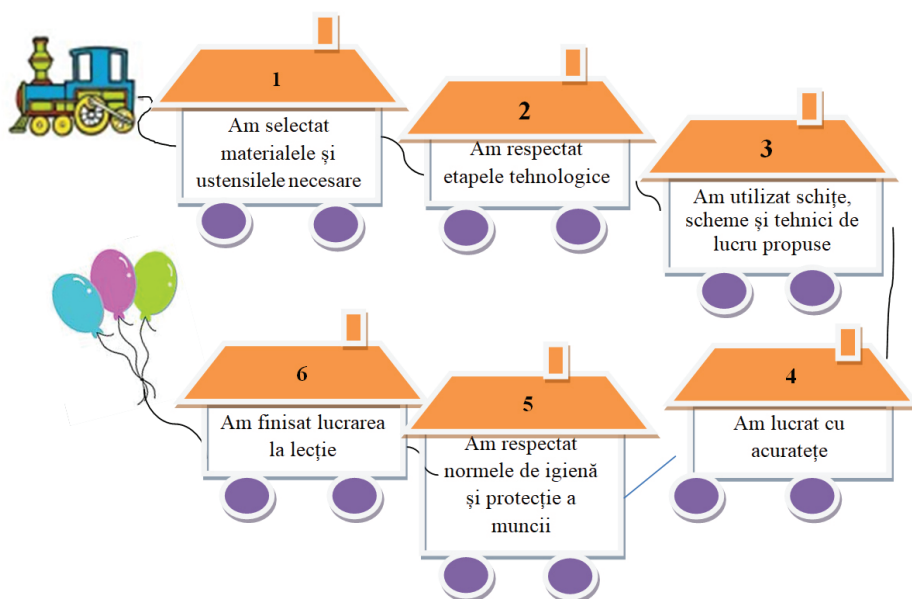
Într-o asemenea structură poate fi inclusă și o coloană pentru opinia colegului, în vederea educării spiritului de obiectivitate în aprecierea reciprocă.

Numele _____ Data _____

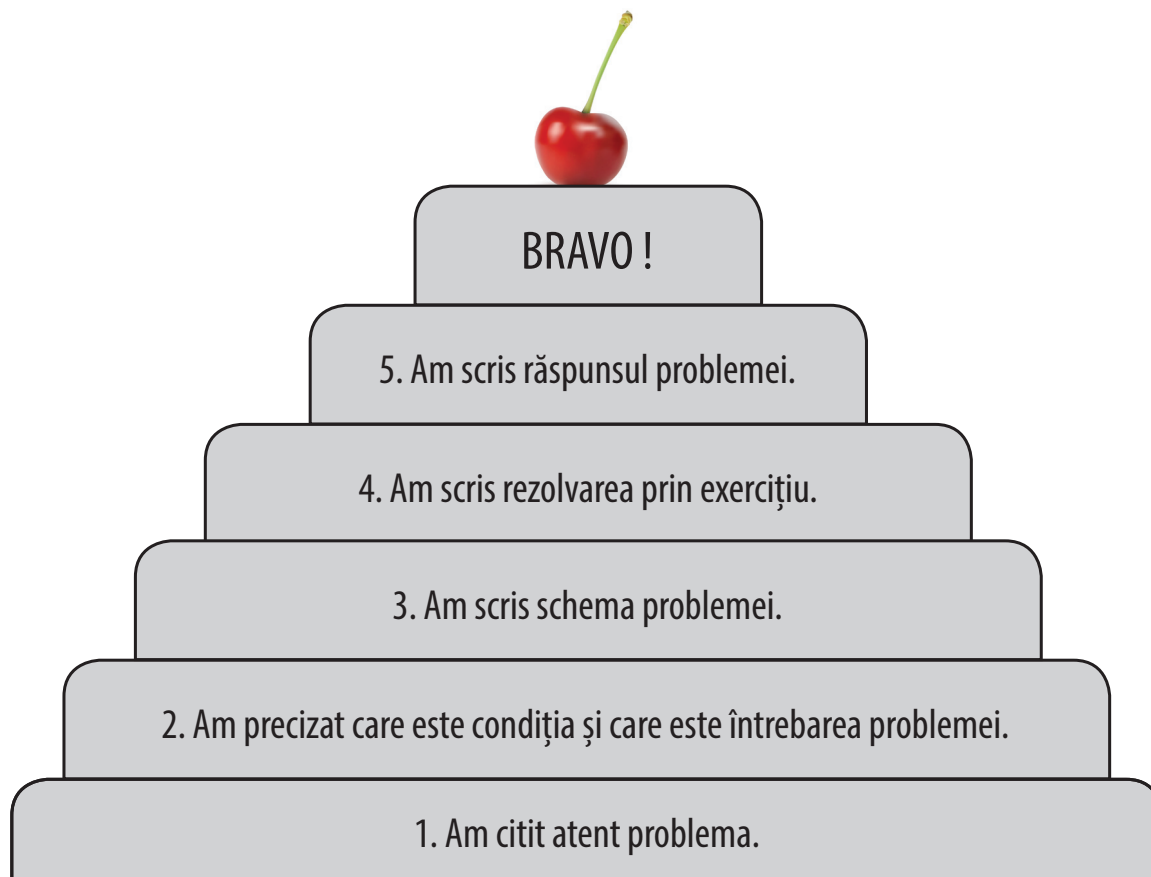
<i>Pașii spre succes:</i>	<i>Eu</i>	<i>Învățătorul</i>
Am transcris corect textul.	☺	
Am aranjat textul în pagină.	☺	
Am scris cu acuratețe.	☺	

► **Fișă „Trenulețul vesel”.** *Disciplina: Educația tehnologică. Produsul P3: Confeccionarea unei lucrări*

Acest instrument poate fi aplicat la etapa Reflecție. Elevii primesc fișa înainte de a începe lucrul. Împreună cu învățătorul (deoarece nu toți elevii pot citi) urmăresc atent pașii de parcurs pentru a „lua baloanele aduse de trenuleț”. Confeccionează un colaj-felicitare, apoi revin la fișă și colorează geamurile vagoanelor conform legendei: verde – independent, fără greșeli; galben – cu mici corectări, ghidat de învățător; roșu – cu mai mult sprijin din partea învățătorului. Înscrierile de pe vagoane sunt în conformitate cu criteriile de succes ale produsului respectiv.

- **Fișă „Cireșa de pe tort”.** *Disciplina: Matematică. Produsul școlar P5: Rezolvarea problemelor simple*
- Acest instrument poate fi administrat periodic, la etapa Realizarea sensului. Elevii primesc fișa comitent cu problema care trebuie rezolvată. Împreună cu învățătorul (deoarece nu toți elevii pot citi), urmăresc atent treptele care trebuie urcate pentru a „lua cireșa de pe tort”, rezolvă problema, revin la fișă și colorează treptele conform legendei: verde – independent, fără greșeli; galben – cu mici corectări; roșu – cu sprijinul învățătorului. Înscrierile de pe trepte sunt în conformitate cu criteriile de succes ale produsului respectiv.

5.4. Instrumente de comunicare socială (părinți, familie, reprezentanți legali ai copilului) a rezultatelor evaluării

În procesul de comunicare cu părinții, în scopul îmbunătățirii rezultatelor școlare, cadrele didactice vor utiliza diverse metode, procedee și forme: note informative de tip scrisori, carnete de dialog, scurte mesaje scrise, e-mailuri, consilieri *tête-à-tête*, mentoring, coaching.

Informarea părinților despre rezultatele școlare trebuie adaptată la stilul de comunicare cu fiecare familie în parte. Cadrele didactice vor conveni cu reprezentanții legali ai copilului despre modul în care comunicarea va fi mai eficientă.

► **Consilierile *tête-à-tête*** vor urmări facilitarea învățării elevului și stabilirea sarcinilor comune în interesul copilului. În cadrul acestor consilieri învățătorii vor respecta principiul confidențialității, vor discuta despre succesele și dificultățile copilului, vor asculta părinții despre modul în care copilul se încadrează în școlaritate. Comunicarea trebuie să fie însoțită de dovezi, fără a face comparații cu alți elevi. De obicei, se discută pe baza portofoliului performanțelor școlare al elevului, pe baza caietelor și a notițelor individuale ale învățătorului.

► **Corespondența** este o formă eficientă de comunicare cu părinții, mai ales în situațiile în care contactul direct cu părinții nu este posibil sau este mai dificil de realizat din anumite motive. Formele de corespondență pot fi variate.

Scrisorile către părinți pot informa despre rezultatele elevilor, pot oferi aprecieri asupra unor succese și recomandări de eficientizare în familie. Prin scrisori se așteaptă ameliorarea sau soluționarea unor situații dificile în parteneriat cu părinții. Se va asigura încurajarea părinților.

Caracterul scrisorii trebuie să fie confidențial, iar volumul – rațional. Informația trebuie să fie operațională, să aprecieze comportamente concrete în raport cu anumite achiziții intelectuale sau atitudinale. Scrisorile trebuie să fie transmise periodic, atunci când apare necesitatea, dar nu mai rar decât o dată în lună. Scrisorile se întocmesc pe baza informației acumulate în procesul de învățare.

Prezentăm câteva exemple de scrisori:

<p style="text-align: center;"><i>Stimată familie _____ ,</i></p> <p><i>Cu o deosebită plăcere vin să vă comunic că fica dvs. _____ are succese frumoase la limba română, lucrând independent sau cu ghidare minimă pe parcursul lecțiilor, dând dovadă de acuratețe, corectitudine și creativitate în realizarea diverselor sarcini.</i></p> <p><i>Pentru a îmbunătăți exprimarea orală și a îmbogăți vocabularul, ne-am propus să vizităm mai des biblioteca. În acest sens, vă rugăm să ne fiți parteneri de lectură prin a discuta împreună lecturile efectuate, a solicita exprimarea verbală a emoțiilor și a sentimentelor trăite în timpul lecturii.</i></p> <p><i>Cu încredere și mulțumiri, învățător _____.</i></p>	<p>Adresare potrivită</p> <p>Aprecieri ale succeselor</p> <p>Recomandare cu caracter partenerial</p> <p>Încurajare</p>
--	--

<p style="text-align: center;"><i>Stimați părinți!</i></p> <p><i>Țin să menționez efortul Dumneavoastră în realizarea recomandărilor din scrisoarea precedentă. Acum copilul participă cu plăcere la activități de calcul oral, se oferă să acorde ajutor colegilor.</i></p> <p><i>În acest context, vă rog să mențineți interesul copilului pentru matematică. I-ar prinde bine niște jocuri în familie, niște ieșiri în piață, la magazin, cu situații de calcul al restului, costului cumpărăturilor. Alcătuirea și rezolvarea problemelor simple l-ar face și mai sigur în puterile lui și i-ar facilita înțelegerea necesității calculelor în cotidian.</i></p> <p><i>Sunt sigură că împreună vom reuși! Învățătoare</i> <i style="text-align: right;">Data.....</i></p>	<p>Adresare potrivită</p> <p>Aprecieri ale succeselor</p> <p>Recomandare cu caracter partenerial</p> <p>Încurajare</p>
--	--

Scrisorile de înștiințare pot fi trimise ori de câte ori este nevoie, folosind formulare tip. Trimițând prin copii astfel de scrisori din două în două săptămâni sau o dată pe lună, vă asigurați că toate familiile sunt informate. O scrisoare de înștiințare poate include: anunțuri despre întruniri, evenimente, excursii; cereri de materiale cu care părinții ar putea ajuta la realizarea unui proiect; informații care țin de viața comunității; sugestii despre activitățile care trebuie să se desfășoare acasă; note de mulțumire pentru părinții care se oferă voluntari sau cereri pentru activitățile de voluntariat. Scrisorile de înștiințare trebuie să fie scurte și lizibile. Este mai eficient să trimiteți scrisori scurte în mod frecvent decât scrisori lungi la intervale mari.

Notițe și observații trimise la domiciliu pot conține detalii despre activitățile preferate de copil. De exemplu, este posibil ca, într-o familie, o bunică să aibă grijă de copii cât timp părinții sunt la serviciu. Bunica poate participa cu plăcere la o activitate de gătit, împreună cu copiii, în sala de clasă. Astfel, copilul va avea un membru al familiei în noul lui mediu, iar bunica, ajungând să cunoască mai multe despre activitățile școlare, poate comunica familiei impresiile și noutățile.

Carnetele de dialog circulă între casă și școală și pot fi foarte utile. Aceasta este o modalitate potrivită prin care familiile pot dialoga cu învățătorul, mai ales dacă familiile nu prea au timp să viziteze frecvent școala. Aceste carnete de dialog pot fi simple caiete cu foi detașabile, decorate de către copil, care sunt „transportate” înspre și dinspre școală de către copil sau de către un membru al familiei. În cazul unui copil cu particularități sau probleme specifice, carnetul de dialog poate fi un mod optim de a asigura fluxul unei comunicări continue. Astfel se pot ușor aduce la cunoștința învățătorului și a familiei succesele sau schimbările de comportament ale copilului.

Scurte mesaje scrise. Comunicarea dintre școală și familie poate fi facilitată și prin transmiterea prin

copil a unei scurte note (a unui mesaj) către părinți. Mesajele trebuie să fie scurte și clare și să descrie o realizare a copilului, o nouă deprindere sau un nou comportament. Pot să conțină mulțumiri adresate familiei pentru ceea ce a făcut pentru școală. Apreciind gestul învățătorului de a trimite astfel de mesaje, familia poate să se simtă încurajată și să trimită, la rândul său, mesaje învățătorului. Acest stil de comunicare poate fi deosebit de eficient în situația în care învățătorul lucrează cu copilul la un proiect anume ce urmează a fi aprofundat acasă, cu părinții. Exemplu: *Dragi părinți, vă invităm să sărbătorim împreună ființa cea mai dragă - MAMA. Veniți să ne bucurăm împreună.*

Afișierul pentru anunțuri reprezintă o altă modalitate prin care se comunică informații familiilor într-o manieră informală. Informațiile de pe afișier pot fi adresate direct anumitor părinți: anunțuri referitoare la diverse întruniri, bilete cu note despre comportamentul copilului sau despre alte aspecte importante; informații despre activitățile desfășurate în școală; produse artistice ale copiilor; fotografiile cu membrii familiilor din care provin copiii. De asemenea, vor fi afișate și liste cu orarul zilnic, note care trebuie semnate, liste cu instrucțiuni pentru voluntari. Informațiile de pe afișier pot repeta sau accentua date deja menționate prin intermediul altor forme de comunicare cum ar fi scrisorile sau mesajele scrise.

6. PROCESAREA ȘI INTERPRETAREA DATELOR EVALUĂRII ÎN CLASA I

6.1. Documente școlare și instrumente de monitorizare a performanțelor

În clasa I, cadrele didactice vor opera doar cu criterii și descriptori, realizând aprecierea doar la nivelul comportamentului performanțial (nivelurile de performanță *independent, ghidat de învățător, cu mai mult sprijin*), **fără atribuirea calificativelor**. Accentul cade pe motivația învățării, pe judecățile de valoare.

Procesarea datelor evaluării în clasa I se realizează în:

- *documente școlare*: dosarul personal al elevului; tabelul de performanță școlară al elevului; portofoliul performanțelor școlare al elevului;
- *instrumente de monitorizare a performanțelor*: registre de înregistrare a performanțelor; fișe de observare; fișe de evaluare; scale de evaluare; diagrame de monitorizare a performanțelor; fișe de monitorizare a progresului; agende; seturi de întrebări; interviuri; chestionare; ghiduri de conversație/planuri de dezbateri; protocoale de observare; liste/inventare de control/raportare; portofolii; studii de caz; grile de observare; liste de control/de verificare; scări/scale de clasificare a performanțelor individuale ale elevului; hărți ale performanțelor individuale ale elevilor.

Se va respecta principiul flexibilității în alegerea instrumentelor de monitorizare a performanțelor și se va susține abordarea personalizată în vederea unei funcționalități reale.

Catalogul clasei este un document de stat, completarea căruia constituie o responsabilitate a învățătorului diriginte și a cadrelor didactice la anumite discipline. Completarea se realizează în conformitate cu actele normative în vigoare. În clasa I, note, calificative și alte forme de notare în catalogul clasei nu se fixează.

Cadrul didactic va prezenta părinților, sau reprezentanților legali ai copilului, rezultatele individuale ale acestuia, în baza portofoliului performanțelor școlare, a instrumentelor de monitorizare a performanțelor. Comunicarea cu părinții elevilor poate fi realizată prin diverse mijloace: scrise sau verbale. Cadrul didactic va asigura confidențialitatea comunicării cu părinții privind rezultatele elevilor.

6.2. Verificarea caietelor de lucru ale elevilor

Caietele de lucru ale elevilor constituie spațiu de învățare, ameliorare, recuperare.

Caietele de lucru se vor verifica zilnic, după fiecare lecție. **Nu se vor pune note, nici calificative. Pot fi scrise recomandări stimulative, aprecieri încurajatoare** (Anexa 3).

Învățătorul își va concentra evaluarea activității în caiete pe succesul elevilor.

Cultura evaluativă impune revalorizarea corectării în caiete: corectarea nu înseamnă pedeapsă, dar o stimulare a elevului pentru învățare: **greșeală doar se va sublinia, iar elevul va avea posibilitate să se corecteze pe câmp sau să reia mai jos în caiet cuvintele/sarcinile greșite.**

Dacă greșeala este de ordinul standardelor învățate, atunci elevul trebuie să se mobilizeze pentru a se autocorecta. Dacă greșeala nu vizează un standard învățat, atunci învățătorul poate corecta, iar această corectare nu va constitui element de depreciere, ci de învățare.

ATENȚIE! Învățătorul nu va folosi procedeul cromatic (culorile semaforului, de ex.) pentru a exprima aprecieri în agende, caiete sau pe fișe lucrate de elevi.

Procedeul cromatic în evaluare se va folosi în următoarele situații:

- *autoevaluare*: elevul arată/colorează/subliniază pe fișa de autoevaluare modul în care crede că a lucrat;
- *pentru a semnala gradul de înțelegere a unei sarcini*: elevul demonstrează o anumită culoare (de ex. cupele-semafor) că a înțeles sarcina (verde) sau că are anumite dificultăți (galben) sau nu înțelege deloc (roșu).
- *pentru înregistrări în diagrama de monitorizare a performanțelor*: învățătorul folosește cromatica în propriile instrumente, fără a le plasa în agenda elevului, fără a le folosi în caiete sau fișe de lucru ale elevilor.

6.3. Verificarea probelor de evaluare sumativă

Verificarea se realizează în funcție de instrumentul de evaluare aplicat. În cazul unui test, învățătorul face însemnări pe grila docimologică, în corespundere cu tipul respectiv de item (de exemplu: L 0 1 2, L 0 2, L 1(A)). În cadrul evaluării reciproce, elevilor li se poate propune o variantă mai accesibilă, de exemplu: $\frac{3}{4}$ (3 puncte realizate din 4 posibile). Pentru itemii realizați corect se poate folosi bifa .

Erorile comise doar se subliniază sau se încercuiesc. Elevilor li se va oferi posibilitatea de autocorectare la lecția de postevaluare destinată activităților diferențiate: reînvățare/recuperare, antrenament și dezvoltare.

6.4. Procedeul „R” – RECUPERARE

Principiul motivării pentru învățare, principiul succesului și al corelării evaluărilor formative cu cele sumative condiționează o învățare fără eșec.

În cazurile excepționale, când se constată elemente de nereușită (motiv de boală, abandon școlar, absențe motivate/nemotivate) se va recurge în mod obligatoriu la activități de recuperare. Învățătorul va realiza un plan de recuperare, coordonat cu șeful comisiei metodice sau directorul-adjunct pentru învățământ primar (Anexa 16). Se recomandă a informa părinții, sub semnătură, despre planul de recuperare.

Recuperarea se realizează timp de o săptămână după revenirea elevului (sau din momentul stabilirii planului de recuperare). În catalog nu se fac referințe la activitatea de recuperare.

Ce facem dacă elevul a lipsit înainte de evaluarea sumativă?

- Nu se recomandă a-l încadra imediat după revenire în evaluarea sumativă. Aceasta ar putea să-i sporească riscurile de nereușită.
- Se recomandă să se ofere proba/testul doar în cazul în care elevul acceptă.
- Se va lua în considerare doar rezultatul acceptat de elev.
- În caz contrar, se intervine după procedeul „R” (Recuperare).

6.5. Diagrama de monitorizare a performanțelor elevilor

Diagrama de monitorizare a performanțelor elevilor constituie un instrument de procesare și interpretare de către cadrul didactic a datelor evaluării la nivelul comportamentului performanțial al elevilor în cadrul disciplinelor școlare. La diagrama pe disciplină se atașează lista produselor și a criteriilor de succes recomandate la disciplina respectivă.

ATENȚIE! Pentru respectarea principiului libertății în alegerea instrumentelor de monitorizare a performanțelor, se recomandă a aborda structura diagramei și modalitățile de înregistrare a datelor în manieră personalizată, în funcție de necesități și posibilități diverse, fără a prejudicia funcționalitatea în contextul ECD. Managerii responsabili pentru învățământul primar nu vor impune forme și structuri unice, dar vor urmări și vor promova eficiența instrumentelor alese de cadrele didactice.

Ca variante posibile de completare, se recomandă înregistrarea nivelurilor de performanță prin cuvinte (deplin sau abreviat într-un mod convenabil) sau folosind procedeul cromatic, de exemplu după cum se prezintă în tabelul 2.

Tabelul 2. Variante de înregistrare a nivelurilor de performanță în diagrama învățătorului

Descriptorii de performanță	Nivelurile de performanță	Înregistrare prin:	
		abrevieri	culori
corect; complet; coerent; fără ezitări	<i>independent</i>	ind.	verde
cu greșeli mici; cu incompletitudini mici; cu incoerențe mici; cu ezitări mici, depășite ca rezultat al ghidării (întrebărilor orientative) oferite de învățător	<i>ghidat de învățător</i>	ghid.	galben
cu greșeli; cu incompletitudini; cu incoerențe; cu ezitări depășite ca rezultat al sprijinului (indicațiilor, explicațiilor) oferit de învățător	<i>cu mai mult sprijin</i>	spr.	roșu

Se consideră oportune următoarele trei componente structurale interconținute ale diagramelor pe discipline, care permit o abordare eșalonată a procesului de monitorizare:

- I. Monitorizarea etapizată a performanțelor;
- II. Monitorizarea punctuală a performanțelor (selectiv);
- III. Sinteza performanțelor.

Structura de trei componente a diagramei se recomandă, cu precădere, pentru deținătorii gradelor didactice superior și unu. Celelalte cadre didactice pot opta pentru variante reduse, cea minimală fiind *II. Monitorizarea punctuală a performanțelor (selectiv)*.

► **Monitorizarea etapizată a performanțelor se recomandă pentru toți elevii pe parcursul anului școlar, în cadrul evaluărilor formative în etape la disciplină** – se înregistrează nivelurile de performanță în raport cu fiecare produs școlar evaluat (prin cuvinte/abrevieri/culori). În funcție de disciplină, sau după preferința învățătorului, pot fi completate tabele separate pe module, pe semestre sau un tabel anual.

Înregistrarea în tabele separate pe module este convenabilă în cazul disciplinelor Limba română și Matematică, când numărul evaluărilor formative în etape pe an este mai mare.

Exemplu Tabel modular	Datele evaluărilor formative în etape							
	ELEV:							
	Produsele evaluate							
	1.							
	2.							

Înregistrarea în tabele pe semestre sau într-un tabel anual este potrivită în cazul disciplinelor cu un număr de 1-2 ore săptămânal, când evaluările formative în etape se realizează doar la fine de module și, astfel, sunt 2-4 evaluări formative în etape pe parcursul unui semestru.

Exemplu Tabel anual	EFE	Semestrul 1				Semestrul 2			
		Modulul 1		Modulul 2		Modulul 3		Modulul 4	
	ELEV:	Produsele evaluate							
	1.								
	2.								

Indicații pentru completare:

- Înscrierile vizând evaluările formative în etape și produsele evaluate se vor corela cu proiectarea didactică de lungă durată. Astfel, numărul de evaluări formative în etape, numărul produselor și produsele propriu-zise se vor decide de către cadrul didactic în mod individual, ținând cont de recomandările MECED. În concluzie, numărul de coloane și organizarea lor în tabel poate fi diferită la diferite cadre didactice, în funcție de proiectele de lungă durată personalizate.
- Produsele evaluate se vor înscrie în tabelul dat conform listei produselor recomandate la disciplină (a se vedea Anexa 1), de exemplu: P1, P9 etc.
- În fiecare casetă din dreptul numelui unui elev se va înregistra nivelul de performanță elevului vizând produsul respectiv *independent, ghidat de învățator, cu mai mult sprijin* în conformitate cu descriptorii (tabelul 2). Modalitatea de înregistrare poate fi diferită: cuvinte, abrevieri sau culori.

În Anexele 6, 9 se oferă exemple de înregistrare pe parcursul unui modul la disciplinele Limba română și Matematică, în Anexa 14 - exemplu de înregistrare pe parcursul unui semestru la Educația plastică.

În baza completării tabelului de monitorizare etapizată, cadrul didactic va putea să identifice mai ușor produsele care necesită o monitorizare mai atentă, punctuală pentru unii elevi. De exemplu, folosind procedeul cromatic, va putea să observe coloanele pe care este mai multă culoare roșie sau galbenă. Înseamnă că produsele respective necesită o monitorizare punctuală în vederea sporirii performanțelor unor elevi.

► **Monitorizarea punctuală a performanțelor se recomandă a fi realizată:**

- în special la Limba română și Matematică (învățătorul are libertatea de a alege și alte discipline, după necesitate și posibilitate);
- pe parcursul anului școlar, în cadrul evaluărilor formative punctuale, în mod selectiv: pentru anumite produse și anumiți elevi.

Pe parcursul lecțiilor și în cadrul monitorizării etapizate a performanțelor, învățătorul identifică produsele care ridică dificultăți unor anumiți elevi (cei ce demonstrează nivel minim și, posibil, mediu). Pe aceste produse și pe acești elevi se focalizează monitorizarea punctuală:

- produsul evaluat și criteriile de evaluare/de succes;
- lista elevilor monitorizați;
- referințe calendaristice (zilele sau lunile în care s-a desfășurat monitorizarea punctuală);
- performanțele individuale conform descriptorilor: independent, ghidat de învățator, cu mai mult sprijin (înregistrate prin cuvinte/abrevieri/culori).

II. MONITORIZAREA PUNCTUALĂ (selectiv)

Produsul școlar evaluat: P14. Poezia recitată

Criteriile de evaluare: C1. Anunță titlul și autorul poeziei.
C2. Recită toate versurile.
C3. Rostește corect și clar cuvintele.
C4. Recită expresiv.
C5. Folosește mimica și gesturile.

Exemplu

Elev	Perioada				
	Septembrie	Octombrie	Noiembrie	Decembrie	Ianuarie
1. Agheni Radu					
2.					

Notă: Înregistrările (prin abrevieri/cuvinte/culori) pot fi completate (la discreția învățătorului) prin precizarea criteriului/criteriilor care solicită ameliorare, recuperare sau dezvoltare (de ex., pe caseta roșie poate fi precizat: C2, C4, C5).

► **Sinteza performanțelor se recomandă la finele anului școlar, prin raportare la competențele specifice disciplinei și produsele corespunzătoare:**

- competențele specifice disciplinei și, corespunzător, lista de produse școlare prin care a fost evaluată pe parcursul anului fiecare competență;
- lista elevilor;
- nivelurile individuale atinse în mod preponderent (cel mai frecvent) pe parcursul anului, conform descriptorilor (reprezentate prin abrevieri/culori/cuvinte, la discreția cadrului didactic); aceste date se vor obține prin sinteza datelor fiecărui elev din cadrul Monitorizării etapizate a performanțelor.

III. Sinteza performanțelor

Structură orientativă

Competențele specifice:

1. 3.
2. 4.

Elev	Competențe specifice disciplinei			
	Produsele evaluate			
	1 P1, P2, ...	2 P3, P5, ...	3 P3, P4, ...	4 P18, P21, ...
1. <i>Andriescu Alina</i>	<i>independent</i>	<i>independent</i>	<i>ghidat de învățător</i>	<i>cu mai mult sprijin</i>
2.				

Note:

- Datele din Sinteza performanțelor se trec în Tabelul de performanță, rubricile pe discipline.
- Înregistrările (prin abrevieri/cuvinte/culori) pot fi completate (la discreția învățătorului) prin precizarea produsului/produselor care solicită ameliorare, recuperare sau dezvoltare. Aceste completări pot ghida cadrul didactic în completarea rubricii „Recomandări/arii de dezvoltare” în Tabelul de performanță școlară.

În Anexele 10, 15 se oferă modele orientative de sinteze ale performanțelor la Matematică, Educație plastică.

6.6. Tabelul de performanță școlară

Tabelul de performanță școlară este un instrument de monitorizare a performanțelor elevului și reprezintă o sinteză a rezultatelor obținute pe parcursul anului de studii. Este un document obligatoriu pentru toți elevii claselor primare din Republica Moldova.

Tabelul dat (Anexa 17) etalează performanțele individuale ale elevului în corespundere cu finalitățile curriculare, cu produsele școlare supuse evaluării pe parcursul anului școlar și cu descriptorii de performanță.

Se completează de către învățătorul-diriginte și cadrele didactice, specialiști la disciplinele școlare (eventual: limba străină, educația muzicală, educația plastică, educația fizică).

Se prezintă părinților sau reprezentanților legali ai acestora și elevului:

- la începutul anului școlar, dirigințele familiarizează părinții cu tabelul (în baza descrierii date în MECD), pentru a-i cunoaște cu performanțele posibile de atins de către copil pe parcursul clasei a III-a; de exemplu, familiarizarea poate fi realizată la ședința cu părinții sau oferind o copie a tabelului (necompletat);
- la finele anului școlar, părinților li se oferă tabelul completat, cu semnătura dirigințelii; părintele semnează tabelul și îl întoarce dirigințelii;
- administrația instituției aplică ștampilă și semnătură după semnătura părintelui;
- documentul autentificat se păstrează în dosarul personal al elevului; părinții au dreptul să primească o copie a documentului autentificat.

Tabelul de performanță constituie o informație veridică pentru transferul elevului în altă instituție de învățământ.

În Tabelul de performanță pentru clasa I este introdusă rubrică **Copilul la școală**. Dirigințele **va completa prin bifare** rubrica dată, realizând o sinteză în baza observării comportamentului copilului în diferite contexte ale vieții școlare, în activitățile curriculare și extracurriculare.

În rubricile pe discipline, dirigințele și specialiștii **vor bifa modul prioritar** în care elevul a demonstrat pe parcursul anului fiecare competență specifică stipulată în curriculum disciplinar, realizând o sinteză a performanțelor în baza diagramei de monitorizare a performanțelor și a observării comportamentului elevului: *independent; ghidat de învățător; cu mai mult sprijin*.

Pe ultima linie a fiecărui tabel disciplinar se listează activități de învățare și evaluare desfășurate pe parcursul anului școlar (conform listei produselor școlare recomandate la disciplină), pentru a crea o imagine mai amplă despre formarea elevului. Aceste liste se prezintă în regim de familiarizare și nu presupun operare (nu se fac sublinieri, bifări etc.)

La final, dirigintele poate propune recomandări/arii de dezvoltare.
În cazul în care elevul învață conform unui plan educațional individualizat, dirigintele are libertatea și responsabilitatea de a interveni cu modificări corespunzătoare în completarea tabelului.

7. ETICA ȘI DEONTOLOGIA PROFESIONALĂ ÎN PROCESUL DE EVALUARE CRITERIALĂ PRIN DESCRIPTORI ÎN ÎNVĂȚĂMÂNTUL PRIMAR

7.1. Exigențe etice și deontologice în procesul ECD

Evaluarea rezultatelor elevilor efectuată de către cadrul didactic constituie o activitate deosebit de complexă cu impact profund la nivelul beneficiarilor, atât din punct de vedere pedagogic, cât și din perspectiva psihologică și socio-morală.

Învățătorii și profesorii implicați în procesul de evaluare a elevilor claselor primare sunt obligați să respecte anumite norme etice și de comportament, care vizează obligații și responsabilități profesionale și morale privind satisfacerea necesităților și intereselor copiilor, fără ca prin activitatea lor să le aducă prejudicii de natură fizică, psihică sau morală și fără să le lezeze demnitatea.

În acord cu deontologia profesională, principiul de bază al căreia prevede respectarea drepturilor și demnității oricărei persoane, cadrele didactice care realizează evaluarea în clasele primare se vor asigura de respectarea următoarelor norme:

- respectarea personalității copilului și a valorilor acestuia, indiferent de naționalitate, etnie, religie, sex, abilități fizice sau intelectuale, statut socio-economic;
- respectarea părinților/reprezentanților legali ai copilului cu care colaborează în procesul evaluării;
- aplicarea practicilor prin care se respectă drepturile legale, civice, morale și prin care nu se aduc prejudicii demnității persoanei;
- oferirea informațiilor privind copilul, întemeiate pe o evaluare obiectivă, susținută științific și metodologic, precizând limitele afirmațiilor, concluziilor și recomandărilor;
- centrarea evaluării pe principiul pozitiv al acesteia: „evaluarea depistează și stimulează succesul elevilor, nu insuccesul acestora și nu-i pedepsește”;
- evaluarea nu trebuie să-i inhibe ori să-i demotiveze pe elevi, ci dimpotrivă, să-i încurajeze și să-i stimuleze în realizarea obiectivelor preconizate.

Specialiștii, în atribuțiile cărora intră evaluarea elevului, sunt obligați să manifeste un grad înalt de integritate morală și profesională în relațiile cu beneficiarii direcți și indirecti, cu colegii de serviciu, cu alți parteneri. În promovarea acestui principiu se vor respecta următoarele reguli:

- neadmiterea distorsiunilor, omisiunilor și informațiilor false în activitatea de evaluare și de interpretare a rezultatelor evaluării;
- evitarea implicării persoanelor care pot prezenta un conflict de interese sau care pot reduce capacitatea de a fi obiectivi sau imparțiali;
- abținerea de la exercitarea unor atribuții profesionale atunci când, din motive de ordin personal sau de alt ordin, poate fi afectată obiectivitatea sau eficiența acțiunii profesionale;
- promovarea obiectivității și onestității în activitatea profesională și în relațiile cu beneficiarii, colegii și alți parteneri în domeniul de activitate profesională, inclusiv în evaluare;
- predispunerea pozitivă, stimularea capacităților de inițiativă, autonomie și responsabilitate a beneficiarilor direcți și indirecti;
- evitarea/excluderea poziției autoritare în activitatea de evaluare;
- promovarea respectului reciproc, axarea relațiilor profesionale pe comunicare adecvată și constructivă.

În conformitate cu principiul responsabilității profesionale și sociale, specialiștii implicați în evaluarea elevilor claselor primare contribuie la asigurarea bunăstării beneficiarilor direcți și indirecti și sunt obligați să consolideze domeniul de activitate prin:

- exercitarea calificată și calitativă a atribuțiilor de funcție, onorarea integrală a angajamentelor stipulate în fișa postului;
- utilizarea celor mai adecvate tehnologii în domeniul de competență profesională, inclusiv în evaluare;
- preocuparea permanentă pentru formare profesională continuă, inclusiv în domeniul evaluării.

Specialiștii responsabili de evaluarea elevilor claselor primare se vor asigura de confidențialitatea informațiilor personale utilizate în procesul evaluării, în conformitate cu legislația în vigoare.

Deontologia evaluării cere din partea cadrului didactic o responsabilitate maximă și o atitudine corectă și echidistantă în raport cu fiecare elev.

Cunoașterea factorilor de distorsiune în evaluare constituie o premisă importantă în prevenirea și combaterea acestora.

Principalii factori care generează subiectivitate în evaluare sunt:

- Factorul/efectul contrast - aprecierea unui elev în raport cu răspunsul sau prestația altui elev evaluat anterior;
- Factorul/efectul ordine - locul/ordinea lucrării sau a elevului în timpul evaluării poate influența pozitiv sau negativ acest proces; de regulă, exigența descrește spre sfârșit;
- Efectul halo/efectul blând - aprecierile generale (bune sau rele) despre o persoană sunt extinse și asupra prestației la o anumită disciplină de învățământ;
- Factorul de anticipație/factorul Pigmalion - prestația sistematică a unui elev, succesele și insuccesele repetate ale acestuia influențează modalitatea de evaluare;
- Factorul ecuația personală/factorul de eroare individual constantă - din diferite motive unii evaluatori sunt fie foarte exigenți, fie foarte indulgenți;
- Eroarea de tendință centrală - evitarea calificativelor mici sau mari;
- Efectul de contaminare - influența calificativelor de la alte discipline;
- Efectul proiecției - utilizarea unor metode de evaluare folosite de foștii profesori (sau proiecția inversă: fostul elev mediocru devine un profesor exigent);
- Eroarea logică - atenție acordată amănuntelor sau detaliilor și nu esenței faptelor, obiectivelor;
- Alte situații care conduc la deformări ale evaluării: notarea invariabilă, indiferent de rezultat, afirmarea capriciilor de moment, stare psihică neconfortabilă, favoritismul, autoritarismul, dezinteresul evaluatorului, utilizarea notei/calificativului pentru intimidare sau pentru alte manifestări ale elevului decât cele referitoare la prestația sa, prejudecăți asupra gradului de dificultate (sau superioritate) al unei discipline etc.

Este important ca **fiecare manager școlar, cadru didactic, elev și părinte/reprezentant al elevului să conștientizeze că evaluarea în orice circumstanțe trebuie să fie la maximum obiectivă**, deoarece evaluarea rezultatelor școlare furnizează datele necesare în vederea **adoptării celor mai bune decizii educaționale și situaționale**, apreciază măsura în care rezultatele învățării sunt în concordanță cu obiectivele educaționale propuse, vizează totalitatea proceselor și a produselor care măsoară natura și nivelul performanțelor atinse de elevi.

Evaluăm succesul sau eșecul? Deci, evaluăm ca să fim pentru copil sau împotriva lui? În exprimarea cercetătorului francez Gérard De Vecchi¹, evaluarea pro ar fi o demagogie, pentru că ea nu oferă învățătorului arma cu care să se apere de elev. Evaluarea trebuie să fie transparentă, progresivă (treptată, graduală) și mai dinamică. Pentru explicitare, contrapunem:

<i>evaluarea focalizată pe eșec</i>	<i>evaluarea focalizată pe succes</i>
<i>elevul:</i> simte presiune evaluativă; are mereu un sentiment de dificultate; se deosebește prin nesiguranța sporită; este descurajat; nu are stimă de sine etc.	<i>elevul:</i> proiectează propria activitate în baza criteriilor de evaluare cunoscute; este liber în acțiuni; învață cu ușurință; este încurajat și încrezător; se respectă și evaluează acțiunile proprii, rezultatele obținute; identifică cauzele succesului/eșecului; formulează noi scopuri pentru valorificarea și dezvoltarea potențialului propriu etc.

7.2. Cultura evaluativă a învățătorului

Este nevoie de o atitudine corectă pentru a transforma evaluarea într-o adevărată artă. Succesul descoperit în urma evaluării generează trăiri afective pozitive. Însă chiar și atunci când cineva ne amendează greșelile ori ne critică, ne avântăm în învățare sau încercăm s-o reluăm altfel.

Cu toate acestea, formarea unei culturi evaluative este unul dintre obiectivele mai puțin vizate sau realizate ale școlii.

1 De VECCHI, G. (2011). *Evaluer sans dévaluer et évaluer les compétences*. Paris: Hachette Education

Cultura evaluativă nu este un act administrativ ce constă doar în a pune calificative. Accentul evaluării criteriale prin descriptori va cădea pe formularea judecăților de valoare privind învățarea.

Calificativul are valoare de premiu sau pedeapsă, aprobare sau dezaprobare. Adevăratul scop al evaluării constă în utilizarea descriptorilor în raport cu anumite criterii de evaluare raportate la un produs școlar.

Contează foarte mult atitudinea învățătorilor față de evaluare. Un eșec ar fi **învățătorii** ce utilizează calificativul ca o armă pentru a controla disciplina.

Fazele construirii unei noi culturi evaluative constituie un proces complex, lent și trebuie introduse noi tendințe cu privire la practicile bune, atitudinile adecvate.

Trebuie distruse miturile, fricile, să se introducă noi modalități de lucru, să se utilizeze procedee, să învățăm din greșelile anterioare.

Este necesar ca elevii să afle care este adevăratul sens al evaluării.

► **Drepturile și obligațiile subiecților evaluării**

Parteneriatul caracterizează relația dintre cadre didactice, elevi și reprezentanții legali ai acestora. Pentru asigurarea unui succes în evaluarea criterială prin descriptori este necesar de a stabili un parteneriat echidistant.

► **Drepturile și obligațiile elevilor**

Elevii au dreptul:

- să fie evaluați de către cadrul didactic;
- să-i fie apreciate rezultatele manifestate în toate domeniile vieții școlare;
- să realizeze autoevaluarea și autoaprecierea propriilor succese și dificultăți;
- să i se creeze condiții pentru lichidarea dificultăților și îmbunătățirea rezultatelor;
- să participe la formularea criteriilor pentru evaluarea produselor școlare;
- să aleagă, în mod independent, nivelul de dificultate a sarcinilor.

Elevii sunt obligați:

- să exploreze modalități/strategii de formare și autoformare, precum și pentru monitorizarea propriei evaluări;
- să manifeste independență în monitorizarea și evaluarea activităților de formare;
- să folosească caietele de lucru, caiete de teste pentru a face dovada activităților de evaluare și de control.

► **Drepturile și obligațiile cadrelor didactice**

Învățătorul/profesorul are dreptul:

- să emită propriile judecăți de valoare cu privire la activitatea elevilor;
- să aleagă independent strategiile de lucru cu elevii, în vederea asigurării unui succes scontat;
- să primească de la administrația școlii ajutorul metodologic necesar pentru o evaluare corectă prin descriptori.

Învățătorul/profesorul este obligat:

- să respecte principiile de bază ale concepției evaluării criteriale prin descriptori;
- să respecte codul etic și deontologic în evaluarea performanțelor elevilor;
- să formeze la elevi capacități de autoevaluare și autoformare;
- să evalueze nu doar cunoștințe, abilități și deprinderi la disciplinele de studiu, dar, de asemenea, nivelul de dezvoltare al elevilor și gradul de manifestare al creativității și inițiativei;
- să înregistreze dinamica formării și dezvoltării elevului prin raportare la potențialul său și la propriile realizări;
- să informeze părinții despre rezultatele elevilor în timp util, pentru a evita apariția dificultăților de învățare.

► **Drepturile și obligațiile reprezentanților legali ai elevilor**

Reprezentanții legali ai elevilor au dreptul:

- să cunoască principiile și metodele de evaluare a rezultatelor elevilor;
- să obțină informații exacte, veridice cu privire la succesele și realizările copiilor lor;
- să beneficieze de consiliere individuală pentru a depăși problemele și dificultățile cu care se confruntă copiii în procesul de învățare.

Reprezentanții legali ai elevilor sunt obligați:

- să manifeste tact și toleranță față de copil și față de cadrele didactice;
- să informeze învățătorul/profesorul despre problemele de învățare sau dificultățile cu care se confruntă copilul și care se manifestă în afara școlii;
- să participe la ședințele cu părinții.

BIBLIOGRAFIE:

1. Codul Educației al Republicii Moldova, Chișinău 2014, nr.152 din 17.07.2014, Monitorul Oficial al Republicii Moldova, nr. 319 – 324, art. nr. 614 din 23.11.2014
2. Concepția Evaluării rezultatelor școlare. Pâslaru VI, Achiri I., coord., IȘE: Chișinău, 2006.
3. Curriculum școlar, Clasele I-IV, Chișinău, 2010;
4. Evaluarea criterială prin descriptori în învățământul primar. Ghid metodologic. Clasa I. (aprobat la Consiliul Național pentru Curriculum, Ordinul nr.862 din 07 septembrie 2015);
5. Instrucțiune cu privire la implementarea Metodologiei evaluării criteriale prin descriptori în învățământul primar, clasa I (aprobată la Consiliul Național pentru Curriculum, Ordinul nr. 862 din 07 septembrie 2015);
6. Metodologia privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori în clasele I-II (aprobată la Consiliul Național pentru Curriculum, Ordinul nr.623 din 28 iunie 2016);
7. Metodologia privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori, clasa a III-a (aprobată la Consiliul Național pentru Curriculum, Ordinul nr.70 din 05 septembrie 2017).

8. Bocoș M., Jucan D. *Teoria și metodologia instruirii și Teoria și metodologia evaluării. Repere și instrumente didactice pentru formarea profesorilor*. Editura Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2007
9. Darling-Hammond, L., Ancess, J., Falk, B, *Authentic Assessment in Action. Studies of School sand Students at Work*, Teachers College Press, Columbia University, 1995.
10. (de) Hadji Ch. *L'évaluation, règles du jeu. Des intentions aux outils*. Paris: ESF, 1989
11. Houart, M. *Evaluer des compétence... Oui mais comment ?* - 2001 Département Éducation et technologie (UNamur). Versiune electronică. <https://pure.fundp.ac.be/ws/files/1029351/64322.pdf>
12. Manolescu, M. (coord). *Evaluare în învățământul primar. Aplicații – matematică*. București: Editura Fundației Culturale D. Bolintineanu, 2002
13. Manolescu, M. *Evaluarea școlară - un contract pedagogic*, București, 2002
14. Marin M. *Didactici interactive în învățământul primar*, Chișinău, 2013
15. Meyer, G. *De ce și cum evaluăm. (traducere)*. Iași, Editura Polirom, 2000, 192 p.
16. Minder, M. *Didactica funcțională. Obiective, strategii, evaluare. (traducere)*. Chișinău, Editura Cartier Educațional, 2003, 412p
17. Mons, N., Toczek, M.-C., West, A., Barkouss S. *L'évaluation des élèves par les enseignants dans la classe et les établissements : réglementation et pratiques. Une comparaison internationale dans les pays de l'OCDE*. Disponible sur le site du Cnesco : <http://www.cnesco.fr>
18. Morrissette, J. *Manières de faire l'évaluation formative des apprentissages : analyse interactionniste du savoir-faire d'enseignantes du primaire*. Sarrebruck (CH): Les Éditions universitaires européennes, (2010).
19. Pogolșa, L., Bucun, N. (coord.). Chicu, V., et al. *Referențialul de evaluare a competențelor specifice formate elevilor prin disciplinele de studiu*. Chișinău: IȘE, 2014, 585 p.
20. Pogolșa, L., Marin, M. (coord. șt.) *Evaluare criterială prin descriptori în învățământul primar. Clasa I. Ghid metodologic*. IȘE, Chișinău, 2015, 86p.
21. Potolea, D., Neacșu, I., Manolescu, M. *Metodologia evaluării realizărilor școlare ale elevilor. Ghid metodologic general*. București, 2011.
22. Potolea, D., Manolescu, M. *Teoria și practica evaluării educaționale. Proiectul pentru Învățământul Rural*. București, 2005.
23. Ungureanu D., *Teroarea creionului roșu. Evaluarea educațională*, Editura Universității de Vest, 2001
24. (de) Vecchi, G. *Evaluer sans dévaluer et évaluer les compétences*. Paris, Editura Hachette Education, 2011.

25. Амонашвили, Ш.А. *Воспитательная и образовательная функция оценки учения*. М, 1984
26. Болотов, В.А., Вальдман И.А., Ковалёва Г.С., Пинская М.А. *Российская система оценки качества образования: главные уроки. (аналитический обзор)*. Accesat <http://www.rtc-edu.ru/resources/publications/94>

27. Воронцов, А. Б. *Организация контрольно-оценочной деятельности в образовательном процессе основной школы* (методические рекомендации) http://sch1133.mskobr.ru/files/voroncov_kniga_kod.pdf
28. Логвина, И., Рождественская Л. *Пособие для учителя Инструменты формирующего оценивания в деятельности учителя-предметника*. accesat <http://www.narva.ut.ee/sites/default/files/nc/orrevahend.pdf>
29. Цукерман, Г. А., Елизарова Н. В. *О детской самостоятельности* // *Вопр. психол.* 1990. № 6. С. 37 – 44.
30. Цукерман, Г. А. *Оценочная самостоятельность как цель школьного образования* // *Материалы семинара «Система оценки качества знаний младших школьников в условиях безотметочного обучения»* от 28.03.2003. <http://modern.ed.gov.ru/themes/basic/materials-document.asp?folder=1471&matID=1873>
31. Цукерман, Г.А. *Оценка без отметки* - М., Рига 1999, tsukerman_g.a._otsenka_bez_otmetki.pdf

PRODUSE RECOMANDATE ȘI CRITERII DE SUCCES. CLASA I

Limba și literatura română		
Produse recomandate		Criterii de succes
P1	Informații prezentate succint	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prezint în 3-4 enunțuri informațiile importante la tema propusă. 2. Utilizez cuvintele și expresiile potrivite. 3. Rostesc corect și clar fiecare enunț.
P2	Situația de comunicare (prezentarea orală)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect tema propusă. 2. Expun coerent și clar fiecare gând. 3. Respect ordinea ideilor. 4. Utilizez cuvintele și expresiile potrivite.
P3	Lectura imaginilor	<ol style="list-style-type: none"> 1. 1. Identific obiectele, acțiunile din imagine. 2. 2. Formulez propoziții. 3. 3. Respect ordinea ideilor. 4. 4. Intitulez imaginea.
P4	Răspunsul la întrebări	<ol style="list-style-type: none"> 1. Înțeleg întrebarea. 2. Formulez răspunsul corect complet și corespunzător. 3. Ordonez corect cuvintele în propoziție. 4. Rostesc corect și clar fiecare enunț.
P5	Dialogul oral	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect tema/cerința propusă. 2. Utilizez formulele de inițiere, de menținere și de încheiere a unui dialog. 3. Expun coerent și clar fiecare gând.
P6	Mesajul argumentativ	<ol style="list-style-type: none"> 1. Alcătuiesc un enunț care exprimă clar opinia mea. 2. Expun coerent și clar fiecare gând. 3. Respect ordinea ideilor. 4. Folosesc cuvinte adecvate subiectului în discuție.
P7	Colaborarea în echipă	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mă implic. 2. Sunt receptiv(ă) la ideile colegilor. 3. Argumentez cu calmitate propriile idei.
P8	Scrisul	<ol style="list-style-type: none"> 1. Iau poziția corpului, mâinii, caietului. 2. Respect forma și mărimea literelor. 3. Respect spațiul și înclinația uniformă. 4. Urmăresc aranjarea în pagină. 5. Scriu cu acuratețe.
P9	Propoziția alcătuită și scrisă	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect tema/cerința propusă. 2. Ordonez corect cuvintele în propoziție. 3. Respect regulile de scriere și de punctuație învățate.
P10	Caietul meu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Caietul meu are aspect plăcut. 2. Scrierea este lizibilă. 3. Caietul este completat îngrijit. 4. Respect așezarea în pagină, spațiul între litere, cuvinte, teme.
P11	Recunoașterea sune- telor, a grupuri-lor de sunete, a cuvintelor, a enunțurilor simple în mesajul scris și oral	<ol style="list-style-type: none"> 1. Recunosc sunetul, cuvântul și grupul de cuvinte în mesajul oral și scris. 2. Rostesc clar sunetele, cuvinte și grupuri de cuvinte în mesajul oral și scris. 3. Recunosc sunete/litere, cuvinte, grupuri de cuvinte în context necunoscut.
P12	Citirea cu voce a unui text cunoscut	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pronunț corect fiecare cuvânt. 2. Articulez corect toate cuvintele. 3. Citesc expresiv, cu intonația potrivită.

P13	Textul (literar/ non-literar) citit la prima vedere	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pronunț corect fiecare cuvânt. 2. Citesc cursiv, fluent, fără pauze nejustificate. 3. Respect semnele de punctuație.
P14	Poezia recitată	<ol style="list-style-type: none"> 1. Anunț titlul și autorul poeziei. 2. Recit toate versurile. 3. Rostesc corect și clar cuvintele. 4. Recit expresiv.
P15	Textul literar povestit	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utilizez cuvinte din text. 2. Respect ordinea ideilor. 3. Expun clar fiecare gând.
P16	Transcriere de text	<ol style="list-style-type: none"> 1. Transcriu corect textul. 2. Aranjez textul în pagină. 3. Scriu cu acuratețe.
P17	Dictarea (scrierea după dictare)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Scriu corect literele/ silabele/cuvintele. 2. Respect regulile ortografice învățate și de punctuație. 3. Scriu lizibil și cu acuratețe.
P18	Prezentarea unui text literar cunoscut	<ol style="list-style-type: none"> 1. Numesc titlul, autorul textului. 2. Redau conținutul. 3. Exprim atitudinea proprie față de personaje. 4. Expun clar și coerent gândurile.
P19	Prezentarea unei cărți citite	<ol style="list-style-type: none"> 1. Numesc titlul, autorul. 2. Explic prin ce mi-a plăcut cartea. 3. Explic ce am învățat din această carte.

Matematică		
Produce recomandate		Criterii de succes
P1	Scrierea numerelor naturale	<ol style="list-style-type: none"> 1. Număr obiectele/imaginile.¹ 2. Scriu numerele folosind cifre/litere.² 3. Respect cerințele de scriere corectă.
P2	Calcul oral în baza unui exercițiu dat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Calculez în minte. 2. Scriu răspunsul. 3. Efectuez proba (la necesitate).
P3	Calcul oral în baza înțelegerii terminologiei matematice	<ol style="list-style-type: none"> 1. Citesc cu atenție cerința. 2. Determin operația pe care trebuie s-o efectuez. 3. Calculez în minte. 4. Scriu răspunsul.
P4	Calcul în coloniță	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aranjez corect numerele în coloniță. 2. Efectuez calcule și scriu fiecare cifră a rezultatului. 3. Efectuez proba (la necesitate).
P5	Rezolvarea problemelor simple	<ol style="list-style-type: none"> 1. Citesc cu atenție problema. 2. Precizez care este condiția și care este întrebarea problemei. 3. Scriu schema problemei. 4. Scriu rezolvarea prin exercițiu. 5. Scriu răspunsul problemei.
P6	Formularea problemelor simple	<ol style="list-style-type: none"> 1. Observ cu atenție suportul dat pentru formularea problemei. 2. Îmi imaginez o situație potrivită. 3. Aleg date potrivite (dacă este necesar). 4. Formulez condiția problemei. 5. Formulez întrebarea problemei.

1 în cazul realizării cu sprijin în obiecte sau, respectiv, imagini.

2 aici și în continuare, în cazuri similare, se alege varianta necesară dintre cele propuse.

P7	Formarea șirurilor de numere după o regulă dată	<ol style="list-style-type: none"> 1. Înțeleg regula. 2. Aplic regula și scriu șirul.
P8	Completarea șirurilor de numere/forme geometrice	<ol style="list-style-type: none"> 1. Observ cu atenție șirul. 2. Descopăr regula de formare. 3. Aplic regula și completez șirul.
P9	Recunoașterea formelor geometrice	<ol style="list-style-type: none"> 1. Observ forma geometrică. 2. Îmi amintesc denumirea ei. 3. Notez răspunsul conform cerințelor.
P10	Efectuarea măsurărilor	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aleg instrumentul de măsurare potrivit. 2. Aleg unitatea de măsură potrivită. 3. Efectuez măsurarea. 4. Scriu rezultatul obținut.
P11	Determinarea valorii de adevăr a unei propoziții matematice	<ol style="list-style-type: none"> 1. Citesc cu atenție. 2. Mă întreb dacă este adevărat sau fals. 3. Notez răspunsul conform cerințelor.
P12	Exercițiu lacunar (cu numere/semne lipsă)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Citesc cu atenție. 2. Determin conform cerințelor numărul/semnul care lipsește. 3. Completez exercițiul.
P13	Enunț lacunar (cu numere/cuvinte lipsă)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Citesc cu atenție. 2. Determin conform cerințelor fiecare număr/cuvânt care lipsește. 3. Completez enunțul.
P14	Completarea tabelelor/schemelor	<ol style="list-style-type: none"> 1. Observ cu atenție tabelul/schema. 2. Formulez o întrebare referitoare la caseta care trebuie completată, folosind terminologia matematică. 3. Răspund la întrebare și completez caseta. 4. Dacă este necesar, continui în mod analog.
P15	Colaborarea în echipă	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mă implic. 2. Sunt receptiv(ă) la ideile colegilor. 3. Argumentez cu calmitate propriile idei.
P16	Caietul meu	<ol style="list-style-type: none"> 1. Caietul meu are aspect plăcut. 2. Scrierea este lizibilă. 3. Caietul este completat îngrijit.

Educația moral-spirituală		
Produse recomandate		Criterii de succes
P1	Mesajul oral	<ol style="list-style-type: none"> 1. Formulez clar mesajul. 2. Respect ordinea ideilor. 3. Argumentez/dezvolt ideea principală. 4. Utilizez vocabularul corespunzător.
P2	Personajul textului/situației/cazului dat	<ol style="list-style-type: none"> 1. Numesc virtuțile și viciile personajului. 2. Le caracterizez în cuvinte proprii. 3. Argumentez opinia/atitudea față de acest personaj.*
P3	Studiul de caz	<ol style="list-style-type: none"> 1. Explic ghidat situația /cazul (cauze, consecințe, comportamente). 2. Formulez clar opinia/poziția proprie. 3. Argumentez opinia formulată.
P4	Sărbători calendaristice	<ol style="list-style-type: none"> 1. Denumesc sărbătoarea calendaristică. 2. Descriu tradițiile legate de această sărbătoare. 3. Respect succesiunea ideilor. 4. Exprim clar și concis fiecare gând.

P5	Comunicarea	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect subiectul/tematica. 2. Expun coerent și clar fiecare gând. 3. Respect succesiunea logică. 4. Utilizez limbajul corespunzător.
P6	Adoptarea de reguli și respectarea lor	<ol style="list-style-type: none"> 1. Explic ghidat situația/cazul. 2. Formulez reguli. 3. Argumentez necesitatea respectării regulilor. 4. Manifest interes și disponibilitate.
P7	Colaborarea în echipă	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mă implic. 2. Sunt receptiv(ă) la ideile colegilor. 3. Argumentez cu calmitate propriile idei.

Educația muzicală		
Produse recomandate		Criterii de succes
P1	Interpretarea cântecului	<ol style="list-style-type: none"> 1. Cunosc cuvintele cântecului. 2. Cunosc melodia cântecului. 3. Interpretez expresiv¹ cântecul. 4. Respect poziția corpului în timpul interpretării.
P2	Audiția creației muzicale (ghidat)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Cunosc/recunosc titlul și compozitorul. 2. Determin ghidat caracterul muzicii. 3. Îmi exprim ghidat impresiile despre creație. 4. Respect regulile de audiere.*
P3	Caracterizarea creației muzicale audiate (ghidat)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect regulile de audiere. 2. Numesc titlul (denumirea) creației (lucrării). 3. Numesc compozitorul, autorul versurilor, cine interpretează. 4. Determin caracterul melodiei (cantabil, dansant, de marș). 5. Determin instrumentele muzicale care se evidențiază.
P4	Interpretarea creației muzicale (ghidat)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect regulile de audiere. 2. Caracterizez emoțiile, sentimentele, exprimate de melodie. 3. Argumentez în ce momente din viață poate să sune această creație.*
P5	Colaborarea în echipă	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mă implic. 2. Sunt receptiv(ă) la ideile colegilor. 3. Argumentez cu calmitate propriile idei.

Educația plastică		
Produse recomandate		Criterii de succes
P1	Lucrări și compoziții plastice ²	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect tema plastică și subiectul. 2. Utilizez materialele / ustensilele corespunzătoare. 3. Realizez subiectul plastic prin tehnica studiată. 4. Execut lucrarea cu acuratețe (aspectul estetic).
P2	Lucrare plastică utilizând creioanele colorate	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect tema plastică și subiectul. 2. Utilizez corespunzător creioanele de diferite culori. 3. Execut lucrarea cu acuratețe (aspectul estetic).
P3	Lucrare plastică utilizând acuarela/ guașul	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect tema plastică și subiectul. 2. Potrivesc culoarile corespunzător subiectului/ temei/ celor reprezentate. 3. Execut lucrarea cu acuratețe (aspectul estetic).
P4	Lucrare plastică utilizând culoarea ca element de limbaj plastic	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect tema plastică și subiectul. 2. Combin reușit/corespunzător/adecvat culorile în lucrare. 3. Execut lucrarea cu acuratețe (aspectul estetic).

1 redarea liniei melodice cu gestul mâinii; improvizarea/executarea mișcării de dans potrivite ritmului melodiei.

2 realizate prin utilizarea diverselor materiale, instrumente și tehnici de artă.

P5	Lucrare plastică utilizând punctul/ liniile	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect tema plastică și subiectul. 2. Utilizez punctul/liniile ca elemente decorative. 3. Realizez subiectul într-un mod individual.
P6	Compoziție plastică	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect tema plastică și subiectul. 2. Utilizez materialele / ustensilele corespunzătoare. 3. Execut lucrarea cu acuratețe (aspectul estetic). 4. Realizez subiectul într-un mod individual.
P7	Compoziție în materiale naturale	<ol style="list-style-type: none"> 1. Respect tema plastică și subiectul. 2. Accentuez centrul compoziției prin tehnicile/materialele alese. 3. Execut lucrarea cu acuratețe.
P8	Colaborarea în echipă	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mă implic. 2. Sunt receptiv(ă) la ideile colegilor. 3. Argumentez cu calmitate propriile idei.
P9	Prezentarea lucrării ¹	<ol style="list-style-type: none"> 1. Explic cum am respectat tema plastică și subiectul. 2. Argumentez ce materiale / ustensile am folosit. 3. Explic cum am utilizat tehnica studiată.

Educația fizică		
Produse recomandate		Criterii de succes
P1	Exerciții de front și formații	Identific modelul de mișcare. Execut exerciții de front și formații. Respect regulile de acțiune individuală și în comun.
P2	Exerciții cu caracter aplicativ (mers, alergări, sărituri etc.)	Înțeleg exercițiul. Execut acțiunea (alergarea, aruncarea, prinderea etc.). Respect regulile de securitate. Manifest insistență, curaj, răbdare.
P3	Exerciții de dezvoltare fizică generală (EDFG)	Respect poziția inițială. Execut exercițiile de DFG. Respect tehnica securității.
P4	Exerciții de atletism (săritură, alergare)	Respect poziția corpului. Manifest rezistență. Respect tehnica securității. Manifest insistență, curaj, răbdare.
P5	Exerciții din gimnastica de bază (rostogoliri, atârănări, semisfoară etc.)	Respect poziția corpului. Execut exercițiile propuse. Manifest insistență, curaj, răbdare. Respect regulile de securitate.
P6	Jocul sportiv / Jocul dinamic / ștafete	Respect regulile jocului / ștafetei. Execut tehnica elementelor jocului /ștafetei. Manifest respect pentru adversar. Respect tehnica securității.
P7	Aruncarea mingii	Respect poziția corectă a corpului. Arunc corect mingea în țintă. Respect regulile de securitate.
P8	Colaborarea în echipă	Mă implic. Sunt receptiv(ă) la ideile colegilor. Argumentez cu calmitate propriile idei.

¹ utilizând limbajul plastic.

Educația tehnologică		
Produse recomandate		Criterii de succes
P1	Proiect de confecționare	<ol style="list-style-type: none"> 1. Descriu etapele tehnologice de confecționare; 2. Comentez aspectul estetic; 3. Explic de ce sunt utile articolele. 4. Prezint schița grafică și modelul decorativ proiectat;
P2	Articole tradiționale ¹	<ol style="list-style-type: none"> 1. Selectez pânza/materialul necesar; 2. Păstrez în condiții potrivite materialele și ustensilele; 3. Respect normele de igienă și protecție a muncii.
P3	Confecționare de lucrări ²	<ol style="list-style-type: none"> 1. Selectez materialele și ustensilele necesare. 2. Respect etapele tehnologice. 3. Utilizez schițe, scheme și diferite tehnici de lucru. 4. Realizez lucrarea cu acuratețe. 5. Respect normele de igiena și protecție a muncii. 6. Finisez articolul.
P4	Evaluarea lucrărilor confecționate ³	<ol style="list-style-type: none"> 1. Apreciez cât este de estetică lucrarea. 2. Explic dacă se respectă tradiția populară. 3. Explic dacă s-au respectat etapele tehnologice. 4. Explic cât de calitativ este produsul. 5. Respect terminologia specifică.*

Anexa 2

EXEMPLE DE PRODUSE OPȚIONALE. CLASA I

Limba română: Rebusul • Graficul emoțiilor • Portretul cuvântului • Profilul personajului.
Matematică: Numărare cu startul, finalul și pasul dat • Schimb de bani • Proiect • Crosswords.

Anexa 3

100 DE CUVINTE ÎNCURAJATOARE PENTRU UN COPIL

1. Ai meritat! 2. Acum am înțeles! 3. Adevărată operă! 4. Admirabil! 5. Ai ajuns la culmea potențialului tău! 6. Ai atins noi performanțe! 7. Ai făcut un lucru unic! 8. Ai parcurs kilometrul în plus! 9. Ai pornit spre succes! 10. Azi te prezinți la nivel internațional! 11. Bine făcut! 12. Bine gândit! 13. Bine organizat! 14. Buna alegere! 15. Ce îmbunătățire! 16. Ce încurajator! 17. Celui care muncește nu-i este niciodată rușine! 18. Convingător! 19. Creativ! 20. Crede în forțele tale! Ai curaj! 21. Dai dovadă de multă înțelepciune! 22. Dai dovada de o gândire profundă! 23. Data viitoare va fi mai ușor! 24. De apreciat! 25. De neuitat! 26. De văzut! 27. Deosebit! 28. Din ce în ce mai bine! 29. E cazul să aplaudăm! 30. Emoționant! 31. Este o plăcere când tu te descurci așa de bine! 32. Ești în frunte! 33. Ești bine pregătit! 34. Ești grozav și rezultatul e pe măsură! 35. Ești hotărât să ajungi la perfecțiune! 36. Ești mult mai bun astăzi! 37. Ești pe drumul cel bun! 38. Ești și tu surprins, nu-i așa? 39. Remarcabil! 40. Eu te știu luptător! 41. Excelent! 42. Excepțional! 43. Extraordinar! 44. Extrem de bine! 45. Fabulos! 46. Fantastic! 47. Fascinant! 48. Fenomenal! 49. Fermecător! 50. Foarte drăguț! 51. Foarte plăcut! 52. Formidabil! 53. Genial! 54. Grea treaba, dar bine făcută! 55. Grozav! 56. Îmi faci meseria mai plăcută! 57. Impecabil! 58. Impresionant! 59. Încântător! 60. Încrede-te în tine și vei reuși! 61. Incredibil! 62. Inteligent! 63. Interesant! 64. Îți merge mintea! 65. La fix! 66. Lăudabil! 67. Lucru de excepție! 68. Mă bucur! 69. Mai bine ca oricând! 70. Marcant! 71. Matur răspuns! 72. Merita discutat! 73. Minunat! 74. N-am cuvinte! 75. Nemaipomenit! 76. Nu iuta că ești o ființă deosebită, că ești unică/unic! 77. Nu-i rău! 78. Onorată de răspuns! 79. Părinții tai vor fi mândri de tine! 80. Perfect! 81. Performant! 82. Performanță olimpică! 83. Plăcut! 84. S-a născut o stea! 85. Se întrevește rezultatul! 86. Senzațional! 87. Serioasă treaba! 88. Sigur că vei reuși ce ți-ai propus! 89. Splendid! 90. Știam ca poți să o faci! 91. Sunt mândru de tine! 92. Sunt mulțumit! 93. Super! 94. Tare de tot! 95. Te susțin! 96. Te descurci bine! 97. Te-ai depășit pe tine însuși! 98. Te-ai străduit! 99. Uimitor! 100. Unicat!

1 selectarea și organizarea mijloacelor de confecționare.

2 realizarea procesului tehnologic conform proiectului elaborat.

3 conform cerințelor estetice, tehnologice și funcțiilor utilitare.

ADMINISTRAREA DISCIPLINEI. LIMBA ROMÂNĂ, CLASA I (extindere ECD, model orientativ)

Competențele specifice:

1. Receptarea mesajului oral în diferite situații de comunicare
2. Perceperea mesajului citit/audiat prin receptarea adecvată a universului emoțional și estetic al textelor literare și utilitatea textelor nonliterare
3. Utilizarea scrisului ca tehnică psihomotrică și ca abilitate de exprimare a gândurilor
4. Aplicarea conceptelor și a terminologiei lexicale, fonetice, morfologice și sintactice în structurarea mesajelor comunicative
5. Manifestarea interesului și a preferințelor pentru lectură

Bibliografie:

1. *Curriculum școlar, clasele I-IV*. Chișinău: Lyceum, 2010.
2. *Ghid de implementare a curriculumului*. Chișinău: Lyceum, 2011.
3. *Metodologia privind implementarea ECD, clasa I*. MECC, 2017.
4. M. Buruiană, S. Cotelea, A. Ermicioi ș.a. *Abecedar*. Chișinău: Știința, Prut Internațional, 2017.

ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Nr. de ore/săpt.	Nr. de ore/an ¹
8	264

Unitățile de învățare (perioadele învățării citit-scrisului)	Nr. ore	Evaluări			Ob- ser- vații
		EI	EFE	ES	
Semestrul 1					
1. Perioada prealfabetară	38	1	3	1	
2. Perioada alfabetară	82	1	4	1	
Total semestrul 1	120	2	7	2	
Semestrul 2					
2. Perioada alfabetară	88	1	4	2 probă orală și test	
3. Perioada postalfabetară	56	1	3	2 teste, inclusiv 1 anual	
Total semestrul 2	144	2	7	4	
Total an	264	4	14	6	

¹ poate varia în funcție de structura anului școlar și datele calendaristice.

PROIECTUL UNEI UNITĂȚI DE ÎNVĂȚARE. LIMBA ROMÂNĂ, CLASA I (extindere ECD, model orientativ)

UNITATEA DE ÎNVĂȚARE 1. Perioada prealfabetară

Nr. de ore alocate: 38

Sub-competențe	Detalii de conținut	Nr. ore	Data	Resurse nr. pag. manual	Evaluare	Observații
	1. Prima zi de școală	1		3		
	2. „Clasa întâi” de Ion Hadârcă	1		4		
	3. Sunt școlar!	1			EI	
	4. Propoziția. <i>Linioara oblică pe un spațiu</i>	1		5		
	Igiena scrisului. Poziția corectă a corpului, a mâinii, a caietului. Regulile scrisului: spațiul, înclinația uniformă, aspectul îngrijit					
	5. Familia mea. Moduri în care comunicăm (scriere, vorbire, imagine)	1		6		
	6. Propoziția din două cuvinte. <i>Grupuri de linioare</i>	1				
	7. E ziua mea. Omul și comunicarea (ascultăm și înțelegem, vorbim, comunicăm expresiv)	1				EFP (P2)
1.1		1		7		
1.4.	8. Propoziția din trei cuvinte. <i>Linia oblică pe două spații</i>					
1.5.						
1.6.	9. „Iedul cu trei capre” de Octav Pancu-Iași	1		8		
1.7.	10. Felurile propozițiilor după scopul comunicării. <i>Alternări de linii oblice</i>	1				EFP (P8)
1.9.						
1.10.	11. „Iedul cu trei capre” de Octav Pancu-Iași (continuare). Reproduse ghidate ale unor fragmente din text	1		9		
1.12.						
2.4.	12. <i>Cârligul</i>	1			EFE (P2, P8)	
2.6.						
3.1.	13. Micii grădinari	1		10		
4.3.	14. Cuvinte bisilabice. <i>Ovalul</i>	1				
4.4.						
4.5.	15. În livadă. Propoziția simplă	1				EFP (P3)
4.8.	16. Cuvinte trisilabice. <i>Linii, cârligul, ovalul</i>	1		11		
4.9.	-consolidare					
	17. La școala animalelor. Propoziția dezvoltată (din 3-4 cuvinte)	1		12		EFP (P8)
	18. Cuvinte monosilabice. <i>Semiovalul</i>	1				
	19. La stadion	1		13	EFE (P3, P8)	
	20. <i>Bastonata cu întorsătură în partea de sus</i>	1				
	21. Sănătatea mea. Componenta sonoră a cuvântului	1				EFP (P11)
	22. <i>Bastonata cu întorsătură în partea de jos spre dreapta</i>	1		14		
	23. Sănătatea Pământului. Semnificația propozițiilor: afirmative, negative	1		15		
	24. <i>Bastonata cu întorsătură în partea de jos spre stânga</i>	1				

25. Povestea pâinii	1				EFP (P11)
26. Sunetele vorbirii: vocale și consoane. <i>Nodulețul pe un spațiu</i>	1		16		
27. Povestea pâinii (continuare)	1		17	EFE (P11, P8)	
28. Sunetele vorbirii. Vocalele. <i>Nodulețul pe două spații</i>	1				
29. Minunile tehnicii	1				EFP (P1)
30. Sunetele vorbirii. Consoanele. <i>Bucla deasupra rândului și sub rând</i>	1		18-19		
31. O zi de odihnă. Omul și comunicarea (ascultăm și înțelegem, vorbim, comunicăm expresiv)	1		20		EFP (P5)
32. <i>Zaua pe unul și pe două spații</i>	1				
33. <i>Dictare</i> (elemente grafice)	1				EFP (P17)
34. Intonarea propozițiilor conform conținutului exprimat. Exerciții de analiză sonoră a cuvintelor	1		21		
35. Dialogul. Organizarea dialogului simplu: întrebare – răspuns	1				EFP (P5)
36. Exerciții de consolidare.	1				
36. Evaluare sumativă	1			ES	
37. Activități diferențiate de postevaluare	1				

Detalii Evaluare

Produce evaluate	Sub-competențe
P1: Informații prezentate succint P2: Situația de comunicare (prezentarea orală) P3: Lectura imaginilor P5: Dialogul oral P8: Scrisul P11: Recunoașterea sunetelor, a grupurilor de sunete, a cuvintelor, a enunțurilor simple în mesajul scris și oral P17: Dictarea (scrierea după dictare)	1.1. Delimitarea comunicării orale de cea scrisă. 1.4. Reproducerea unor fragmente din poveștile ascultate. 1.5. Sesizarea cuvântului și a propoziției ca elemente esențiale în comunicarea între oameni. 1.6. Pronunțarea clară a cuvintelor și a propozițiilor în comunicare. 1.7. Sesizarea cuvântului ca grup de sunete și ca sens. 1.9. Utilizarea sunetelor convenționale (vocala - consoana) la analiza sonoră a cuvântului. 1.10. Prezentarea grafică a cuvintelor în propoziție. 1.12. Formularea de întrebări unui interlocutor și formularea răspunsurilor adecvate îndeplinind rolul de emițător. 2.4. Identificarea unor imagini la textul/ fragmentul citit și analiza prin comparare. 2.6. Aprecierea personajelor după faptele descrise în text. 3.1. Utilizarea eficientă a scrisului ca tehnică motrică: scrierea corectă, lizibilă, cu păstrarea spațiului, înclinării și a aspectului îngrijit. 4.3. Identificarea corectă a consoanelor, a vocalelor și a silabelor în cuvinte. 4.4. Combinarea consoanelor, a vocalelor în silabe și pronunțarea corectă a lor. 4.5. Sesizarea procedeelelor de despărțire a cuvintelor în silabe. 4.8. Transformarea propozițiilor simple în dezvoltate. 4.9. Utilizarea corectă a mijloacelor de intonare.

**MONITORIZAREA ETAPIZATĂ A PERFORMANȚELOR.
LIMBA ROMÂNĂ, CLASA I (DIAGRAMA ÎNVĂȚĂTORULUI)
UNITATEA 1. Perioada prealfabetară**

ELEV:	Datele EFE										
	Produsele evaluate	P2	P8	P3	P11	P11	P8	P1	P5	P17	P5
1.											
2.											

**SINTEZA PERFORMANȚELOR.
LIMBA ROMÂNĂ, CLASA I (DIAGRAMA ÎNVĂȚĂTORULUI)**

Competențele specifice:

1. Receptarea mesajului oral în diferite situații de comunicare
2. Perceperea mesajului citit/audiat prin receptarea adecvată a universului emoțional și estetic al textelor literare și utilitatea textelor nonliterare
3. Utilizarea scrisului ca tehnică psihomotrică și ca abilitate de exprimare a gândurilor
4. Aplicarea conceptelor și a terminologiei lexicale, fonetice, morfologice și sintactice în structurarea mesajelor comunicative
5. Manifestarea interesului și a preferințelor pentru lectură

ELEV:	Competențele specifice disciplinei				
	Produsele evaluate				
	1	2	3	4	5
	P1, P2, P3, P5, P7	P12, P13, P14, P15	P8, P9, P10	P4, P6, P11, P16, P17	P18, P19
1.					
2.					

**ADMINISTRAREA DISCIPLINEI. MATEMATICĂ, CLASA I
(extindere ECD, model orientativ)**

Competențele specifice:

1. Identificarea și utilizarea conceptelor matematice și a limbajului matematic în situații diverse
2. Aplicarea operațiilor aritmetice și a proprietăților acestora în contexte variate
3. Rezolvarea și formularea de probleme, utilizând achizițiile matematice
4. Explorarea/investigarea unor situații-problemă reale sau modelate, integrând achizițiile matematice și cele din alte domenii

Bibliografie:

1. *Curriculum școlar, clasele I-IV*. Chișinău: Lyceum, 2010.
2. *Ghid de implementare a curriculumului*. Chișinău: Lyceum, 2011.
3. *Metodologia privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori, clasa I*. MECC, 2017.
4. Ursu, L.; Lupu, I.; Iasinschi, I. *Matematică. Manual, clasa I*. Chișinău: Prut, 2014.
5. Ursu, L. *Matematică. Teste de evaluare sumativă, clasa I*. Chișinău: Prut, 2017.

1 poate varia în funcție de structura anului școlar și datele calendaristice.

ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Nr. de ore/săpt.	Nr. de ore/an ¹
4	136

Unități de învățare (module)	Nr. ore	Evaluări			Obs.
		EI	EFE	ES	
Semestrul 1					
1. La izvoarele matematicii <i>Evocare</i>	8	1			
2. Toamna se numără bobocii <i>Numerele naturale de la 0 până la 10</i>	24	1	2	1	
3. Bobocii prind aripi <i>Adunarea și scăderea până la 10</i>	28	1	1		
Total semestrul 1	60	3	3	1	
Semestrul 2					
3. Bobocii prind aripi <i>Adunarea și scăderea până la 10</i>	8	1	1	1	
4. În țara fulgilor de nea <i>Numerele naturale de la 0 până la 20. Adunarea și scăderea</i>	28	1	2	1	
5. Vine, vine primăvara <i>Numerele naturale de la 0 până la 100. Adunarea și scăderea</i>	30	1	2	1	
6. Culegem roadele învățării <i>Recapitulare și sistematizare la finele anului școlar</i>	10			1 (A)	
Total semestrul 2	76	3	5	4	
Total an	136	6	8	5	

Anexa 9

PROIECTUL UNEI UNITĂȚI DE ÎNVĂȚARE. MATEMATICĂ, CLASA I (extindere ECD, model orientativ)

MODULUL 3. Bobocii prind aripi (*Adunarea și scăderea în centrul 0-10*)

Nr. de ore alocate: 34

Sub-competențe	Detalii de conținut	Nr. ore	Data	Resurse nr. pag. manual	Evaluare	Obs.
3.1. 3.2. 3.3. 3.4. 3.5.	1. Operația de adunare: • Predare-învățare	1		36-37	EI	
	• Consolidare-dezvoltare	1				
	2. Operația de scădere:					
	• Predare-învățare	1		38-39		
	• Consolidare-dezvoltare	1				
	3. Adunarea și scăderea cu 1: • Înțelegere	1		40-41		
	4. Adunarea cu 2: • Predare-învățare	1		42		
	5. Scăderea cu 2: • Predare-învățare	1		43		
	6. Adunarea și scăderea cu 2: • Consolidare-dezvoltare	1		44-45		

	7. Adunarea cu 3: • Predare-învățare	1		46		
	8. Scăderea cu 3: • Predare-învățare	1		47		
	9. Adunarea și scăderea cu 3: • Consolidare-dezvoltare	1		48-49	EFE (P2, P12)	
	10. Probleme de aflare a sumei: • Predare-învățare • Consolidare-dezvoltare	1 1		50-51		
	11. Adunarea și scăderea cu 4: • Înțelegere • Consolidare-dezvoltare	1 1		52-53		
	12. Adunarea și scăderea cu 5: • Înțelegere • Consolidare-dezvoltare	1 1		54-55		
	13. Probleme de aflare a restului: • Predare-învățare • Consolidare-dezvoltare	1 1		56-57		
	14. Adunarea și scăderea cu numerele până la 5: • Analiză-sinteză	1		58-59	EFE (P2, P12, P5)	
	15. Probleme de mărire a unui număr cu câteva unități: • Predare-învățare • Consolidare-dezvoltare	1 1		60-61		
	16. Adunarea cu 6, 7, 8, 9: • Înțelegere • Consolidare-dezvoltare	1 1		62-63		
	17. Probleme de micșorare a unui număr cu câteva unități: • Predare-învățare • Consolidare-dezvoltare	1 1		64-65		
	18. Scăderea cu 6, 7, 8, 9: • Înțelegere • Consolidare-dezvoltare	1 1		66-67		
	19. Adunarea și scăderea până la 10: • Aplicare • Consolidare-dezvoltare	1 1		68-69		
	20. Cine seamănă, culege: • Analiză-sinteză • Activități diferențiate	1 1		70-71 Fișe diferențiate	EFE (P3, P12, P5, P6)	
	21. Evaluare sumativă	1		Culeg. de teste, Test nr. 2	ES	
	22. Activități diferențiate de post-evaluare	1		Fișe diferențiate		

Detalieri Evaluare

Evaluări formative în etape		Evaluare sumativă (test)
1.	Produse: P2: Calcul oral în baza unui exercițiu dat P12: Exercițiu lacunar (cu numere/semne lipsă)	Sub-competențe: 3.1. Perceperea elementelor de limbaj matematic aferent conceptelor de adunare și scădere. 3.2. Efectuarea adunării și scăderii numerelor naturale în centrul 0-10. 3.3. Aplicarea operațiilor de adunare, scădere și a proprietăților acestora pentru: compunerea și descompunerea numerelor; aflarea unor numere necunoscute în exerciții. 3.4. Rezolvarea problemelor simple, explicând în cuvinte proprii mersul rezolvării. 3.5. Formularea unor probleme simple, pornind de la: obiecte, imagine, enunț incomplet.
2.	Produse: P2: Calcul oral în baza unui exercițiu dat P12: Exercițiu lacunar (cu numere/semne lipsă) P5: Rezolvarea problemelor simple	
3.	Produse: P3: Calcul oral în baza percepției terminologiei matematice P12: Exercițiu lacunar (cu numere/semne lipsă) P5: Rezolvarea problemelor simple P6: Formularea problemelor simple	

Anexa 10

MONITORIZAREA ETAPIZATĂ A PERFORMANȚELOR. MATEMATICĂ, CLASA I (DIAGRAMA ÎNVĂȚĂTORULUI)

MODULUL 3. *Bobocii prind aripi*

ELEV:	Datele EFE									
	Produsele evaluate	P2	P12	P2	P12	P5	P3	P12	P5	P6
1.										
2.										
3.										

Anexa 11

SINTEZA PERFORMANȚELOR. MATEMATICĂ, CLASA I (DIAGRAMA ÎNVĂȚĂTORULUI)

Competențele specifice:

1. Identificarea și utilizarea conceptelor matematice și a limbajului matematic în situații diverse.
2. Aplicarea operațiilor aritmetice și a proprietăților acestora în contexte variate.
3. Rezolvarea și formularea de probleme, utilizând achizițiile matematice.
4. Explorarea/investigarea unor situații-problemă reale sau modelate, integrând achizițiile matematice și cele din alte domenii.

ELEV:	Competențele specifice disciplinei			
	Produsele evaluate			
	1 P1, P3, P9, P10, P11, P13	2 P2, P4, P7, P8, P12	3 P5, P6	4 P14, P15
1.				
2.				

PROIECT DIDACTIC DE SCURTĂ DURATĂ. MATEMATICĂ, CLASA I

Subiectul: Adunarea și scăderea pînă la 20

Tipul lecției: de formare a capacităților de aplicare a cunoștințelor

Subcompetențe:

- 4.1. Efectuarea adunării și scăderii în centrul 0-20, fără trecere peste ordin.
- 4.2. Aplicarea operațiilor de adunare, scădere și a proprietăților acestora pentru: compunerea și descompunerea numerelor; aflarea unor numere necunoscute în exerciții.
- 4.3. Rezolvarea problemelor simple, explicând în cuvinte proprii mersul rezolvării.
- 4.4. Formularea problemelor simple, pornind de la: obiecte; imagine; enunț incomplet.

Obiectivele lecției:

- O₁: să efectueze corect adunări și scăderi în centrul 0-20, fără trecere peste ordin: $ZU + U$; $U + ZU$; $ZU - U$; $ZU - ZU$;
- O₂: să interpreteze în mod argumentat legătura dintre adunare și scădere în diverse contexte;
- O₃: să formuleze coerent o întrebare pentru o condiție dată, în cazul unei probleme simple de adunare sau de scădere;
- O₄: să rezolve în scris probleme simple de adunare și de scădere, argumentând în cuvinte proprii mersul rezolvării;
- O₅: să manifeste disponibilitate pentru a învăța de la alții și a-i ajuta pe ceilalți să învețe.

Strategii didactice:

Forme de organizare: frontal, individual, în perechi.

Metode și procedee: problematizarea; conversația euristică; jocul didactic; joc de rol; exercițiul; demonstrația; explicația.

Mijloace didactice: manual; fișe cu litere; fișe pentru activitate în perechi; fișe pentru lucru individual; planșă pentru autoverificare; tablă, cretă; caiet, pix, creion, cariocă.

Strategii de evaluare: evaluare formativă punctuală (P2); autoevaluare; evaluare formativă interactivă.

Bibliografie:

1. *Curriculum școlar pentru clasele I-IV*. Chișinău: Editura „Lyceum”, 2010.
2. *Ghid de implementare a curriculumului modernizat, clasele I-IV*. Chișinău: Editura „Lyceum”, 2011.
3. Metodologia privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori. Clasa I. Chișinău, MECC, 2017.
4. Ursu, L.; Lupu, I.; Iasinschi, Iu. *Matematică, manual pentru clasa I*. Chișinău: Editura „Prut”, 2014 – p. 91.

SCENARIUL DIDACTIC AL LECȚIEI

O	ELEMENTE DE CONȚINUT		t'	STRATEGII DIDACTICE		STRATEGII DE EVALUARE
	ACTIVITATEA ÎNVĂȚĂTORULUI	ACTIVITATEA ELEVILOR		FORME	METODE	
1. Organizarea clasei						
Se asigură ordinea și disciplina necesară începerii organizate a lecției.						
2. Reactualizarea cunoștințelor și a capacităților. Anunțarea temei și a obiectivelor lecției						
O ₁ O ₅	<p>Enunțarea temei lecției. Deschideți manualul la p. 91. Citiți tema lecției.</p> <p>Decodificarea obiectivelor lecției. Calcul oral Pentru ca să aflați cu ce ne vom ocupa la lecție, vă propun un joc. Voi cere să efectuați calcule, iar cel care va răspunde corect cel mai repede, va alege una dintre aceste fișe cu litere (demonstrez fișele) și va rămâne în fața clasei. Apoi va urma ceva interesant!</p> <p>Atenție! Calculați în minte și ridicați mâna pentru a răspunde. (Citește exercițiile într-un tempou lent.) $4 + 12 - 16 = ?$ $11 + 4 - 2 = ?$ $19 - 6 + 4 = ?$ $18 - 1 - 11 = ?$ Acum fiecare elev de la tablă se va gândi și ne va spune printr-un cuvânt, care începe cu litera respectivă, ce vom face la lecție. (Dacă este necesar, solicita ajutorul clasei.)</p> <p>Cum credeți că trebuie să fim pentru a obține rezultate frumoase la lecție? Răspundeți prin cuvinte care să înceapă cu aceleași litere.</p>	<p>Citesc tema din manual.</p> <p>Recepționează mesajul, apoi îndeplinesc cerințele.</p> <p>Propun cuvinte, de ex.: A – vom aduna; S – vom scădea; vom socoti; P – vom rezolva probleme; vom lucra în perechi; C – vom crea probleme și exerciții. Propun cuvinte, de ex.: A – atenți; S – străduitori; P – prietenoși; pozitivi; C – creativi.</p>	5	Frontală	Manual Fișe cu litere: A, S, P, C.	EFI

3. Consolidarea materiei și formarea capacităților (la nivel productiv). Lucrul cu manualul				
O ₂	Ex. 2	10	Problema	EFI
	<p>Deschideți caietele. Să știți data și <i>Tema în clasă</i>.</p> <p>Observați exercițiul pe care îl scriu la tablă:</p> <p>$4 + 13 =$ Spuneți răspunsul (îl scriu la tablă).</p> <p>Lăsați un rând în jos și scrieți exercițiul în caiete.</p> <p>Hai deți să citim acest exercițiu în diferite moduri. Să vedem cine găsește mai multe moduri de citire. (Dacă este necesar, încep propoziția și rog elevii s-o continue.)</p> <p>Observați încă un exercițiu: $17 - 13 =$ (îl scriu la tablă, în dreapta celui precedent). Spuneți răspunsul.</p> <p>Lăsați 3 pătrățele în dreapta și scrieți exercițiul.</p> <p>Să citim și acest exercițiu în diferite moduri. (Dacă este necesar, încep propoziția și rog elevii s-o continue.)</p> <p>Comparați aceste două operații pe care le-am efectuat. Ce observați?</p> <ul style="list-style-type: none"> Rog doi elevi să demonstreze la tablă citirea înapoi a exercițiului de adunare, apoi a celui de scădere. Cealaltă demonstrează cu degetul în caiete. 	<p>10 (15)</p>	<p>Problema tizare</p>	<p>Tabla, cretă Caiet, pix, creion</p>
	<p>$4 + 13 = 17$</p> <p>De ex.: 4 adunat cu 13 fac 17; suma numerelor 4 și 13 este egală cu 17; primul termen este 4, al doilea termen este 13, suma este 17; dacă mărim numărul 4 cu 13 unități, obținem 17 etc.</p> <p>$17 - 13 = 4$</p> <p>De ex.: din 17 scădem 13 și obținem 7; diferența numerelor 17 și 13 este egală cu 4; descăzutul este 17; scăzătorul 13, restul 4; dacă micșorăm numărul 17 cu 13 unități, obținem 4; numărul 17 este mai mare decât 13 cu 4 unități; numărul 13 este mai mic decât 17 cu 4 unități etc.</p> <p>Sunt operații inverse. Dacă citim înapoi exercițiul de adunare, obținem exercițiul de scădere, și invers.</p> <p>Demonstrează la tablă / în caiete.</p>			

O ₂	<p>Așadar, aceste două exerciții sunt strâns legate între ele, sunt operații inverse.</p> <p>Să desenăm schematic o fundiță care le leagă. Alegeți o culoare preferată.</p> <p>La tablă și în caiete se obține:</p> $4 + 13 = 17 \quad \text{—} \quad 17 - 13 = 4$ <p>Ce se va întâmpla dacă vom schimba ordinea termenilor în exercițiul de adunare?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rog un elev să dicteze exercițiul de adunare cu termenii schimbați cu locul. <p>Hai deți să citim această adunare înapoi și să scriem exercițiul obținut.</p> <ul style="list-style-type: none"> • La tablă și în caiete se obține: $4 + 13 = 17 \quad \text{—} \quad 17 - 13 = 4$ $13 + 4 = 17 \quad \text{—} \quad 17 - 4 = 13$	<p>Observă și recepționează formularea concluziei.</p> <p>Desenează fundița în caiete.</p> <p>Dacă schimbăm ordinea termenilor, suma nu se schimbă.</p> $13 + 4 = 17$ $17 - 4 = 13$		
	<p>Observați toate exercițiile scrise. Cu ce numere sunt formate?</p> <p>Câte exerciții sunt în total? Câte sunt de adunare? Câte sunt de scădere?</p> <p>Să citim sarcina nr. 2 p. 91 din manual.</p> <p>Observați? Noi am rezolvat punctul a).</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cer rezolvarea individuală în caiete: jumătate de clasă rezolvă b), ceilalți jumătate - c). Doi elevi lucrează la tablă. • După expirarea timpului acordat, se confruntă rezultatele obținute, se formulează concluzia: În fiecare caz, cu 3 numere date am alcătuit 2 exerciții de adunare și 2 exerciții de scădere. 	<p>Toate aceste exerciții sunt formate cu numerele 4, 13, 17.</p> <p>Sunt 4 exerciții: 2 de adunare și 2 de scădere.</p> <p>Un elev citește, ceilalți urmăresc în manuale.</p> $b) \quad 2 + 13 = 15 \quad 15 - 13 = 2$ $13 + 2 = 15 \quad 15 - 2 = 13$ $c) \quad 7 + 12 = 19 \quad 19 - 12 = 7$ $12 + 7 = 19 \quad 19 - 7 = 12$	<p>Demonstrație</p> <p>Exercițiul</p> <p>Explicația</p>	<p>Autocorectare</p> <p>EFI</p>
		<p>Individual</p> <p>Frontal</p>		

O ₂	<p>Ex. 3 Acum vom avea o activitate în pereche cu colegul de bancă. Puneți pe mijlocul băncii fișele pe care vi le-am pregătit. Haideti să observăm tabelul cu componentele operației de adunare. Cum ne vom orienta în tabel: pe orizontală sau pe verticală? (Demonstrez fiecare direcție.)</p> <ul style="list-style-type: none"> Rog un elev să citească în mod corespunzător prima coloană de numere și să spună răspunsul. Ceilalți elevi urmăresc cu degetul pe tabelul din fișă. <p>Acum colaborați în perechi și completați ambele tabele cu carioacă. 3 perechi de elevi care vor rezolva cel mai repede, au privilegiul să afișeze pe tablă fișele completate.</p> <ul style="list-style-type: none"> După afișarea fișelor, se verifică frontal rezultatele obținute, se solicită explicarea modului de calcul într-o coloană din fiecare tabel. Se apreciază verbal elevii care au calculat cel mai rapid și corect, au explicat cel mai corect și coerent modul de calcul. 	<p>Recepționează și îndeplinesc cerințele.</p> <p>Pe verticală (demonstrează direcția).</p> <p>Primul termen este 2, al doilea termen este 14, suma este 16. Urmăresc în tabele. Lucrează în perechi pe fișe.</p> <p>De ex.: Primul termen este 2, suma este 14. Pentru a afla termenul al doilea, am scăzut din sumă primul termen. $14 - 2 = 12$. Descăzutul este 16, scăzătorul este 3, diferența am aflat-o prin scădere. $16 - 3 = 13$.</p> <p>Elevii interpretează cântecul stând în picioare. Imită urcarea și sărirea din pom a veveriței. La intonarea cuvântului „Sus!” se ridică în vârful degetelor, ridică mâinile și privesc în sus, iar la intonarea cuvântului „Zdup!” se așază în piroștii. Ridicându-se, arată la piciorușe și exprimă sentimentul de mirare. În continuare imită mersul doctorului, legarea piciorușului drept / stâng etc.</p>	7 (23)	În perechi	Exercițiul	Fișe carioaci	Autocorectare EFI
	<p>Pauză dinamică: Veverița Veverița, veverița / S-a urcat în pom. / Sus! Și de-acolo, și de-acolo / A căzut în jos. / Zdup! Vai, sârmana, ce-a pățit? / Piciorușele și-a frînt. Vine doctorul în grabă / Piciorușul drept îi leagă Vine doctorul în grabă / Piciorușul stâng îi leagă. Domnule doctore / Leagă-mă frumos Să mă vindec și să sar / Sus în pomul rămuross.</p>	<p>2 (25)</p> <p>Frontal</p>					

O ₃ O ₄	<p>Problema 6 a) Monitorizez scrierea în caiete: Problema 6 a)</p> <p>1) Citirea și înțelegerea problemei Cer unui elev să citească sarcina și condiția problemei. Cer elevilor să recitească problema independent, să se gândească și să formuleze întrebarea problemei. Rog elevii să mai recitească o dată problema, pentru ca s-o putem povesti pe roluri. Rog 2 elevi să iasă în fața clasei pentru înscenare. Încep cu o descriere a situației: Nicu o iubește pe mămica sa și o ajută cu plăcere la treburile casei. Într-o zi, i-a ajutat să curețe cartofi, pentru a prepara o tocăniță. – Ce ne spune mama? – Ce ne spune Nicu? – Ce se întreabă în problemă? 2) Organizarea enunțului în schemă – Despre cine se vorbește în problemă? – Care, deci, sunt cuvintele-cheie ale problemei? Scriu la tablă și monitorizez scrierea cuvintelor-cheie în coloană, pe rețeaua de pătrățele a caietului. – Știm câți cartofi a curățat mama? – Știm câți cartofi a curățat Nicu? – Dar ce știm? – Cum vom scrie în schemă? La tablă și în caiete se obține schema: <i>Mama ... 14 c.</i> ← <input type="text"/> <i>Nicu ... ? c., cu 10 c. mai puțin</i> <input type="text"/></p> <p>3) Rezolvarea prin exercițiu și scrierea răspunsului Scriu la tablă și monitorizez scrierea în caiete: <i>R-re</i></p>	<p>Urmăresc în manual. Recitesc din manual. Propun formularea: Câți cartofi a curățat Nicu? Eleva în rolul mamei: Eu am curățat 14 cartofi. Elevul în rolul băiatului: Eu am curățat cu 10 cartofi mai puțin decât tine. Câți cartofi a curățat Nicu? Despre mama și despre Nicu. Mama, Nicu. Știm, 14 cartofi. Scriem 14 c. Nu știm, scriem ? c. Nicu a curățat cu 10 cartofi mai puțin decât mama.</p>	7 (32)	Frontal	Manual Tablă, cretă Caiet, pix, creion sim- plu	EFI
	Lectură ghidată	Joc de rol	Con- versație euristică			

O ₃ O ₄	<p>– Prin ce operație vom rezolva problema? – Priviți la schemă. Ce ne indică scăderea? (Confirm și demonstrez în schemă.) Scriu la tablă și monitorizez scrierea rezolvării în caiete: $14 - 10 = 4$ (c.) – Am rezolvat problema. Ce urmează să facem? – Cum vom proceda pentru a scrie răspunsul? Cer elevilor să recitească întrebarea. Cer formularea răspunsului deplin, apoi a răspunsului scurt. Scriu la tablă, monitorizez scrierea în caiete.</p>	Prin scădere: din 14 scădem 10. Cu 10 mai puțin decât 14.				
4. Evaluarea curentă, instructivă						
O ₁	<p>Ex. 1. Rezolvare independentă pe fișe. La final, demonstrez un slide cu rezultatele corecte. Solicit să se ridice cei care nu au comis nicio greșeală. Aceștia sunt aplaudați. Monitorizez autoevaluarea cu ajutorul emoticoanelor: Cât de mulțumiți sunteți de modul în care ați reușit să realizați sarcina?</p>	Calculează și completează cu numere după semnele egalității. Se autoverifică. Își exprimă starea de mulțumire prin desenarea emoticonului potrivit.	8 (40)	Individu- dual	Fișe indivi- duale Slide pentru autoveri- ficare	EFP Autoevaluare
5. Bilanțul lecției. Concluzii						
O ₅	<p>Anunț sfârșitul lecției. Exprim judecăți de valoare asupra activității elevilor. Care dintre activitățile realizate la lecție v-a plăcut cel mai mult? Ce v-a fost mai dificil? Prin străduință vom învinge dificultățile!</p>	Câțiva elevi exprimă opinii.	3 (43)	Frontal	Reflecție	
6. Anunțarea temei pentru acasă						
O ₅	<p>Scriu la tablă tema pentru acasă: Problema 6 a), ex. 4, p. 91 La dorință: ex. 5, p. 91</p>	Observă sarcinile din pagină. Adresează întrebări eventuale.	2 (45)	Frontal	Explicația Manual Agende	Tablă Manual Agende

ADMINISTRAREA DISCIPLINEI. EDUCAȚIA PLASTICĂ, CLASA I (extindere ECD, model orientativ)

Competențele specifice:

1. Explorarea diverselor instrumente, materiale și tehnici de artă.
2. Valorificarea elementelor de limbaj plastic în exprimarea artistico-plastică.
3. Realizarea lucrărilor plastice în diverse tehnici și materiale de artă.
4. Cunoașterea noțiunilor elementare din domeniul artelor plastice.

Referințe bibliografice:

1. *Curriculum școlar, clasele I-IV*. Chișinău: Lyceum, 2010.
2. *Ghid de implementare a curriculumului*. Chișinău: Lyceum, 2011.
3. *Metodologia privind implementarea evaluării criteriale prin descriptori, clasa I*. MECC, 2017.

ADMINISTRAREA DISCIPLINEI

Nr. de ore/săpt.	Nr. de ore/an
1	34

Unitățile de învățare	Nr. ore/ unitate	Evaluări			Obs.
		EI	EFE	ES	
Semestrul 1					
1. Materiale, instrumente și tehnici de artă	4	1	1		
2. Elemente de limbaj plastic	5		1		
3. Inițiere în compoziție	4		1		
4. Inițiere în istoria artelor plastice	3			1	
Total semestrul 1	16	1	3	1	
Semestrul 2					
1. Materiale, instrumente și tehnici de artă	4	1	1		
2. Elemente de limbaj plastic	5		1		
3. Inițiere în compoziție	3		1		
4. Inițiere în istoria artelor plastice	6			1	
Total semestrul 2	18	1	3	1	
Total an	34	2	6	2 semestriale	

PROIECTUL UNEI UNITĂȚI DE ÎNVĂȚARE. EDUCAȚIA PLASTICĂ, CLASA I (extindere ECD, model orientativ)

SEMESTRUL 1. Nr. de ore alocate: 16

Sub-com-petențe	Detalii de conținut	Nr. ore	Data	Resur-se	Evaluare	Obser-vații
1. Materiale, instrumente și tehnici de artă (4 ore)						
1	Instrumente și materiale de artă (hârtie, carton, creioane)	1			EI	
	Instrumente și materiale de artă (pastel)	1				
	Instrumente și materiale de artă (eboșoar, lut)	1				
	Modalități de utilizare a instrumentelor și materialelor de artă (acuarelă, pensulă)	1				

2. Elemente de limbaj plastic (5 ore)						
2	Culorile și modalitățile de expresie	1				
	Fuzionarea culorilor	1				
	Pata ca element de limbaj plastic	1				
	Modalități de realizare a petelor de culoare (amprentare)	1			EFE (P3, P4)	
	Linia ca element de limbaj plastic	1				
3. Inițiere în compoziție (4 ore)						
3	Poziția foii (verticală, orizontală).	1				
	Compunerea elementelor în spațiul plastic: sus - jos, centru, mic - mare etc.	1				
	Crearea compozițiilor pe diverse suporturi: asfalt	1				
	Crearea compozițiilor pe diverse suporturi: hârtie	1			EFE (P1,P2, P5, P7)	
4. Inițiere în istoria artelor plastice (3 ore)						
4	Noțiuni de artă: lucrare plastică, imagine plastică	1				
	Noțiuni de artă: lucrare plastică, desen	1				
	Expoziție	1			ES	

Detalieri Evaluare

Evaluări formative în etape		Evaluare sumativă semestrială (Expoziție)
1	Produse: P1: Lucrări și compoziții plastice realizate prin utilizarea diverselor materiale, instrumente și tehnici de artă P2: Lucrare plastică utilizând creioanele colorate P3: Lucrare plastică utilizând acuarela/guașul	Sub-competențe: 1.1. Să mănuiască la nivel elementar instrumentele de lucru. 1.2. Să efectueze operații plastice simple cu instrumente, materiale și suporturi variate. 1.3. Să utilizeze în activitatea de desen diferite mijloace: creion, cretă, pastel, cărbune etc. 1.4. Să practice modelajul cu mijloace diferite: lut, plastilină, aluat, nisip etc. 2.1. Să identifice culorile în natură, obiecte, opere de artă etc. 2.2. Să obțină expresivități plastice în pictură prin intermediul vopselelor de apă: acuarela, guașă, temperă.
2	Produse: P4: Lucrare plastică utilizând culoarea ca element de limbaj plastic P5: Lucrare plastică utilizând punctul/linia	2.3. Să creeze diferite tipuri de linii cu materiale și instrumente variate. 3.1. Să acționeze în spațiul plastic cu diverse mijloace: instrumente, materiale. 3.2. Să se joace cu forme, culori, materiale, obiecte, imagini. 3.3. Să motiveze preferințele sale în alegerea unui material de artă, instrument, suport pentru exprimarea plastică.
3	Produse: P7: Compoziție plastică P9: Prezentarea lucrării	4.1. Să se bucure de propria realizare și cea a colegilor săi. 4.2. Să manifeste interes în comunicarea cu arta, artiști plastici.

MONITORIZAREA ETAPIZATĂ A PERFORMANȚELOR. EDUCAȚIA PLASTICĂ, CLASA I (DIAGRAMA ÎNVĂȚĂTORULUI)

SEMESTRUL 1

ELEV:	Datele EFE								
	Produsele evaluate		P1	P2	P3	P4	P5	P7	P9
1.									
2.									

SINTEZA PERFORMANȚELOR. EDUCAȚIA PLASTICĂ, CLASA I (DIAGRAMA ÎNVĂȚĂTORULUI)

Competențele specifice:

1. Explorarea diverselor instrumente, materiale și tehnici de artă.
2. Valorificarea elementelor de limbaj plastic în exprimarea artistico-plastică.
3. Realizarea lucrărilor plastice în diverse tehnici și materiale de artă.
4. Cunoașterea noțiunilor elementare din domeniul artelor plastice.

ELEV:	Competențele specifice Produsele evaluate			
	1 P1	2 P6, P7	3 P2, P3, P4, P5	4 P9
1.				
2.				

PLAN DE RECUPERARE. MODELE ORIENTATIVE

Model pentru portofoliul elevului

Elevul _____

Perioada de recuperare _____

(din ce dată până la ce dată se prevede ameliorarea)

Motivul recuperării _____

Nr.	Disciplina	Conținutul recuperării (produse școlare)	Data reevaluării	Rezultatul	Semnătura părintelui

Model pentru diagrama învățătorului

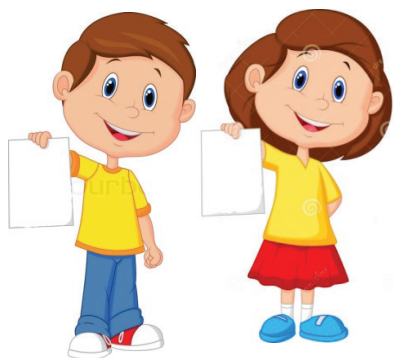
Clasa ____ Învățătorul _____

Numele, prenu- mele elevului	Disciplina	Conțin- tul recu- perării (produse școlare)	Perioada de recu- perare	Motivul recuperă- rii	Data retestu- lui	Rezulta- tul	Semnătu- ra învăță torului	Coor- donat

Instituția de Învățământ

Tabel de performanță școlară

Clasa 1

Elev _____

Data nașterii _____

INFORMAȚIE DESPRE INSTITUȚIA DE ÎNVĂȚĂMÂNT

ADRESA: _____

SITE: _____

TELEFON: _____

E-MAIL: _____

Diriginte: _____

Părinți (tutore): _____

Anul de studii

Copilul la școală <i>Pe parcursul anului școlar:</i>	<i>de cele mai multe ori</i>	<i>deseori</i>	<i>uneori</i>
Copilul ca subiect al învățării			
1. Manifestă motivație pentru învățare.			
2. Este atent în realizarea sarcinilor.			
3. Este responsabil în efectuarea temelor.			
4. Este obiectiv în autoevaluare și evaluarea reciprocă a colegilor.			
5. Este perseverent în vederea îmbunătățirii rezultatelor personale.			
Copilul în raport cu sine			
6. Este responsabil față de înfățișarea, sănătatea și securitatea sa.			
7. Este grijuliu față de obiectele personale.			
8. Are încredere în forțele proprii.			
9. Își gestionează eficient emoțiile.			
10. Denotă capacități de autoeducație.			
Copilul în interacțiune cu mediul			
11. Îndeplinește regulile clasei și ale școlii.			
12. Are o atitudine protectoare față de mediul înconjurător.			
13. Colaborează cu ceilalți pe bază de respect și empatie.			
14. Manifestă inițiativă și abilități de decizie în activități și contacte cu colegii.			
15. Pare fericit la școală.			

Descrierea rezultatelor elevului pe parcursul clasei I la disciplinele școlare

LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ	<i>independent</i>	<i>ghidat de învățător</i>	<i>cu mai mult sprijin</i>
1. Receptarea mesajului oral în diferite situații de comunicare			
2. Perceperea mesajului citit/audiat prin receptarea adecvată a universului emoțional și estetic al textelor literare și utilitatea textelor nonliterare			
3. Utilizarea scrisului ca tehnică psihomotrică și ca abilitate de exprimare a gândurilor			
4. Aplicarea conceptelor și a terminologiei lexicale, fonetice, morfologice și sintactice în structurarea mesajelor comunicative			
5. Manifestarea interesului și a preferințelor pentru lectură			
<i>Activități de învățare și evaluare pe parcursul anului școlar: informații prezentate succint; situația de comunicare (prezentarea orală); lectura imaginilor; răspunsul la întrebări; dialogul oral; mesajul argumentativ; colaborarea în echipă; scrisul; propoziția alcătuită și scrisă; caietul meu; recunoașterea sunetelor, a grupurilor de sunete, a cuvintelor, a enunțurilor simple în mesajul scris și oral; citirea cu voce a unui text cunoscut; textul (literar/ nonliterar) citit la prima vedere; poezia recitată; textul literar povestit;</i>			

transcriere de text; dictarea (scrierea după dictare); prezentarea unui text literar cunoscut; prezentarea unei cărți citite.

MATEMATICĂ	<i>independent</i>	<i>ghidat de învățător</i>	<i>cu mai mult sprijin</i>
1. Identificarea și utilizarea conceptelor matematice și a limbajului matematic în situații diverse			
2. Aplicarea operațiilor aritmetice și a proprietăților acestora în contexte variate			
3. Rezolvarea și formularea de probleme, utilizând achizițiile matematice			
4. Explorarea/investigarea unor situații de problemă reale sau modelate, integrând achizițiile matematice și cele din alte domenii			
Activități de învățare și evaluare pe parcursul anului școlar: scrierea, citirea numerelor naturale; calcul oral; calcul în colonită; rezolvarea problemelor simple; formularea problemelor simple; recunoașterea formelor geometrice; efectuarea măsurărilor; completarea șirurilor de numere, forme geometrice; formarea șirurilor de numere după o regulă dată; exerciții, enunțuri lacunare; completarea tabelelor, schemelor; determinarea valorii de adevăr a unei propoziții matematice; colaborarea în echipă; completarea caietului.			

EDUCAȚIA MORAL-SPIRITUALĂ	<i>independent</i>	<i>ghidat de învățător</i>	<i>cu mai mult sprijin</i>
1. Utilizarea conceptelor specifice valorilor moral-spirituale pentru cunoașterea și respectarea tradițiilor naționale, experienței religioase, normelor de conviețuire în societate			
2. Aplicarea normelor din sfera valorilor umane în stabilirea relațiilor interpersonale pozitive			
3. Manifestarea unui comportament social activ și responsabil adecvat unei lumi în schimbare			
4. Participarea la luarea deciziilor și la rezolvarea problemelor comunității.			
Activități de învățare și evaluare pe parcursul anului școlar: mesajul oral; personajul textului/cazului; studiul de caz; sărbători calendaristice; comunicarea; adoptarea de reguli și respectarea lor; colaborarea în echipă.			

EDUCAȚIA MUZICALĂ	<i>independent</i>	<i>ghidat de învățător</i>	<i>cu mai mult sprijin</i>
1. Cunoașterea și înțelegerea diversității fenomenului muzical-artistic din perspectiva semnificațiilor emoționale și estetice			
2. Identificarea mijloacelor de expresivitate muzicală conform rolului fiecăruia din ele în redarea imaginii artistice și a mesajului ideatic al operei muzicale			
3. Demonstrarea dexterităților muzicale și integrarea în activități artistice școlare, culturale, sociale			
4. Utilizarea terminologiei muzicale specifice pentru reflecție și autoexprimare			
5. Receptarea și promovarea valorilor muzicale naționale și universale			
Activități de învățare și evaluare pe parcursul anului școlar: interpretarea cântecului; audiția creației muzicale; caracterizarea creației muzicale; interpretarea creației muzicale; improvizarea melodiilor.			

EDUCAȚIA PLASTICĂ	<i>independent</i>	<i>ghidat de învățător</i>	<i>cu mai mult sprijin</i>
1. Explorarea diverselor instrumente, materiale și tehnici de artă			
2. Valorificarea elementelor de limbaj plastic în exprimarea artistico-plastică			
3. Realizarea lucrărilor plastice în diverse tehnici și materiale de artă			
4. Cunoașterea noțiunilor elementare din domeniul artelor plastice			
<i>Activități de învățare și evaluare pe parcursul anului școlar: lucrări și compoziții plastice; lucrare plastică utilizând creioanele colorate; lucrare plastică utilizând acuarela/guașul; lucrare plastică utilizând culoarea ca element de limbaj plastic; lucrare plastică utilizând punctul/liniile; compoziție plastică; compoziție în materiale naturale; prezentarea lucrării; colaborarea în echipă.</i>			

EDUCAȚIA FIZICĂ	<i>independent</i>	<i>ghidat de învățător</i>	<i>cu mai mult sprijin</i>
1. Cunoașterea noțiunilor, cerințelor și legităților elementare referitoare la educația fizică și aplicarea acestora în practica educațională			
2. Dezvoltarea competențelor fizice de bază prin intermediul exercițiilor fizice			
3. Formarea calităților de personalitate, comportamentului civilizat, a deprinderilor comunicative și de interacțiune socială			
<i>Activități de învățare și evaluare pe parcursul anului școlar: exerciții de front și formații; exerciții cu caracter aplicativ (mers, alergări, sărituri etc.); exerciții de dezvoltare fizică generală (EDFG), exerciții de atletism (săritură, alergare), exerciții din gimnastica de bază (rostogoliri, atârănări, semisfoară etc.); jocul sportiv / jocul dinamic / ștafete; aruncarea mingii; colaborarea în echipă.</i>			

EDUCAȚIA TEHNOLOGICĂ	<i>independent</i>	<i>ghidat de învățător</i>	<i>cu mai mult sprijin</i>
1. Elaborarea unui proiect de confecționare a unui obiect, care să răspundă unei trebuințe; prezentarea acestui proiect			
2. Conceperea și organizarea mijloacelor de confecționare a unui obiect conform proiectului elaborat			
3. Realizarea obiectului conform proiectului elaborat, respectând regulamentul tehnologic			
4. Evaluarea lucrării realizate, memorarea etapelor procesului tehnologic			
<i>Activități de învățare și evaluare pe parcursul anului școlar: proiect de confecționare; articole tradiționale; confecționare de lucrări; evaluarea lucrărilor confecționate.</i>			

Recomandări/arii de dezvoltare (opțional):

Semnătura dirigintelui: _____

Semnătura părintelui: _____

L.Ș

Semnătura directorului